

RAPPORT 2026

Delredovisning av regeringsuppdrag om nationell yrkesutbildning

FÄRDIGSTÄLLD: 2026-08-25

PUBLICERAD: 2026-08-28

DNR: MYH 2024/477

ISBN: 978-91-90048-91-7

Myndigheten för yrkeshögskolan

Sammanfattning

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) har i uppdrag av regeringen att förbereda införandet av en ny form av yrkesutbildning på gymnasial nivå för vuxna med utgångspunkt i den modell som tillämpas för yrkeshögskolan. Sedan 2024 genomförs den nya utbildningsformen inom ramen för en pilotverksamhet. Utbildningsformen benämns "nationell yrkesutbildning" och regleras i förordningen (2024:107) om stöd för en nationell yrkesutbildning. Pilotverksamheten pågår mellan 2024 och 2028 och syftar till att förstärka kopplingen mellan arbetslivets kompetensbehov och yrkesutbildning för vuxna för en snabbare etablering på arbetsmarknaden. Den här rapporten är en delredovisning av MYH:s uppdrag om nationell yrkesutbildning.

MYH bedömer att nationell yrkesutbildning ökar utbudet av utbildningar som leder till jobb. Pilotverksamheten har bland annat lett till fler underhållsmekaniker, distributionselektriker och ställningsbyggare – yrkesroller som är viktiga i branscher och samhällssektorer med stora behov av gymnasialt yrkesutbildade. I vissa fall leder utbildningarna till yrken som tidigare helt saknat utbildningsvägar. I andra fall leder de till yrken där det befintliga utbildningsutbudet inte är tillräckligt i förhållande till arbetslivets behov, nationellt eller regionalt.

Intresset för nationell yrkesutbildning är stort, både bland individer och arbetsliv, och såväl arbetsgivare som branscher har visat ett växande engagemang. I takt med att pilotverksamheten successivt utvidgats och breddats till att omfatta fler yrkesroller och utbildningsområden har söktrycket, precis som andelen nyttjade studerandeplatser, ökat.

För dem som slutför en nationell yrkesutbildning finns goda möjligheter till anställning inom det yrke som utbildningen leder till. Många av dem som slutfört en nationell yrkesutbildning uppger att de är i arbete sex månader efter utbildningens avslut och dessutom i ett arbete som stämmer överens med utbildningen. En förklaring till det kan vara att de flesta utbildningar i pilotverksamheten har ett innehåll och upplägg som motsvarar kompetenskraven som ställs på berörda yrkesroller, tack vare ett starkt engagemang från arbetslivet.

Hittills har merparten av de studerande saknat förankring på arbetsmarknaden före utbildningen, men genom nationell yrkesutbildning har de fått stärkta möjligheter att etablera sig i arbetslivet. En del av de studerande har tidigare saknat utbildning för att kunna ta de lediga jobb som finns, medan andra har bytt karriär från andra branscher till följd av lågkonjunktur, varsel eller av eget intresse. Generösa behörighetsregler skapar goda möjligheter för personer att bryta tidigare könsbundna utbildnings- och yrkesval samt för individer som inte har fullföljt en gymnasieutbildning att påbörja en yrkesutbildning. Till exempel är det en förhållandevis hög andel kvinnor, nästan 40 procent, bland de studerande som påbörjat utbildningar inom industrin.

Utbildningarna i pilotverksamheten har nått en målgrupp som eftertraktar ett praktiskt yrke på kort tid och som har sett få andra utbildningsalternativ till den utbildning de påbörjat. En stor majoritet av de studerande uppger att de är nöjda med utbildningen och att de kan rekommendera utbildningen till andra. Särskilt uppskattat är möjligheterna till praktisk färdighetsträning, både under skolförlagda moment och genom lärande i arbete (LIA) på en arbetsplats.

Den samlade bilden hos det arbetsliv som engagerat sig i nationell yrkesutbildning är att utbildningarna ger det som krävs för att möta branschens krav på yrkesrollen. Näst intill samtliga av de arbetsgivare som har anställt examinerade uppger att kompetensen hos den de rekryterat svarar mot deras behov i ganska eller mycket hög grad.

Nationell yrkesutbildning ska förstärka kopplingen mellan arbetslivets kompetensbehov och yrkesutbildning för vuxna, så att fler kan etablera sig snabbare på arbetsmarknaden. MYH bedömer att behovet av denna förstärkta koppling kommer att kvarstå även efter pilotverksamhetens slut 2028. Många företag och arbetsgivare vittnar om fortsatta

svårigheter att hitta rätt kompetens och om att behoven är som störst när det gäller gymnasialt yrkesutbildade. Pilotverksamheten visar att utbildningarna når en bred målgrupp av individer som är i behov av en starkare förankring på arbetsmarknaden och som ser få andra utbildningsalternativ. MYH bedömer att nationell yrkesutbildning har förutsättningar att bidra positivt till Sveriges kompetensförsörjning även efter 2028, baserat på de resultat som presenteras i denna delredovisning, och den nytta som utbildningsformen hittills har skapat både för individer och arbetsliv.

Nyckeltal för pilotverksamheten med nationell yrkesutbildning

Sammanlagt 236 beviljade utbildningsomgångar¹ inom 9 utbildningsområden², från Malmö i söder till Vilhelmina i norr, varav 80 genomförts från start till slut vid tillfället för den här delredovisningen.

Av de studerande som tagit examen eller slutfört utbildningen med godkända betyg i samtliga kurser uppger 78 procent att de har ett arbete sex månader efter slutförd utbildning.

75 procent av dem som har ett arbete sex månader efter examen, har ett arbete som överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen. Ytterligare 12 procent har ett arbete som delvis stämmer överens med utbildningen.

91 procent av medverkande arbetslivsrepresentanter anser att utbildningen ger det som krävs för att möta branschens krav på yrkesrollen i ganska eller mycket hög grad.

88 procent av de arbetslivsrepresentanter som anställt personer som gått nationell yrkesutbildning anser att kompetensen hos den/de medarbetare de anställt motsvarar deras kompetensbehov i ganska eller mycket hög grad.

82 procent av de studerande kan rekommendera utbildningen de har gått till andra.

Av dem som påbörjat utbildning var det 62 procent som saknade förankring på arbetsmarknaden före utbildningen. 38 procent hade förankring före utbildningen.

87 procent av LIA-handledarna bedömer att de studerande de handlett har uppnått LIA-kursens förväntade resultat av lärande.

I genomsnitt har det varit 2,4 ansökningar per beviljad studerandeplats.

Andelen nyttjade studerandeplatser har ökat från 57 procent 2024 till 70 procent 2025.

Medianåldern bland de studerande som påbörjat utbildning är 30 år.

Bland studerande som påbörjat utbildning är 72 procent män och 28 procent kvinnor.

34 procent av dem som påbörjat utbildning är utrikesfödda.

Hittills har 634 av 1 255 studerande på avslutade nationella yrkesutbildningar slutfört utbildningen med examen eller godkända betyg i samtliga kurser.

¹ En utbildningsomgång i en nationell yrkesutbildning är ett visst antal studerandeplatser på en nationell yrkesutbildning med ett gemensamt tillträde och gemensamt genomförande. Utbildningsomgångar kan i olika sammanhang beskrivas på olika sätt, till exempel används ordet "klass" i kommunikation med sökande.

² Områdena i pilotverksamheten baseras på gymnasieskolans program.

Innehållsförteckning

1	Inledning	6
1.1	Bakgrund.....	6
1.2	Om nationell yrkesutbildning	7
2	Genomförandet av pilotverksamheten	8
2.1	Analys av kompetensbehov	8
2.2	Ansökningsomgångar i pilotverksamheten.....	9
2.3	Utformning och hantering av en funktionell statsbidragsmodell	10
2.4	Synliggörande av utbildningsformen för individer och arbetsliv.....	10
2.5	Främjande och stödjande aktiviteter riktade till utbildningsanordnarna	11
2.6	Tillsyn.....	11
2.7	Hållbara och funktionella it-stöd	12
2.8	Extern dialog med myndigheter och andra aktörer	12
2.9	Uppföljning och utvärdering av nationell yrkesutbildning.....	13
3	Uppföljning av utbildningarna i pilotverksamheten nationell yrkesutbildning	13
3.1	Ansökningar och beslut om nationell yrkesutbildning	13
3.2	Utbetalt statsbidrag inom pilotverksamheten för nationell yrkesutbildning	15
3.3	Sökande och studerande inom nationell yrkesutbildning	17
3.4	Finansiering av studier inom nationell yrkesutbildning	24
3.5	Skäl till avhopp från nationell yrkesutbildning.....	25
3.6	Examinerade från nationell yrkesutbildning.....	25
3.7	Uppföljning av utbildningarnas genomförande	26
3.8	Framgångsfaktorer för nationell yrkesutbildning	33
4	Medfinansiering och kostnader i nationell yrkesutbildning	35
4.1	Arbetslivets medfinansiering	35
4.2	Kostnader för att bedriva nationell yrkesutbildning.....	36
5	Förankring på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning	37
5.1	Merparten i arbete sex månader efter avslutad utbildning	38
5.2	Överensstämmelse mellan arbete och utbildning	38
6	Arbetslivets syn på nationell yrkesutbildning	39
6.1	Arbetslivets incitament för att engagera sig i nationell yrkesutbildning.....	39
6.2	Avgörande att nationell yrkesutbildning leder till anställningsbarhet	41
6.3	Arbetslivets nöjdhet med kompetens från nationell yrkesutbildning	41
7	Ett komplement till annan yrkesutbildning.....	43
7.1	Individperspektivet	43
7.2	Arbetslivsperspektivet	44
7.3	Anordnarperspektivet.....	44
7.4	Annan yrkesutbildning på gymnasial nivå för vuxna	45
8	Regelverket för nationell yrkesutbildning	47
8.1	Författningsmässiga frågor	47
8.2	Rättsliga utmaningar i behov av fortsatt utredning	56
9	Resultatbedömning av pilotverksamheten med nationell yrkesutbildning....	58
9.1	Fler individer i arbete.....	58
9.2	Nationell yrkesutbildning bidrar till arbetslivets kompetensförsörjning	58
9.3	Bättre matchning mellan arbetslivets behov och individers kompetens	59
10	Förutsättningar för en fortsatt utveckling av nationell yrkesutbildning	60

10.1	Expansion och utveckling av nationell yrkesutbildning	60
10.2	Utvidgning av yrkesroller, utbildningsområden och utbildningsanordnare.....	61
10.3	Utvecklingsmöjligheter med nationell yrkesutbildning	63
10.4	Behov av att anpassa regelverket för nationell yrkesutbildning och parallella specialregleringar.....	64
10.5	Fortsatt samverkan och ett gemensamt ansvarstagande.....	65
10.6	Fortsatt uppföljning och utvärdering	66
Referenser		68

Bilaga 1. Fördjupade uppgifter från ansökningsomgångar inom pilotverksamheten med nationell yrkesutbildning

Bilaga 2. Sammanfattning av MYH:s metoder för uppföljning och utvärdering av pilotverksamheten

Bilaga 3. Beviljade ansökningar i pilotverksamheten med nationell yrkesutbildning

1 Inledning

Myndigheten för yrkeshögskolan (i rapporten även kallad "myndigheten" och "MYH") har i uppdrag av regeringen att förbereda införandet av en ny form av yrkesutbildning på gymnasial nivå för vuxna med utgångspunkt i den modell som tillämpas för yrkeshögskolan. Sedan förordning (2024:107) om stöd för en nationell yrkesutbildning utfärdades i mars 2024 benämns den nya utbildningsformen *nationell yrkesutbildning*.³ Under åren 2024–2028 genomförs nationell yrkesutbildning inom ramen för en pilotverksamhet.⁴

Utbildningarna inom nationell yrkesutbildning ska ge de studerande teoretisk förankring inom yrkesområdet och väsentligen utvecklas och bedrivs i samarbete med delar av arbetslivet som berörs av utbildningarna. Lärande i arbete (LIA) på en arbetsplats ska vara en viktig del i utbildningarna. Vidare ska det hos de ansvariga utbildningsanordnarna finnas en ledningsgrupp för utbildningen.⁵

Vid tidpunkten för den här delredovisningen har 80 utbildningsomgångar i pilotverksamheten genomförts från start till slut. Under hösten genomförs även den fjärde ansökningsomgången i pilotverksamheten, där utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan har möjlighet att ansöka om att bedriva nationell yrkesutbildning. Ansökningarna i den fjärde ansökningsomgången avser utbildningar med start 2027.

1.1 Bakgrund

Genom en ändring av 2023 års regleringsbrev fick MYH i uppdrag att förbereda införandet av en pilotverksamhet med en ny form av yrkesutbildning på gymnasial nivå för vuxna med utgångspunkt i den modell som tillämpas för yrkeshögskolan.⁶ Förordningen om stöd för en nationell yrkesutbildning trädde i kraft den 2 april 2024. Under våren 2024 hölls en första ansökningsomgång, där utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan fick ansöka om att bedriva nationell yrkesutbildning. De första utbildningarna i pilotverksamheten startade i augusti 2024.

Ursprungligen planerades att pilotverksamheten med nationell yrkesutbildning skulle pågå till och med 2026, och 100 miljoner kronor avsattes per år.⁷ I samband med budgetpropositionen för 2026 meddelade regeringen att pilotverksamheten förlängs till och med 2028. Den förlängda satsningen omfattar totalt 150 miljoner kronor per år. Regeringen motiverade en förlängning och förstärkning av pilotverksamheten med att det fortsatt behövs utbildningsplatser inom gymnasial yrkesutbildning för vuxna i hela landet.⁸

MYH lämnade en första delredovisning av resultatet av pilotverksamheten till Regeringskansliet i februari 2025.⁹ MYH publicerade även en lägesrapport med resultat i februari 2026.¹⁰

I 2026 års regleringsbrev ändrades uppdraget till MYH på så sätt att det ska delredovisas senast den 28 augusti 2026 samt slutredovisas senast den 19 oktober 2029.¹¹ I redovisningarna ska resultatet av uppföljningen och utvärderingen av utbildningarna enligt förordningen om stöd för en nationell yrkesutbildning ingå. Även resultaten av verksamheten som helhet fram till redovisningspunkten ska ingå.¹²

³ Myndigheten tillämpar förkortningen "NY" i olika informationssammanhang och i kommunikation.

⁴ Prop. 2025/26:1 Utgiftsområde 16

⁵ Regleringsbrev för budgetåret 2023 avseende Myndigheten för yrkeshögskolan

⁶ Ibid

⁷ Prop. 2023/24:1 Utgiftsområde 16.

⁸ Prop. 2025/26:1 Utgiftsområde 16.

⁹ Myndigheten för yrkeshögskolan (2025) *Delredovisning av regeringsuppdrag om nationell yrkesutbildning*

¹⁰ Myndigheten för yrkeshögskolan (2026) *Uppföljning av pilotverksamheten med nationell yrkesutbildning – lägesrapport 2025*

¹¹ 34 § förordningen om stöd för en nationell yrkesutbildning ändrades därför i december 2025 (ändring 2025:1573).

¹² Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Myndigheten för yrkeshögskolan.

Parallellt med uppdraget om nationell yrkesutbildning har utredningen "Växla yrke som vuxen – en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna" genomförts. Utredningen fick sitt ursprungliga uppdrag den 22 juni 2022; det handlade då om att se över hur yrkesutbildningen inom kommunal vuxenutbildning (komvux) kan bli mer effektiv och bättre anpassad efter de behov som finns, både på arbetsmarknaden och hos individer. Den 6 juli 2023 utökades utredningens uppdrag i form av ett tilläggsdirektiv. Tilläggsdirektivet innebär att utredningen skulle föreslå hur en ny form av yrkesutbildning på gymnasial nivå för vuxna kan införas för att förstärka kopplingen mellan utbildning för vuxna och arbetslivet. Utredningens betänkande överlämnades till regeringen i februari 2024, och där föreslogs att det ska inrättas en ny utbildningsform inom det offentliga utbildningsväsendet, på gymnasial nivå och med utgångspunkt i yrkeshögskolemodellen.¹³

1.2 Om nationell yrkesutbildning

Nationell yrkesutbildning är en utbildningsform som tillhör det formella utbildningssystemet. Utbildningarna ska möta arbetslivets behov av kompetens och förstärka kopplingen mellan arbetslivets kompetensbehov och yrkesutbildning för vuxna för en snabbare etablering på arbetsmarknaden.

Enligt regeringens uppdrag till MYH ska nationella yrkesutbildningar genomföras med utgångspunkt i den modell som tillämpas för yrkeshögskolan.¹⁴ Det innebär att utbildningarna ska svara mot arbetslivets behov av yrkeskompetens och bedrivas i nära samverkan med företag och arbetsgivare.

Förordning om stöd för en nationell yrkesutbildning anger att utbildningarna ska:

1. svara mot arbetslivets behov av kompetens,
2. utformas så att en hög kvalitet och yrkesrelevans nås och ha sin grund i kunskap som genererats dels i produktionen av varor och tjänster, dels i vetenskap,
3. ge sådana teoretiska, praktiska och erfarenhetsbaserade kunskaper och färdigheter som krävs för att självständigt och i arbetslag kunna utföra uppgifter i arbetslivet, och
4. ge teoretisk förankring inom yrkesområdet och väsentligen utvecklas och bedrivas i samarbete med de delar av arbetslivet som berörs av utbildningen.

Regeringen har beslutat att en examen från en utbildning inom nationell yrkesutbildning ligger på SeQF-nivå 4.¹⁵ På nivå 4 finns även andra kvalifikationer från det formella utbildningssystemet, bland annat gymnasieexamen från gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning samt slutbetyg från gymnasial vuxenutbildning och intyg om godkänt resultat från allmän kurs på gymnasial nivå från folkhögskola. Som en jämförelse är yrkeshögskoleexamen på nivå 5 och kvalificerad yrkeshögskoleexamen på nivå 6.

För att vara behörig till en nationell yrkesutbildning krävs att den sökande har godkända betyg från grundskolan eller motsvarande utbildning eller på annat sätt kan visa att han eller hon har förutsättningar att klara utbildningen.¹⁶ Det innebär en skillnad mot

¹³ SOU 2024:16, *Växla yrke som vuxen – en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna*

¹⁴ Regleringsbrev för budgetåret 2023 avseende Myndigheten för yrkeshögskolan

¹⁵ Förordning (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande bilaga 2.

Sveriges referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (SeQF) är ett system som gör det lättare att jämföra kvalifikationer från studier och arbetsliv både nationellt och internationellt. Det är regeringen som fattar beslut om de kvalifikationer från det formella utbildningssystemet vars läranderesultat är författningsreglerade.

¹⁶ Enligt 19 § förordning om stöd för en nationell yrkesutbildning är en person behörig att antas till utbildningen från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år, om han eller hon anses som bosatt i landet enligt 29 kap. 2 § första–tredje styckena skollagen (2010:800) och

1. har godkända betyg från grundskolan eller motsvarande utbildning i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik och i minst fem andra ämnen eller har likvärdiga kunskaper, eller

2. genom svensk eller utländsk utbildning eller praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

yrkeshögskoleutbildning, där grundläggande behörighet utgörs av gymnasieexamen eller motsvarande kunskaper.¹⁷

2 Genomförandet av pilotverksamheten

I det här kapitlet redogör vi för hur MYH genomför pilotverksamheten och vad status i arbetet är vid tillfället för delredovisningen i augusti 2026.

2.1 Analys av kompetensbehov

Inför respektive ansökningsomgång, där anordnare kan ansöka om att bedriva nationell yrkesutbildning, har MYH fört dialog med ett brett urval av aktörer på arbetsmarknaden. Därbland bransch- och arbetsgivarorganisationer, arbetstagarorganisationer samt partsgemensamma organisationer och konstellationer. Dialogerna har genomförts både i bredare former för att fånga övergripande behov och perspektiv från olika delar av arbetsmarknaden och i mer fördjupade samtal med enskilda branscher och aktörer för att diskutera specifika kompetensbehov, utbildningsinnehåll och dimensioneringsfrågor. Detta för att identifiera utbildningsområden samt yrkesroller på gymnasial nivå där det i dag saknas tillräckliga utbildningsvägar för vuxna i förhållande till arbetslivets rekryteringsbehov. Därutöver har vi tagit del av statistik och prognoser om kompetensbehov från bland annat Arbetsförmedlingen och SCB. Ett annat underlag som varit viktigt är Skolverkets planeringsunderlag för dimensionering av yrkesutbildning på gymnasial nivå. Arbetet har resulterat i de utbildningsområden, meriterande yrkesroller och geografiska lokaliseringar som vi har kommunicerat till utbildningsanordnarna inför respektive ansökningsomgång.¹⁸

MYH:s prioritering av utbildningsområden och yrkesroller i pilotverksamheten utgår från en samlad bedömning av kompetensbehoven på gymnasial nivå, i förhållande till det befintliga utbildningsutbudet inom andra utbildningsformer. Flera omvärldsfaktorer påverkar behoven. Det handlar bland annat om ett växande behov av kompetens inom STEM-området och det förändrade säkerhetsläget. Även samhällsomställningar som automatisering och elektrifiering, liksom ny eller förändrad lagstiftning på nationell och europeisk nivå, bidrar till en ökad efterfrågan på utbildad arbetskraft inom vissa yrken som utbildas till inom pilotverksamheten.

Hittills har MYH valt att inte inkludera vissa utbildningsområden i pilotverksamheten, exempelvis vård och omsorg. Skälet är att området redan utgör den största inriktningen inom regionalt yrkesvux och att det i många kommuner finns etablerade utbildningsvägar till flertalet vård- och omsorgsyren på gymnasial nivå.

Vi har lyft fram meriterande yrkesroller inom utbildningsområdena bygg och anläggning, el och energi, fordon och transport, industriteknik, naturbruk och VVS och fastighet.¹⁹ Det har dock även varit möjligt för utbildningsanordnare att motivera och beviljas utbildningar till andra yrkesroller inom samma områden.

Utbildningsområdena barn och fritid, restaurang och livsmedel, sjöfart samt tågteknik tillkom samtliga i ansökningsomgång 3. Inom dessa områden har utbildningsanordnare enbart kunnat ansöka om och beviljas utbildningar till specifika yrkesroller.²⁰ Vi har

¹⁷ Sökande till yrkeshögskolan kan enligt 3 kap. 1 § förordning (2009:130) om yrkeshögskolan uppfylla grundläggande behörighet om de uppfyller något av följande:

1. har en gymnasieexamen från gymnasieskolan eller kommunal vuxenutbildning
2. har en svensk eller utländsk utbildning som motsvarar kraven i punkt 1
3. är bosatt i Danmark, Finland, Island eller Norge och är där behörig till motsvarande utbildning
4. genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

¹⁸ <https://www.myh.se/pilotverksamhet-nationell-yrkesutbildning/ansok-om-att-bedriva-utbildning>

¹⁹ Utbildningsområdena följer gymnasieskolans områden. VVS och fastighet tillkom som utbildningsområde i ansökningsomgång 2.

²⁰ Inom området barn och fritid: väktare, inom området sjöfart: lättmatros och vaktgående maskinpersonal, inom området restaurang och livsmedel: bagare, inom området tågteknik: tågmekaniker.

strävat efter att identifiera yrkesroller med stora kompetensbehov, där det samtidigt saknas tillräckliga utbildningsvägar för vuxna.

Inför ansökningsomgång 3 och 4 har MYH kommunicerat att utbildningar till vissa specifika yrkesroller inte kommer att beviljas. Det handlar bland annat om olika elektrikeryrken där arbetsmarknadens parter kommit överens om krav på godkända betyg från gymnasiala kurser för att vara verksam inom yrket. Vi har valt att tills vidare inte bevilja fler utbildningar till dessa yrken, eftersom det inte är möjligt att ställa krav på förkunskaper i form av gymnasiala kurser för behörighet till en nationell yrkesutbildning. Utbildningar till andra yrkesroller har pausats för att de bedömts motsvara SeQF-nivå 5, snarare än nivå 4 (gymnasial nivå) och sådana utbildningar redan finns inom yrkeshögskolan. Det finns också utbildningar till yrkesroller som pausats eller inte bedömts vara meriterande inom nationell yrkesutbildning för att undvika undanträngningseffekter gentemot liknande utbildningar inom andra utbildningsformer på gymnasial nivå.²¹

Inför den fjärde ansökningsomgången i pilotverksamheten, som genomförs hösten 2026, har MYH valt att lägga till ytterligare meriterande yrkesroller inom både befintliga och nya utbildningsområden. Det handlar om en bredd av yrken som beläggningsarbetare, plattsättare, maskinoperatör och kock, där vi bedömer att det saknas tillräckliga utbildningsvägar för vuxna i dag, trots att arbetslivet har stora kompetensbehov.

2.2 Ansökningsomgångar i pilotverksamheten

Hittills har tre ansökningsomgångar genomförts i pilotverksamheten. Endast befintliga anordnare av yrkeshögskoleutbildning har haft möjlighet att ansöka om att bedriva nationell yrkesutbildning. Det betyder att den som söker ska ha ett pågående beslut om att en utbildning ingår i yrkeshögskolan när ansökan lämnas in. Den avgränsningen har varit möjlig på grund av regeringens uppdrag till MYH samt 30 § förordning om stöd för en nationell yrkesutbildning. Där står det att MYH får välja att endast lämna stöd till den som vid tidpunkten för ansökan är utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan. Andra typer av avgränsningar har inte varit möjliga enligt förordningen.

MYH har motiverat beslutet att endast tillåta befintliga anordnare av yrkeshögskoleutbildning med att tiden för ansökan och förberedelser av utbildningarna har varit begränsad och att utbildningarna ska genomföras med utgångspunkt i den modell som tillämpas för yrkeshögskolan. Eftersom förordningen om nationell yrkesutbildning begränsar MYH:s möjligheter att ställa krav på och kontrollera anordnarnas kompetens, ser vi fördelar med att anordnarna redan har god kännedom om den yrkeshögskolemodell som utbildningsformen utgår från. Därtill har CSN uppmärksammat att införandet av en ny utbildningsform, med andra utbildningsanordnare än de som anordnar yrkeshögskoleutbildning, skulle kräva omfattande systemutveckling och utvecklingstid för dem.²²

Inom pilotverksamheten ska utbildningarna enligt 8 § förordningen omfatta minst 100 poäng. MYH har inom ramen för pilotverksamheten valt att begränsa stödet till utbildningar upp till 300 poäng som ges i bunden form. Den nedre gränsen på 100 poäng innebär att det för närvarande inte är möjligt att erbjuda någon motsvarighet till yrkeshögskolans korta utbildningar (ofta benämnda kurser), alltså yrkeshögskoleutbildningar upp till 99 poäng.

I den första och andra ansökningsomgången var det endast möjligt att ansöka om en utbildningsomgång per utbildning. I den tredje ansökningsomgången var det möjligt för utbildningsanordnare att ansöka om och bli beviljade två utbildningsomgångar. Det gör att MYH kan använda de resurser som tilldelats på ett mer effektivt sätt och därigenom öka det totala antalet utbildningsplatser under den återstående pilotverksamheten. Likaså

²¹ På MYH:s webbplats finns en fullständig lista över yrkesroller som inte kommer att beviljas i ansökningsomgång 4. <https://www.myh.se/pilotverksamhet-nationell-yrkesutbildning/ansok-om-att-bedriva-utbildning/ansokningsomgang-4-2026>

²² Se ett mer utförligt resonemang om detta i avsnitt 10.2.2.

kan det ge utbildningsanordnare bättre förutsättningar att planera långsiktigt och dessutom ge MYH möjlighet att utvärdera ett sådant upplägg i pilotverksamheten.

Under hösten 2026 öppnar den fjärde ansökningsomgången. Inför den fjärde ansökningsomgången har MYH valt att lägga till ytterligare yrkesroller som meriterande, inom utbildningsområden där det saknas tillräckliga utbildningsvägar för vuxna.²³

2.3 Utformning och hantering av en funktionell statsbidragsmodell

I pilotverksamheten har MYH valt att utgå från samma statsbidragsmodell som för yrkeshögskoleutbildning. Statsbidraget utgår därmed från schabloner där bidraget bestäms per studerandeplats i heltidsutbildning som omfattar 40 veckor och 200 poäng (årsplats). Närmare information om statsbidragsmodellen finns på MYH:s webbplats²⁴ och i den första delredovisningen av uppdraget om nationell yrkesutbildning.²⁵

Under pilotverksamheten följer MYH upp kostnaderna för att bedriva nationell yrkesutbildning i förhållande till statsbidragsmodellen och schablonnivåerna som tillämpats. Detta genom frågor till utbildningsanordnare och arbetsliv i samband med besök och enkäter. En närmare redogörelse av denna uppföljning följer i kapitel 4.

2.4 Synliggörande av utbildningsformen för individer och arbetsliv

För att öka kännedomen och kunskapen om den nya utbildningsformen har vi kommunicerat via våra webbplatser, i sociala medier och i nyhetsbrev. MYH har även spridit information om nationell yrkesutbildning till potentiella sökande och studerande på utbildnings- och jobbmässor.

År 2024 lanserade MYH webbplatsen [yrkesutbildning.se](https://www.myh.se/yrkesutbildning). Den innehåller information om utbildningsformen och riktar sig till studerande och andra målgrupper, till exempel studie- och yrkesvägledare. Via webbplatsen går det att hitta information om utbildningarna och utbildningsanordnarna. Under det första halvåret 2026 besöktes webbplatsen av 24 000 unika besökare (samma år fanns cirka 1 300 utbildningsplatser att söka inom nationell yrkesutbildning). Under 2025 besöktes webbplatsen av 39 000 unika besökare (det året fanns cirka 1 500 utbildningsplatser att söka inom nationell yrkesutbildning).

På [yrkesutbildning.se](https://www.myh.se/yrkesutbildning) går det även att ta del av reportage med studerande på utbildningarna, där de med egna ord berättar om sina studieval och hur det är att gå en praktisk yrkesutbildning. Många har läst dessa reportage: det mest lästa har över 1 000 sidvisningar. Alla reportage har en genomsnittlig visningstid på över en minut, vilket tyder på att besökare som klickat in på reportagen också har tagit del av innehållet.

I början av 2026 utvecklades [yrkesutbildning.se](https://www.myh.se/yrkesutbildning) vad gäller användbarhet och funktionalitet, bland annat för att göra det enklare att söka fram och filtrera bland utbildningar.

I slutet av 2025 genomförde MYH en nationell kampanj i sociala medier för att synliggöra nationell yrkesutbildning, med annonser som visade bilder på studerande från utbildningarna. Som ett resultat av kampanjen kunde MYH se att besöksstatistiken på [yrkesutbildning.se](https://www.myh.se/yrkesutbildning) ökade i december 2025. De mest besökta sidorna, förutom startsidan, var de där besökarna har sökt efter utbildningar. Sommaren 2026 genomfördes ytterligare en kampanj, denna gång i samverkan med Arbetsförmedlingen, som synliggjorde möjligheterna med nationell yrkesutbildning i sina sociala medier.

²³ Att en yrkesroll är meriterande innebär att den kan komma att prioriteras i det fall det finns fler ansökningar som uppfyller kraven för att tilldelas statsbidrag.

²⁴ <https://www.myh.se/pilotverksamhet-nationell-yrkesutbildning/ansok-om-att-bedriva-utbildning/statsbidrag-och-schablonnivaer>

²⁵ Delredovisning av regeringsuppdrag om nationell yrkesutbildning (2025) s. 9–11.

Information om de utbildningar som leder till examen förs även in i den nationella kvalifikationsdatabasen.²⁶ Där kategoriserar MYH utbildningarna i yrkesområden och kompetensområden enligt bland annat SSK, Standard för svensk yrkesklassificering. Kvalifikationsdatabasen ger en överblick över vilka kvalifikationer som finns och visar hur dessa relaterar till arbetsmarknadens kompetenskrav. Databasen underlättar vägledning, validering och matchning och kan vara ett effektivt stöd för att bland annat arbetsgivare, utbildningsanordnare, vägledare och jobbcoacher ska kunna vägleda individer till en nationell yrkesutbildning.

Vidare finns information om utbildningarna i Susa-navet²⁷, vilket gör dem tillgängliga för ett flertal plattformar som sammanställer det offentliga utbildningsutbudet. Genom denna koppling sprids uppgifterna automatiskt till bland annat utbildningsguiden.se, allastudier.se och andra webbplatser som använder SUSANAVET som källa. Detta bidrar till att öka synligheten för utbildningarna och underlättar för potentiella sökande att hitta relevant information oavsett vilken kanal de använder.

2.5 Främjande och stödjande aktiviteter riktade till utbildningsanordnarna

Vid flera tillfällen i pilotverksamheten har MYH genomfört kick-off-evenemang riktade till de utbildningsanordnare som beviljats stöd, inför uppstart av utbildningarna. Den senaste hölls i mars 2026, som en del av vårt stödjande arbete för att stärka kvaliteten i utbildningarna. Evenemangen har fokuserat på råd och stöd inför uppstart och genomförande av utbildningar. De har varit välbesökta och lockat deltagare från nästan samtliga utbildningsanordnare i pilotverksamheten.

MYH anordnar också kontinuerliga webinarier för utbildningsanordnarna i pilotverksamheten. Webinarierna har haft olika teman, exempelvis framgångsfaktorer under start och genomförande, arbete med att förebygga avhopp, arbetslivets medverkan och att arbeta med en studerandegrupp som har varierande förutsättningar. Stort fokus har lagts vid erfarenhetsutbyte och lärande anordnarna emellan.

MYH har även tagit fram olika typer av stödmaterial riktade till utbildningsanordnarna i pilotverksamheten, till exempel när det gäller arbetet med validering.

Sedan de första utbildningarna i pilotverksamheten startade 2024 har MYH gjort 33 besök på utbildningar. Under besöken tar vi del av erfarenheter och praktiska exempel från utbildningsanordnare, utbildare, arbetslivsrepresentanter och studerande. Vi får också en inblick i den undervisningsmiljö som utbildningarna bedrivs i. Besöken genomförs i uppföljningssyfte, men MYH för också dialog med utbildningsanordnarna om utbildningarnas kvalitet och i förekommande fall förbättringsområden.

2.6 Tillsyn

I pilotverksamheten med nationell yrkesutbildning genomför vi tillsyn på förekommen anledning utifrån en analys av klagomål och andra signaler om brister som kommer in till MYH.

Studerande kan lämna klagomål till MYH om de upplever brister i den utbildning de går på, och utbildningsanordnaren inte åtgärdar dessa. När vi får uppgifter om att det finns brister i en utbildning bedömer vi om en tillsyn ska inledas och vad den i så fall ska omfatta. I bedömningen väger vi exempelvis in vad för sorts uppgifter som klagomålet består av och om vi har fått andra signaler om brister. Vi kan då välja att starta en tillsynsutredning, använda uppgifterna som underlag när vi planerar kommande tillsyn eller omhänderta dem på annat sätt.

Tillsynen kan leda till kritik mot utbildningsanordnaren som då ska åtgärda bristerna och säkerställa att de inte upprepas. Om en brist ändå kvarstår, kan MYH använda olika

²⁶ <https://www.myh.se/validering-och-seqf/seqf-sveriges-referensram-for-kvalifikationer/sok-kvalifikationer>

²⁷ Susa-navet är ett samarbete mellan myndigheter, organisationer och andra aktörer för att göra information om utbildningstillfällen tillgängligt för så många som möjligt. Susa-navet – nationell databas för utbildningar – Skolverket.

sanktioner. Tillsynen ger oss även kunskap om utbildningsanordnares förutsättningar att bedriva nationell yrkesutbildning.

I avsnitt 3.7.7 redovisas resultatet av MYH:s tillsyn av utbildningar i pilotverksamheten hittills.

2.7 Hållbara och funktionella it-stöd

MYH arbetar med att ta fram och utveckla relevanta it-stöd för nationell yrkesutbildning. Det handlar om tekniska lösningar för att underlätta både för utbildningsanordnare och MYH.

MYH har utvecklat en utbildningsdatabas för nationell yrkesutbildning, för att tillgängliggöra uppgifter om utbildningarna och underlätta vår uppföljning. Databasen fungerar som ett it-stöd för MYH:s medarbetare, där de kan se och hantera utbildningar inom nationell yrkesutbildning och studiedokumentationen för utbildningarna.

Under 2025 lanserade MYH nya digitala funktioner för studiedokumentation för nationell yrkesutbildning. De består av inrapporterings tjänster för utbildningsanordnare på Mina sidor (MYH:s digitala tjänst för utbildningsanordnare, som används för administration kopplad till utbildningarna) och funktioner för MYH:s handläggare. De nya lösningarna har koppling till Skatteverkets folkbokföringsregister Navet²⁸ och möjliggör en mer rättssäker hantering av uppgifterna.

Under våren 2026 införde MYH en ny lösning för utbetalningar av statsbidrag som ska minska risken för manuella handhavandefel och samtidigt ge utbildningsanordnarna tydliga och samlade utbetalningsbesked.

2.8 Extern dialog med myndigheter och andra aktörer

Precis som yrkeshögskolan befinner sig nationell yrkesutbildning i gränslandet mellan utbildning och arbetsmarknad, med ett tydligt syfte att möta kompetensbehoven i såväl näringsliv som offentlig sektor. Det är därför avgörande att ha en dialog med en bredd av myndigheter och andra aktörer för att utbildningsformen ska fylla sitt syfte. Särskilt viktigt i den här dialogen är hur nationell yrkesutbildning och utbudet av utbildningar ska utvecklas både nationellt och regionalt i förhållande till övriga utbildningsformer på gymnasial nivå.

En viktig plattform för extern dialog är pilotverksamhetens referensgrupp. Sedan pilotverksamheten startade har referensgruppen haft möten ungefär fyra gånger per år och även besökt en utbildning. Referensgruppen består av representanter från Arbetsförmedlingen, Skolverket, Folkbildningsrådet, Yrkeshögskoleförbundet, Almega utbildningsföretagen, Företagarna, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Svenskt Näringsliv, Landsorganisationen (LO) och Tjänstemännens centralorganisation (TCO). Syftet med referensgruppen är att myndigheter och andra aktörer inom yrkesutbildning och kompetensförsörjning ska ges möjlighet att komma med inspel och synpunkter utifrån sina perspektiv och ställa frågor om pilotverksamheten.

MYH för löpande dialog med nationella myndigheter och aktörer med ansvar för yrkesutbildning på gymnasial nivå, framför allt Arbetsförmedlingen, Skolverket och Folkbildningsrådet. En återkommande fråga är hur nationell yrkesutbildning kan komplettera det befintliga utbildningsutbudet. MYH har också regelbunden dialog med CSN om hur studerande inom nationell yrkesutbildning använder olika typer av studiemedel.

Arbetsmarknadens parter och företrädare för arbetsliv och branscher är viktiga aktörer i MYH:s arbete med att analysera vilka specifika kompetensbehov som nationell yrkesutbildning ska tillgodose. I pilotverksamheten förs kontinuerlig dialog för att hantera specifika frågeställningar om bland annat utbildningsutbud, relevanta yrkesroller för utbildningsformen och målgrupperna för nationell yrkesutbildning.

²⁸<https://www.skatteverket.se/offentligaaktorer/informationsutbyte/navethamtauppgifteromfolkbokforing.4.18e1b10334e8bc80001754.html>

2.9 Uppföljning och utvärdering av nationell yrkesutbildning

I regleringsbrevet för 2026 framgår att MYH i sina redogörelser till Regeringskansliet ska presentera resultaten av pilotverksamheten som helhet, fram till redovisningspunkten. Sedan starten av pilotverksamheten har vi initierat och genomfört en rad olika uppföljningsaktiviteter, till exempel

- enkäter till de studerande i början och slutskedet av deras utbildning samt till utbildningsanordnare och LIA-handledare
- fokusgrupper med arbetslivsrepresentanter och studerande
- uppföljningsbesök
- enkäter och uppföljande samtal med kommuner där nationell yrkesutbildning bedrivs
- uppföljning av de studerandes etablering på arbetsmarknaden
- uppföljning av arbetslivets nöjdhet med kompetens från nationell yrkesutbildning.

Vi följer dessutom kontinuerligt utvecklingen av söktryck, genomströmning och examensgrad inom utbildningarna.

3 Uppföljning av utbildningarna i pilotverksamheten nationell yrkesutbildning

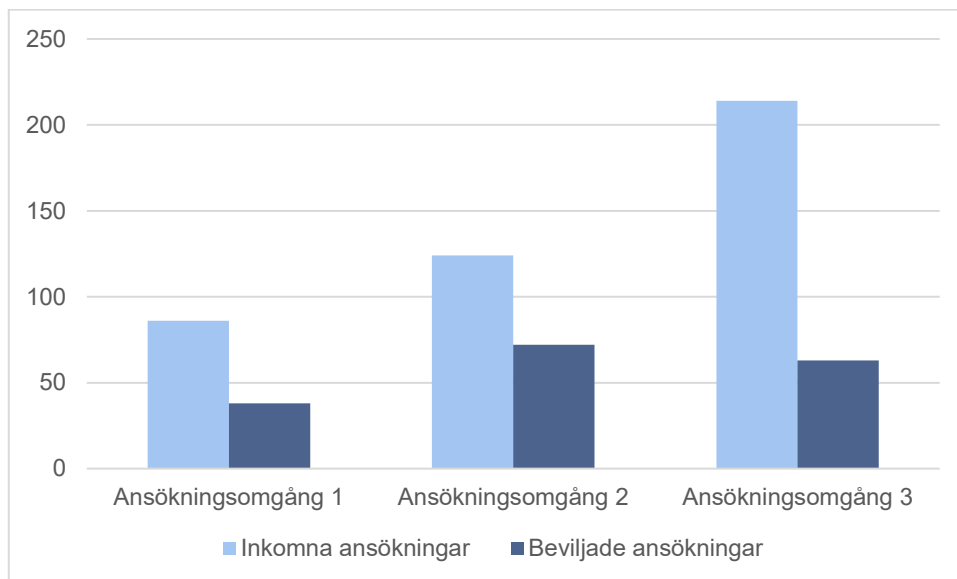
I det här kapitlet redovisar Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) sin uppföljning av de utbildningar som stöd har lämnats för enligt förordning om stöd för en nationell yrkesutbildning.

När det gäller sökande och studerande inom nationell yrkesutbildning redovisas uppgifter för utbildningar som startat 2024 och 2025. Merparten av utbildningarna som beviljats med start 2026 är planerade att starta under hösten. Det följer samma mönster som tidigare utbildningsstarter inom pilotverksamheten samt inom yrkeshögskolan.

3.1 Ansökningar och beslut om nationell yrkesutbildning

Intresset för att bedriva nationell yrkesutbildning är stort och har ökat för varje ansökningsomgång. I den tredje ansökningsomgången var det 214 ansökningar inom 10 olika utbildningsområden, varav 63 ansökningar beviljades i februari 2026. I tidigare omgångar kom det in 124 respektive 86 ansökningar.

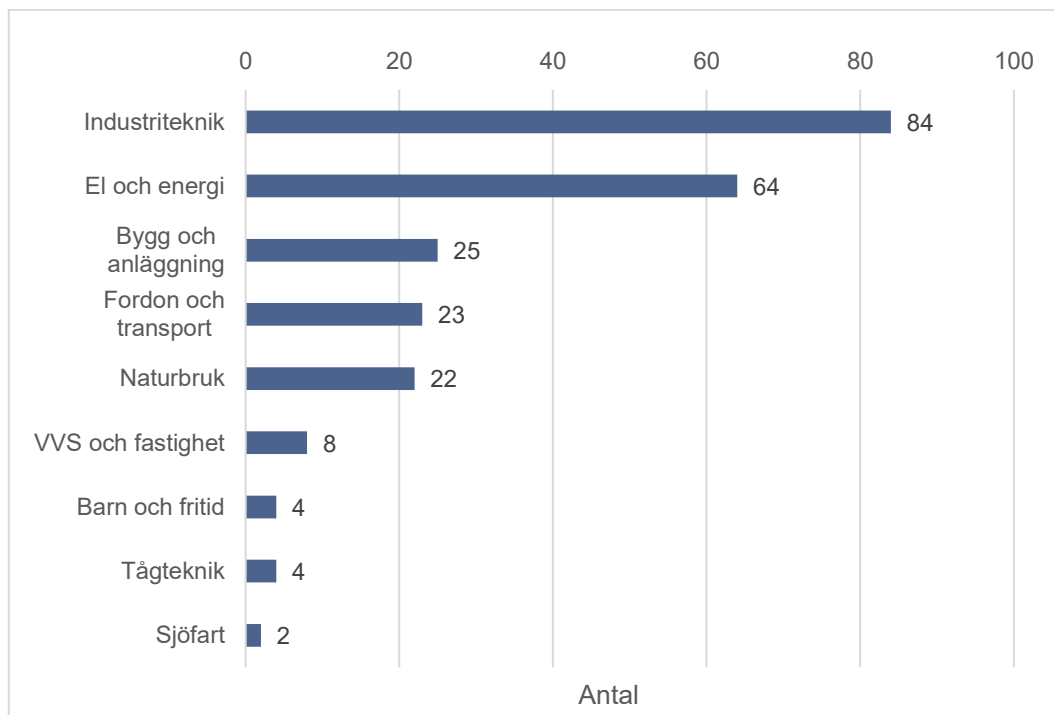
Diagram 1. Antal ansökningar från utbildningsanordnare om att bedriva nationell yrkesutbildning

3.1.1 Beviljade ansökningar

Hittills har MYH beviljat 236 utbildningsomgångar i pilotverksamheten, motsvarande 4 977 studerandeplatser. Industriteknik är det område som har flest beviljade utbildningsomgångar, följt av el och energi samt bygg och anläggning.

Diagram 2. Beviljade utbildningsomgångar i ansökningsomgång 1–3, fördelat per utbildningsområde

Av bilagorna 1 och 3 till denna rapport framgår ett mer detaljerat utfall av respektive ansökningsomgång, både när det gäller inkomna och beviljade ansökningar och när det gäller studerandeplatser per utbildningsområde.

3.2 Utbetalt statsbidrag inom pilotverksamheten för nationell yrkesutbildning

Utbildningsanordnare av nationell yrkesutbildning kan få stöd för utbildningen genom statsbidrag. I det här avsnittet redovisar vi hur mycket statsbidrag MYH har beviljat samt hur det nyttjats.

Under 2025 startade 64 av de 72 utbildningar som beviljades tidigare samma år. Det var 8 utbildningsstarter som ställdes in, huvudsakligen på grund av för få sökande. Vissa utbildningsanordnare valde att starta sina utbildningar trots få antagna studerande. Andelen inställda utbildningar var ungefär samma 2024. Då ställdes 4 av 38 beviljade utbildningar in.

Andelen nyttjade studerandeplatser vid utbildningens start ökade från 57 procent 2024 till 70 procent 2025. Av de 1 539 studerandeplatser som beviljats med start 2025 blev alltså 30 procent outnyttjade. För 2024 var det 43 procent av platserna som blev outnyttjade. Det var stora skillnader mellan utbildningsområdena, och det var även stora skillnader mellan åren inom några områden.

Av de 30 procent outnyttjade platserna 2025 motsvarade 11 procentenheter inställda platser och 19 procentenheter underintag (det vill säga utbildningar som startade med färre studerande än vad MYH beviljat platser för).

De flesta utbildningar med start 2026 har planerad start under hösten 2026. Därav går det ännu inte att redovisa i vilken utsträckning beviljat statsbidrag har nyttjats och betalats ut under 2026.

Tabell 1. Utbetalt statsbidrag och andra utgifter (mnkr) för nationell yrkesutbildning, 2024–2025.

	2024	2025
Nationell yrkesutbildning	13,5	65,4
Startbidrag	2,0	7,5
Validering	0,3	0,7
Studerandeförsäkring*	0,1	0,3
Totalt utbetalt statsbidrag	15,8	73,9

*Anslaget belastas även med studerandeförsäkringar med mera.

Tabell 2. Antal utbetalda årsplatser²⁹ per utbildningsområde för nationell yrkesutbildning, 2024–2025.

	2024	2025
Bygg och anläggning	4	26
El och energi	53	300
Fordon och transport	21	66
Industriteknik	69	310
Naturbruk	15	72
VVS och fastighet	-	9
Totalt utbetalda årsplatser	160	783
Utbetalda statliga medel per årsplats för nationell yrkesutbildning (tkr)	84,2	83,6

²⁹ Antal utbetalda årsplatser avser utbetalt statsbidrag omräknat till studerandeplatser i heltidsutbildning som motsvarar 40 veckor motsvarande 200 NY-poäng.

3.2.1 Stöd till studerande med funktionsnedsättning

MYH får lämna statsbidrag till utbildningsanordnare för deras kostnader för särskilt pedagogiskt stöd till studerande med funktionsnedsättning i utbildningen (2 § andra stycket förordning om stöd för en nationell yrkesutbildning). En förutsättning för att bidrag ska beviljas för stödinsatser är att den nationella yrkesutbildningen bedrivs med statsbidrag samt att det finns underlag som styrker att den studerande har en varaktig funktionsnedsättning som påverkar studiesituationen.

Den studerande ska i första hand delta i den ordinarie undervisning som erbjuds alla studerande, såsom lektioner, seminarier och föreläsningar. Det kan även vara studiepass, studieverkstad eller handledningstillfällen som alla studerande erbjuds. Den studerande måste kunna styrka om den behöver särskilt pedagogiskt stöd utöver den ordinarie undervisning som erbjuds. Exempelvis kan den studerande tidigare ha fått insatser som motsvarar särskilt pedagogiskt stöd i sina studier eller ha gått i mindre undervisningsgrupp. Behovet kan även styrkas genom att undervisande personal uppmärksammar att behov finns eller att en tidigare lärare bekräftar behovet. Stödinsatserna ska kompensera för svårigheter så att studerande med funktionsnedsättning kommer i en jämförbar situation med övriga studerande. För att statsbidrag ska kunna beviljas krävs ett underlag som kan påvisa en varaktig funktionsnedsättning.

Hittills har MYH tagit emot 25 ansökningar om statsbidrag för stödinsatser inom nationell yrkesutbildning. Totalt har 21 ansökningar beviljats. De vanligaste stödinsatserna avser anpassad och muntlig examination, mentorstöd med pedagog samt utökad lärartid.

Tabell 3. Inkomna och beviljade ansökningar om statsbidrag för stödinsatser till studerande i nationell yrkesutbildning.

	2024	2025	2026	Totalt
Inkomna ansökningar	1	17	7	25
Beviljade ansökningar	1	13	7	21

Not: När det gäller 2026 avses ansökningar till och med den 13 augusti 2026.

3.2.2 Statsbidrag för validering

I pilotverksamheten ges möjlighet till bidrag för genomförande av validering, för att synliggöra och erkänna individers faktiska kompetens – oavsett var, hur eller när den kompetensen utvecklats. Validering inom nationell yrkesutbildning kan förkorta utbildningen för en person som har relevant erfarenhet från exempelvis tidigare arbeten.

Under 2025 fick utbildningsanordnare statsbidrag för validering av 39 studerande i tre olika utbildningar. Under 2024 fick utbildningsanordnare statsbidrag för validering av 52 studerande i fyra olika utbildningar.³⁰

3.2.3 Startbidrag

Anordnarna har fått startbidrag för 32 av de 64 utbildningar som startade 2025. För utbildningar som startade 2024 har anordnarna fått medel för 20 av 34 utbildningar.³¹ En förutsättning för att MYH ska betala ut startbidrag är att utbildningsanordnaren har genomfört åtgärder för att få in sökande till utbildningen.³²

³⁰ Motsvarande uppgifter för utbildningar som startar 2026 har MYH tillgång till först i december 2026, då utbildningsanordnarna i pilotverksamheten rekviderar statsbidrag.

³¹ Motsvarande uppgifter för utbildningar som startar 2026 har MYH tillgång till först i december 2026, då utbildningsanordnarna i pilotverksamheten rekviderar statsbidrag.

³² Startbidrag kan betalas ut för bidrag som motsvarar fyra tomma platser avseende hela omgångens längd. Bidrag betalas maximalt upp till 90 procent av beviljat antal platser med begränsning om max upp till 22,5 platser (90 procent av 25 platser). Bidrag betalas inte för fler tomma platser än antalet studerande på första rekvisitionen på omgången. Bidrag betalas enligt beviljad schablon per årsplats, men maximalt med 110 000 kronor per årsplats.

3.3 Sökande och studerande inom nationell yrkesutbildning

I det här avsnittet redovisar MYH information om sökande till nationell yrkesutbildning samt antagna som påbörjat studier. Samma person kan ha sökt till flera utbildningar inom nationell yrkesutbildning. När antalet sökande summeras över flera utbildningar redovisas de som antal ansökningar, eftersom de då inte avser unika individer.

Avsnittet redovisar enbart studerande som påbörjat utbildningar 2024 och 2025 eftersom de flesta utbildningar med start 2026 planerar att starta under hösten (efter tillfället för denna delredovisning).

3.3.1 Ansökningar till nationell yrkesutbildning

Detta avsnitt avser ansökningar från individer om att påbörja nationell yrkesutbildning.

Det totala antalet sökande har överstigit antalet beviljade studerandeplatser till de utbildningsomgångar som hittills har startat i pilotverksamheten. Sammantaget motsvarar det 2,4 ansökningar per plats för utbildningsomgångar med start 2024 och 2025.³³

Söktrycket har ökat i takt med att fler utbildningsomgångar startat. Det var 64 utbildningsomgångar med 1 369 studerandeplatser som startade 2025. Till dessa kom det sammantaget in nästan 3 500 ansökningar. Det innebär totalt 2,5 ansökningar per plats, att jämföra med 2024 då det var 2,1 ansökningar per plats.

Av samtliga ansökningar till utbildningar i pilotverksamheten har 29 procent kommit från kvinnor och 71 procent från män.³⁴ Fördelningen mellan kvinnor och män bland de sökande skulle i viss utsträckning kunna förklaras av valet av utbildningsområden och yrkesroller, där flera har en könssammansättning som motsvarar den som återfinns inom jämförbara utbildningar inom andra utbildningsformer.

Många utbildningar har haft ett starkt söktryck med betydligt fler sökande än beviljade studerandeplatser, medan andra har haft utmaningar att hitta tillräckligt med behöriga sökande. Av de 98 utbildningsomgångar som startat 2024 och 2025 har 80 haft fler sökande än beviljade platser.

Vissa av utbildningarna som haft fler sökande än beviljade platser har trots det inte kunnat fylla platserna. Utbildningsanordnarna anger att det kan bero på att flera sökande inte kan finansiera sina studier på grund av att de redan förbrukat studiemedlet för gymnasial nivå vid tidigare studier.³⁵ Ett annat skäl de anger är att sökande tackat nej på grund av att de valt att påbörja en annan utbildning, antingen inom nationell yrkesutbildning eller en annan utbildningsform.

Tabell 4. Ansökningar per plats, antal ansökningar och antagna som påbörjat studier. Avser utbildningar som startat inom nationell yrkesutbildning 2024–2025.

	2024	2025	Totalt
Ansökningar per plats	2,1	2,5	2,4
Antal ansökningar	1 537	3 464	5 001
Antagna som påbörjat studier	511	1 114	1 625

Not: Ansökningar är inte detsamma som unika sökande personer, utan varje person räknas en gång för varje utbildning som personen sökt till.

³³ Vid tillfället för den här delredovisningen saknas uppgifter om söktryck till de utbildningar som startat 2026. Merparten av utbildningarna med start 2026 är planerade att starta under hösten.

³⁴ Avser utbildningar med start 2024 och 2025.

³⁵ En närmare beskrivning av det finns i avsnitt 10.4.

Tabell 5. Antal ansökningar om att påbörja utbildning och ansökningar per plats, redovisat per utbildningsområde. Avser utbildningar som startat inom nationell yrkesutbildning 2024 och 2025.

Utbildningsområde	Antal ansökningar 2024	Ansökningar per studerande-plats 2024	Antal ansökningar 2025	Ansökningar per studerande-plats 2025
Bygg och anläggning	69	2,3	93	1,1
El och energi	452	1,7	1 657	3,1
Fordon och transport	195	2,1	265	2,7
Industri teknik	668	2,6	1 056	2,1
Naturbruk	153	1,9	293	3,1
VVS och fastighet ³⁶	-	-	100	2,0
Totalt	1 537	2,1	3 464	2,5

Not: Ansökningar är inte detsamma som unika sökande personer utan varje person räknas en gång för varje utbildning som personen sökt till.

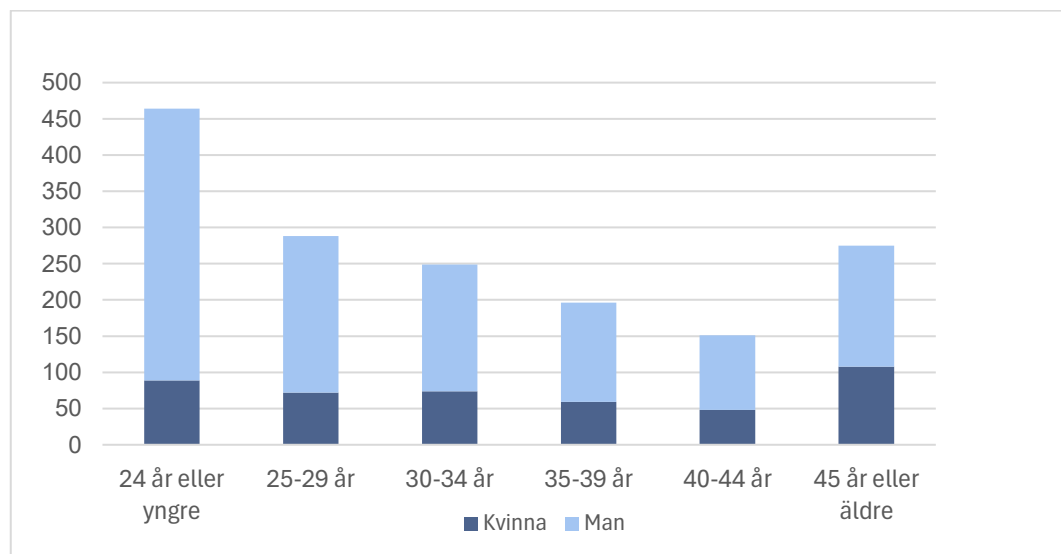
3.3.2 Studerande inom nationell yrkesutbildning

Under 2024 och 2025 påbörjade sammanlagt 1 625 studerande nationell yrkesutbildning. Under 2025 var det 1 114 studerande som påbörjade en utbildning, varav 27 procent var kvinnor och 73 procent män. Under 2024 var det 511 som påbörjade en utbildning, varav 29 procent kvinnor och 71 procent män.

Medianåldern bland dem som påbörjade utbildningen var 31 år 2024 och 30 år 2025. Medianåldern var något högre bland kvinnor än bland män under båda åren. För kvinnor var medianåldern 34 år 2024 och 33 år 2025, medan den för män var 31 år respektive 29 år.

När det gäller de utbildningsomgångar som startat 2024 och 2025 har två stora utbildningsområden tillsammans stått för ungefär fyra femtedelar av de studerande. Det var el och energi med 40 procent av de studerande och industri teknik med 38 procent.

Diagram 3. Antal studerande som påbörjat nationell yrkesutbildning 2024–2025, efter åldersgrupp och kön.

³⁶ VVS och fastighet tillkom som utbildningsområde i den andra ansökningsomgången, det vill säga utbildningar med start 2025.

Av utbildningsområdena var det enbart inom naturbruk som det var fler kvinnor än män bland de som påbörjat studier. I tabellen nedan redovisas fördelningen mellan kvinnor och män per utbildningsområde.

Tabell 6. Antal studerande som påbörjat nationell yrkesutbildning 2024–2025, fördelat per utbildningsområde och kön.

Utbildningsområde	2024			2025		
	Kvinna	Man	Totalt	Kvinna	Man	Totalt
Bygg och anläggning	..	..	15	..	..	55
El och energi	25	133	158	75	412	487
Fordon och transport	17	47	64	14	62	76
Industri teknik	72	145	217	156	242	398
Naturbruk	..	..	57	47	26	73
VVS och fastighet	0	0	0	..	..	23
Totalt	149	362	511	300	814	1 114

Not: Där uppgifter saknas är antalet studerande för lågt för att statistik ska kunna redovisas av sekretesskäl.

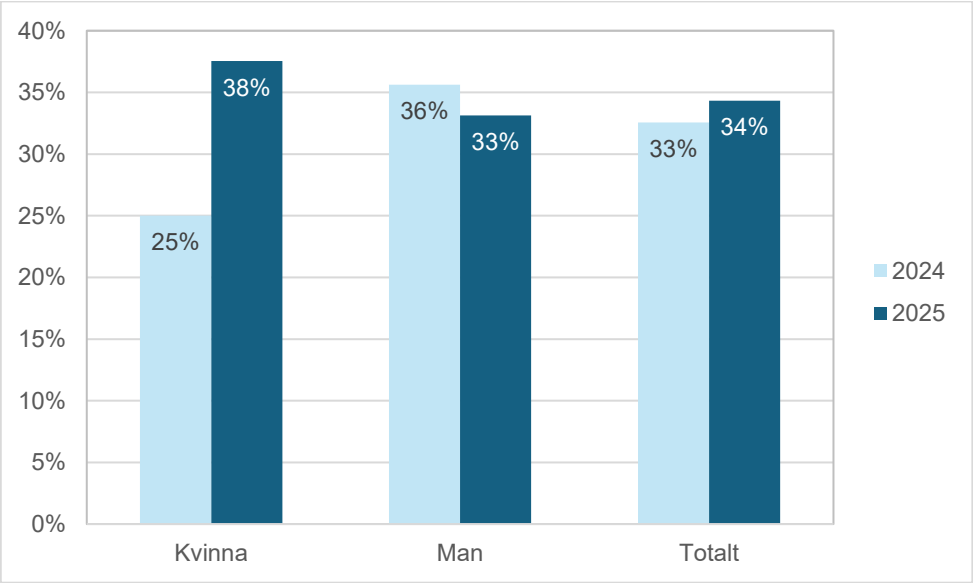
3.3.3 De studerandes bakgrund

För att få mer kunskap om de studerandes bakgrund har vi kombinerat uppgifter om vilka studerande som påbörjat en nationell yrkesutbildning med registeruppgifter från SCB om nationell bakgrund, tidigare utbildning och sysselsättning före studierna.

Utrikesfödda

Av de studerande som påbörjat en nationell yrkesutbildning 2025 är 34 procent utrikes födda. För 2025 var andelen utrikesfödda något högre bland kvinnorna än bland männen medan det motsatta gällde 2024.

Diagram 4. Andelen utrikes födda bland studerande som påbörjat nationell yrkesutbildning 2024 och 2025, per kön.

Not: Ett fåtal studerande för vilka vi saknar uppgift om inrikes/utrikes född har exkluderats från redovisningen.

Tidigare utbildningsnivå

Av de studerande som påbörjat en nationell yrkesutbildning under åren 2024–2025 har 26 procent en eftergymnasial utbildning sedan tidigare, medan 59 procent har en gymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå. Övriga 15 procent har högst en förgymnasial utbildning.

Av dem med eftergymnasial utbildning har mer än hälften en utbildning som är kortare än tre år.

Tabell 7. Tidigare utbildningsnivå (högsta) hos de studerande som påbörjat nationell yrkesutbildning 2024–2025, per kön.

Högsta utbildningsnivå före NY-utbildningen	2024			2025			Totalt		
	Kvinna	Man	Total	Kvinna	Man	Total	Kvinna	Man	Total
Förgymnasial utbildning	10 %	18 %	15 %	9 %	18 %	15 %	9 %	18 %	15 %
Gymnasial utbildning	58 %	61 %	60 %	54 %	59 %	58 %	55 %	60 %	59 %
Eftergymnasial utbildning	33 %	22 %	25 %	37 %	23 %	27 %	36 %	23 %	26 %
Summa	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Not: Studerande för vilka vi saknar uppgift om utbildningsnivå har exkluderats från redovisningen.

För en relativt stor andel av de studerande som påbörjat nationell yrkesutbildning saknas uppgift om gymnasiebakgrund (cirka 1 av 3). Bland dem för vilka det finns uppgift om gymnasiebakgrund är det vanligast att ha gått ett yrkesförberedande gymnasieprogram. År 2025 var det 56 procent som hade studerat på ett yrkesförberedande program, medan 43 procent hade studerat på ett studieförberedande program. Andelen som läst ett studieförberedande program var något högre 2025 än 2024 då motsvarande andel var 36 procent.

Sysselsättning före utbildningen

Det finns olika sätt att mäta sysselsättning. Här använder vi uppgifter om befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) från SCB för att beskriva de studerandes sysselsättning innan de påbörjade en nationell yrkesutbildning.³⁷

Av de studerande som påbörjade en nationell yrkesutbildning under åren 2024–2025 var 55 procent sysselsatta (förvärvsarbetade i någon omfattning) före utbildningen, medan 26 procent var arbetslösa och 19 procent var utanför arbetskraften. Andelen som tidigare stod utanför arbetskraften ökade från 15 procent 2024 till 21 procent 2025. Det gjorde även andelen som var arbetslösa före utbildningen, från 22 procent 2024 till 28 procent 2025.

³⁷ Egen bearbetning av uppgifter från SCB om befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS). För 2024 används slutliga uppgifter avseende april 2024 och för 2025 preliminära uppgifter avseende april 2025. Den preliminära statistiken underskattar vanligen antalet sysselsatta något. För studerande som påbörjade nationell yrkesutbildning 2024 var andelen sysselsatta 1 procentenhet högre i den slutliga statistiken än i den preliminära. Arbetsmarknadsstatus baseras på administrativa data och kategoriserar här befolkningen i sysselsatta, arbetslösa och ej i arbetskraften. Varje person får enbart en sådan status enligt denna turordning. Med sysselsatt avses personer som bedömts vara förvärvsarbetande (anställda eller egenföretagare), inklusive tillfälligt frånvarande för exempelvis föräldraledighet eller sjukdom. Ingen hänsyn tas till arbetets omfattning. Kategorin ej i arbetskraften kan bland annat inkludera studerande, pensionär och sjuk. För mer information om BAS, se <https://www.scb.se/am0210>.

Tabell 8. Arbetsmarknadsstatus före utbildningen, per kön. Studerande som påbörjade nationell yrkesutbildning 2024 och 2025.

Arbetsmarknads-status	2024			2025			Totalt		
	Kvinna	Man	Total	Kvinna	Man	Total	Kvinna	Man	Total
Sysselsatt	66 %	62 %	63 %	57 %	50 %	52 %	60 %	54 %	55 %
Arbetslös	19 %	23 %	22 %	25 %	29 %	28 %	23 %	27 %	26 %
Ej i arbetskraften	15 %	15 %	15 %	18 %	22 %	21 %	17 %	19 %	19 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Not: Ett fåtal studerande som saknar uppgift om arbetsmarknadsstatus före utbildningen har exkluderats i redovisningen. Klassificeringen av arbetsmarknadsstatus är hierarkisk, d v s en person kan endast ha en status (enligt ordningen sysselsatt, arbetslös och ej i arbetskraften). Med sysselsatt avses att personen har bedömts vara förvärvsarbetande (anställd eller företagare). Ingen hänsyn tas till arbetets omfattning och även tillfälligt frånvarande för exempelvis föräldraledighet eller sjukdom räknas som sysselsatta. Ej i arbetskraften kan bland annat vara studerande, pensionär, sjuk och övrig.

Förankrade på arbetsmarknaden före utbildningen

Med sysselsatt avses alla som bedöms vara förvärvsarbetande, oavsett hur mycket de har arbetat. Arbeta behöver alltså inte vara den huvudsakliga sysselsättningen för att en person ska räknas som sysselsatt. För att få en uppfattning om förankringen på arbetsmarknaden har vi även beaktat den arbetsrelaterade inkomsten.

Av dem som påbörjade utbildning under åren 2024–2025 var det 62 procent som utifrån sin inkomst bedöms ha saknat förankring på arbetsmarknaden.³⁸ Andelen som saknat förankring på arbetsmarknaden ökade från 55 procent 2024 till 65 procent 2025. Andelen var ungefär lika stor bland kvinnor och män (61 respektive 62 procent).

Tabell 9. Förankring på arbetsmarknaden före utbildningen, per kön. Studerande som påbörjade en nationell yrkesutbildning 2024 och 2025.

Förankring på arbetsmarknaden	2024			2025			Totalt		
	Kvinna	Man	Total	Kvinna	Man	Total	Kvinna	Man	Total
Ej förankrade på arbetsmarknaden	57 %	55 %	55 %	63 %	66 %	65 %	61 %	62 %	62 %
Förankrade på arbetsmarknaden	43 %	45 %	45 %	37 %	34 %	35 %	39 %	38 %	38 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Not: Ett fåtal studerande som saknar uppgift har exkluderats i redovisningen.

Näringsgren bland förankrade på arbetsmarknaden före utbildningen

De vanligaste näringsgrenarna bland dem som före utbildningen var förankrade på arbetsmarknaden har både 2024 och 2025 varit vård, omsorg och sociala tjänster samt tillverkning och utvinning. Bland kvinnorna var vård, omsorg och sociala tjänster den vanligaste näringsgrenen medan tillverkning och utvinning var vanligast bland männen.

3.3.4 Varför har de studerande sökt sig till nationell yrkesutbildning?

MYH skickar löpande ut en enkät till studerande som påbörjar nationell yrkesutbildning, i ett inledande skede av utbildningen. Hittills har 558 studerande besvarat enkäten. Det motsvarar 34 procent av alla som påbörjade utbildning 2024 och 2025.

³⁸ Det finns ingen officiell definition av när en person anses vara förankrad på arbetsmarknaden. Här används gränsen tre inkomstbasbelopp eller mer, vilket motsvarar en genomsnittlig månadslön på cirka 19 000 kronor 2024 och 20 000 kronor 2025. Definitionen utgår från SCB:s statistik: "Förankring på arbetsmarknaden efter avslutade studier", <https://www.scb.se/uf0503>.

Merparten av de studerande svarar att de valt utbildningen för att nå ett praktiskt yrke efter en relativt kort studietid, oavsett tidigare etablering på arbetsmarknaden. Genomgående finns en stark motivation och vilja att utbilda sig till ett specifikt yrke eller arbeta inom en viss bransch.

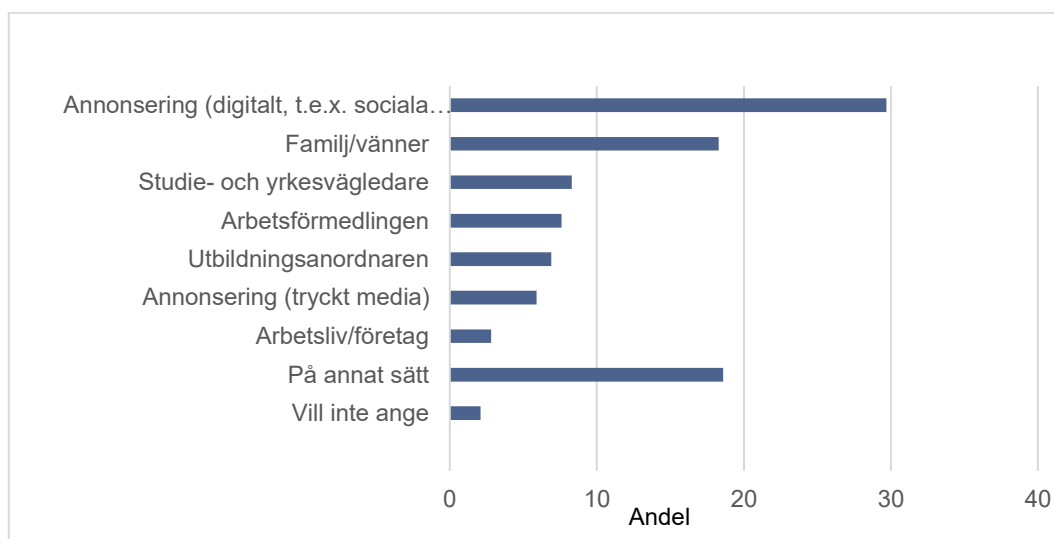
Många studerande uppger att de valt utbildningen för att kunna arbeta inom ett praktiskt yrke men att de inte valde en sådan inriktning på gymnasiet eller att de saknar gymnasial utbildning inom relevant utbildningsområde. Några beskriver att de tidigare har arbetat inom andra eller närliggande områden, eller haft tidsbegränsade anställningar i helt andra branscher utan att få en varaktig förankring på arbetsmarknaden. Andra uppger att de har stått utanför arbetsmarknaden under en längre tid.

Det finns också studerande som har gått andra utbildningar i vuxen ålder tidigare i livet men som beskriver att deras livssituation eller läget på arbetsmarknaden gör att de nu söker sig till ett annat yrke. I en del fall har studerande varit verksamma inom branscher som drabbats av konjunktursvängningar eller varsel, och därför har de nu sökt sig till någonting annat.

Av de svarande uppger 9 procent att de flyttat till en annan ort för att gå utbildningen. Av enkäten framgår även att en del studerande pendlar både kortare och längre sträckor för att gå utbildningen.

Ungefär en tredjedel av de svarande anger att de upptäckt utbildningen genom digital annonsering eller via sociala medier.

Diagram 5. Hur studerande som påbörjat en utbildning inom nationell yrkesutbildning 2024 och 2025 har upptäckt sin utbildning.

3.3.5 De flesta studerande har inte haft andra utbildningsalternativ

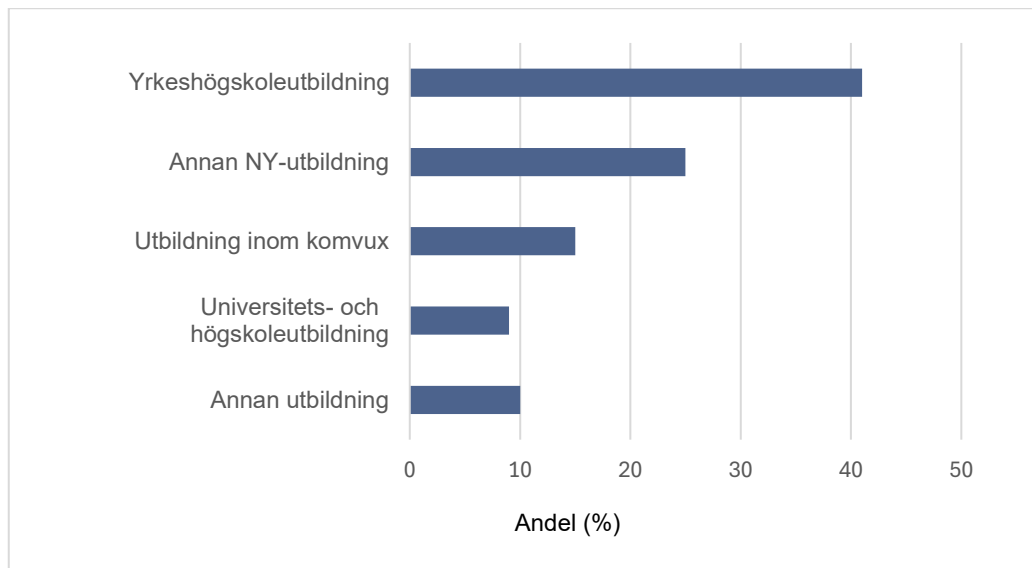
De flesta studerande som besvarat myndighetens enkät uppgav att de saknade andra utbildningsalternativ utöver den nationella yrkesutbildning de valde att påbörja.

På frågan om studerande hade några andra utbildningsalternativ vid tillfället då de valde att påbörja NY-utbildningen har 56 procent svarat att de inte övervägt andra utbildningar. 37 procent uppgav att de hade andra utbildningsalternativ.³⁹

Det vanligaste alternativet bland de som övervägt andra utbildningar var yrkeshögskoleutbildning (41 procent) följt av annan nationell yrkesutbildning (25 procent). 15 procent har svarat att de övervägt en utbildning inom komvux medan 9 procent övervägt en universitets- eller högskoleutbildning.

³⁹ 7 procent har svarat att de inte vill ange detta.

Diagram 6. Andra utbildningsalternativ för studerande som påbörjat en nationell yrkesutbildning under 2024–2025.

Not: I enkäten har de svarande fått ta ställning till det utbildningsalternativ som var högst prioriterat och har därmed kunnat välja enbart ett svarsalternativ.

3.3.6 Behörighet genom validering av reell kompetens

Nationell yrkesutbildning har generösa behörighetsregler och är öppen för alla som har förutsättning att tillgodogöra sig utbildningen.

Enligt 19 § förordning om stöd för en nationell yrkesutbildning är en person behörig att antas till en nationell yrkesutbildning från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år, om han eller hon anses som bosatt i landet enligt 29 kap. 2 § första–tredje styckena skollagen (2010:800) och

1. har godkända betyg från grundskolan eller motsvarande utbildning i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik och i minst fem andra ämnen eller har likvärdiga kunskaper, eller
2. genom svensk eller utländsk utbildning eller praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Sökande kan alltså vara behöriga till utbildningen även om de saknar godkända betyg från grundskolan. Många studerande som hittills påbörjat en nationell yrkesutbildning beskriver att de har erfarenheter och kompetens med sig som inte kommer från det formella utbildningssystemet. De studerande är i olika åldrar. Vissa har äldre grundskolebetyg där alla ämnen inte är godkända. Det är också vanligt att sökande med utländsk bakgrund, med utbildnings- och yrkeslivserfarenhet från andra länder, bedömts ha förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen, trots att de inte uppfyllt kraven enligt punkt 1 ovan.⁴⁰

Att studerande har reell kompetens som kan ligga till grund för tillträde styrks även av den enkät som vi har skickat till utbildningsanordnarna i pilotverksamheten. I cirka 20 av de 64 utbildningar som startat under 2025 uppger anordnarna att de förklarar studerande behöriga till utbildningen genom bedömning av reell kompetens.⁴¹ Bland de studerande som bedömts behöriga genom reell kompetens är tidigare yrkeslivserfarenhet den vanligaste grunden för behörighet, följt av olika kombinationer av tidigare utbildningar.

⁴⁰ Ett sådant exempel går att ta del av i det här reportaget: <https://www.nyrkesutbildning.se/artiklar/golvlaggare-norrkoping>.

⁴¹ Siffran är än så länge preliminär och baseras på svar från 51 av de 64 utbildningar som startade 2025.

3.3.7 Tillgodoräknanden inom nationell yrkesutbildning

Förordningen om stöd för en nationell yrkesutbildning anger även att studerande för en del av utbildningen ska kunna få tillgodoräkna sig annan genomgången utbildning. Detta gäller om den studerande åberopar kunskaper och färdigheter samt ansvar och självständighet av sådan beskaffenhet och omfattning att de i huvudsak svarar mot den aktuella utbildningen. En studerande ska därtill kunna få tillgodoräkna sig motsvarande kunskaper och färdigheter samt ansvar och självständighet som har förvärvats i yrkesverksamhet eller på annat sätt. Inför tillgodoräkning kan den studerande erbjudas validering enligt valideringsförordningen (2022:1549).

I pilotverksamheten för nationell yrkesutbildning kan utbildningsanordnarna ansöka om bidrag för genomförd validering genom en särskild statsbidragsmodell.⁴² Under 2025 fick utbildningsanordnare statsbidrag för validering av 39 studerande i tre olika utbildningar. Under 2024 fick utbildningsanordnare statsbidrag för validering av 52 studerande i fyra olika utbildningar.

3.4 Finansiering av studier inom nationell yrkesutbildning

I det här avsnittet följer vi upp i vilken utsträckning studerande finansierar sina studier med studiestöd.

3.4.1 Nyttjande av studiestöd

Till och med den 30 juni 2026 har CSN beviljat 1 771 ansökningar om studiemedel och studiehjälp för studier inom nationell yrkesutbildning.

Tabell 10. Beviljade ansökningar om studiestöd för studier inom nationell yrkesutbildning, fördelat per stödform.

Stödform	Antal 2024	Antal 2025	Antal 2026 ⁴³	Totalt
Studiemedel	309	863	599	1 771
Studiehjälp	4	40	36	80

Not: Studiemedel kan beviljas för studerande på gymnasienivå från och med hösten det år den studerande fyller 20. Studiehjälp avser bidrag för studier på gymnasienivå i Sverige, och kan beviljas för studerande till och med det första halvåret det år den studerande fyller 20 år.⁴⁴

3.4.2 Omställningsstudiestöd

Omställningsstudiestödet är ett studiestöd för vuxna mitt i arbetslivet. Med omställningsstudiestödet kan individer studera och bredda sin kompetens så att de blir mer attraktiva på arbetsmarknaden, antingen genom att vidareutveckla sig inom befintligt yrkesområde eller genom att helt byta yrkesbana. Stödet ger arbetstagare som arbetat minst åtta år, varav minst ett av de senaste två åren, rätt att få upp till 80 procent av sin lön under som mest 44 veckors studier. Det motsvarar ungefär ett års studier.⁴⁵

Totalt fick 159 personer omställningsstudiestöd utbetalt för studier på nationell yrkesutbildning under första halvåret 2026.

⁴² Detta genom en särskild statsbidragsmodell där ersättningsnivåerna är 10 200 kr för anordnare som inte omfattas av momskompensation och 10 800 kr för dem som omfattas av momskompensation.

⁴³ Per den 2026-06-30. Statistiken har tagits fram av CSN den 2026-07-01.

⁴⁴ <https://www.csn.se/bidrag-och-lan/studiemedel.html>

⁴⁵ Lagen (2022:856) och förordning (2022:857) om omställningsstudiestöd.

Tabell 11. Antal personer som fått omställningsstudiestöd utbetalt för studier på NY-utbildning, fördelat på åldersintervall.

Åldersintervall	Antal personer 2024	Antal personer 2025	Antal personer 2026
25–29 år	0	5	3
30–34 år	3	19	24
35–39 år	2	35	34
40–44 år	3	24	26
45–49 år	2	31	29
50–54 år	3	20	24
55–59 år	1	13	16
60–64 år	0	2	3
Totalt	14	149	159

Källa: CSN. Per den 2026-06-30. Statistiken har tagits fram av CSN den 2026-07-01.

3.5 Skäl till avhopp från nationell yrkesutbildning

De flesta anordnare uppger att de ställer frågor om orsakerna till avhopp. Vanliga orsaker som anges är personliga skäl, att den studerande insett att den inte är berättigad till studiemedel samt att den studerande påbörjar en annan utbildning eller erbjuds anställning.

Att en person inte är berättigad till studiemedel beror i många av fallen på att han eller hon redan har förbrukat de studiemedel den har rätt till för studier på gymnasial nivå. Studerande som redan har en treårig gymnasieutbildning eller motsvarande svensk eller utländsk utbildning kan få studiemedel under högst 80 veckor. En studerande med fullföljd gymnasieutbildning samt annan utbildning på gymnasial nivå kan därför ha begränsade möjligheter att få studiemedel för studier på nationell yrkesutbildning.

Andra skäl som uppges till avhopp är låg motivation och/eller otillräckliga studieresultat. Många anordnare i pilotverksamheten beskriver att de arbetar aktivt med tät handledning och individuell dialog med studerande, till exempel i form av "mentorssamtal", för att motverka den typen av avhopp. Flera anordnare uppger även att de arbetar med att i ett tidigt skede av utbildningen förtydliga kraven för att kunna utöva yrket. Andra beskriver att de sett över sina marknadsföringsinsatser, exempelvis med hjälp av arbetsgivare och branschorganisationer, för att säkerställa att de studerande som antas känner till utbildningens innehåll och yrkets förutsättningar.

Vi har även identifierat exempel där anordnare har sett över kursers upplägg och genomförande i syfte att minska risken för avhopp. Detta för att motverka att utbildningarna upplevs som alltför teoretiskt tunga, vilket annars kan påverka motivationen negativt. Samtidigt betonar många anordnare att en viss teoretisk förankring är nödvändig, exempelvis för att kunna planera och strukturera arbetsuppgifter inom yrket. Flera anordnare har därför anpassat de teoretiska inslagen så att de blir tydligare kopplade till yrkesutövningen. Detta kan bidra till ökad relevans och förståelse, vilket i sin tur kan stärka motivationen och minska risken för avhopp.

3.6 Examinerade från nationell yrkesutbildning

Vid tidpunkten för den här delredovisningen (28 augusti 2026) är det 80 utbildningsomgångar i pilotverksamheten som genomförts från start till slut. Andelen examinerade varierar kraftigt mellan de utbildningar som genomförts hittills. I vissa utbildningar har samtliga studerande som antagits också fullföljt utbildningen till examen. I andra utbildningar har det funnits utmaningar med studerande som hoppat av och avbrutit sina studier.

På de 34 utbildningar som avslutades under 2025 var det 247 studerande, 48 procent, som tog examen eller fullföljde utbildningen med godkända betyg i samtliga kurser. För kvinnor var det 56 procent som fullföljde utbildningen med godkända betyg och för män var det 45 procent.

På de 46 utbildningar som avslutats hittills under 2026 är det 387 studerande, 52 procent av de som påbörjat samma utbildningar, som tagit examen eller fullföljt utbildningen med godkända betyg i samtliga kurser. För kvinnor var det 54 procent som fullföljde utbildningen med godkända betyg och för män var det 51 procent.

Tabell 12. Antal studerande som påbörjat studier och examinerats från nationell yrkesutbildning.

	Antagna studerande som påbörjat studier	Antal studerande som examinerats
Utbildningar med avslut 2025	511	247
Utbildningar med avslut 2026	744	387
Totalt	1 255	634

Not: När det gäller utbildningar med avslut 2026 redovisas endast de utbildningar som hittills har avslutats. Totalt kommer 64 utbildningar avslutas 2026 varav 46 avslutats vid tidpunkten för den här delredovisningen (28 augusti 2026). Kompletteringar av examinerade efter utbildningens slutdatum kan tillkomma, vilket innebär att antalet och andelen som fullföljt utbildningen med godkända betyg kan öka något. I de utbildningar som inte leder till en examen räknar vi antalet studerande som avslutat utbildningen med godkända betyg i samtliga kurser.

3.7 Uppföljning av utbildningarnas genomförande

För att följa upp hur utbildningarna genomförs och upplevs av olika målgrupper skickar MYH kontinuerligt ut olika enkäter.

I slutskedet av sin utbildning får samtliga studerande inom nationell yrkesutbildning en avslutande enkät från MYH, med frågor om hur de upplevt utbildningen de har gått. Hittills har 342 studerande besvarat enkäten, att jämföra med de 634 studerande som hittills avslutat en nationell yrkesutbildning med examen eller godkända betyg i samtliga kurser.⁴⁶

Våren 2026 skickade vi ut en enkät till arbetslivsrepresentanter i ledningsgrupper för de utbildningar som då var pågående i pilotverksamheten. Enkäten har fått 156 svar, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 40 procent. Under våren 2025 höll vi i fokusgrupper med sammanlagt 12 arbetslivsrepresentanter från 11 utbildningar. Fokusgrupperna genomfördes digitalt vid fyra separata tillfällen, och deltagarna fick svara på frågor om formerna för och motiven till arbetslivets medverkan.

Samtliga LIA-handledare inom nationell yrkesutbildning ges möjlighet att besvara en enkät från MYH. Enkäten besvarades av 51 handledare 2025 och 90 handledare 2026 (vid tidpunkten för den här delredovisningen). Eftersom vissa utbildningar genomförts under båda åren kan samma handledare ha besvarat enkäten vid flera tillfällen.

Vi har även skickat ut en enkät till utbildningsanordnare i pilotverksamheten vid två tillfällen – hösten 2024 och hösten 2025. Enkäten innehåller frågor om erfarenheter av att bedriva nationell yrkesutbildning.

Vid tidpunkten för den här delredovisningen har vi gjort 33 besök på utbildningar sedan pilotverksamheten startade. Vid besöken träffar vi utbildningsanordnare, representanter från arbetslivet, undervisande personal samt studerande. Syftet är att följa upp hur utbildningen genomförs. Under besöken ställer vi frågor till de olika målgrupperna för att få en bred bild av genomförandet och kunna resonera om kvaliteten i utbildningen.

⁴⁶ Bland de svarande kan det även finnas studerande som varit i slutskedet av utbildningen vid svarstillfället, men inte slutfört utbildningen med en examen eller godkända betyg i samtliga kurser.

3.7.1 Att anordna och bedriva nationell yrkesutbildning

I 10 § förordning om nationell yrkesutbildning anges att det för varje utbildning ska finnas en utbildningsanordnare som ansvarar för att utbildningen genomförs enligt samma förordning. Enligt 2 § samma förordning kan anordnare av nationell yrkesutbildning vara statliga myndigheter, kommuner, regioner och enskilda fysiska eller juridiska personer.

MYH har beslutat att endast anordnare av yrkeshögskoleutbildning får ansöka om att bedriva nationell yrkesutbildning. Det betyder att den som söker ska ha ett pågående beslut om att en utbildning ingår i yrkeshögskolan då ansökan lämnas in.

När MYH bedömt ansökningar om att bedriva nationell yrkesutbildning har vi strävat efter en spridning mellan olika utbildningsanordnare. Detta för att pilotverksamheten ska bidra med viktiga lärdomar inför fortsatt arbete med utbildningsformen. Bedömningen har dock inte handlat om huvudmannatyp utan om en spridning generellt mellan olika utbildningsanordnare. Fördelningen avseende typ av huvudman framgår av tabell 13.

Tabell 13. Fördelning av utbildningar efter huvudmannatyp (andelar).⁴⁷

Huvudmannatyp	2024	2025	2026
Kommun	29 %	34 %	37 %
Privat	65 %	63 %	57 %
Region	2 %	3 %	6 %
Summa	100 %	100 %	100 %

Not: redovisat efter utbildningarnas startår.

Studeranderekrytering en central fråga

Att rekrytera studerande har varit en central fråga och en utmaning för flera anordnare sedan den första omgången med utbildningsstarter i pilotverksamheten. Situationen ser väldigt olika ut för de olika utbildningarna, och anordnarna upplever utmaningar av varierande karaktär och omfattning.

Flera av de utbildningsanordnare som lyckats med rekrytering av studerande uppger att de haft ett nära samarbete med arbetsgivare, arbetsmarknadens parter och föreningar som Teknikcollege eller lokala/regionala branschnätverk. Sådana samarbeten har varit särskilt viktiga för att synliggöra karriärmöjligheter och vilka fördelar som finns med det yrke som utbildningen ska leda till.

Flera anordnare beskriver att de marknadsfört sin utbildning brett, såväl digitalt och i sociala medier som vid fysiska mässor. I ett flertal fall har anordnare tagit kontakt med studie- och yrkesvägledare i kommunen för att informera om möjligheterna med nationell yrkesutbildning.

Många anordnare som under 2025 eller 2026 genomfört en andra eller tredje utbildningsstart inom pilotverksamheten uppger att de haft stor nytta av studerande från den första utbildningsomgången som fungerat som ambassadörer. Anordnarna beskriver det som en stor skillnad i arbetet med marknadsföring jämfört med den första starten, eftersom de har kunnat ge konkreta exempel på individer som gått utbildningen och kommit ut i avsett yrke direkt efter examen.

Andra anordnare har upplevt svårigheter att locka sökande och rekrytera studerande. Vissa beskriver att de trots marknadsföringsinsatser inte fått så pass många sökande att de kunnat starta utbildningen. I en del av utbildningarna har det funnits utmaningar att rekrytera studerande trots ett starkt söktryck.

I vår enkät till anordnare uppger en stor majoritet att de haft sökande som erbjudits plats på utbildningen, men som tackat nej. Det vanligaste skälet till att sökande tackat nej till en

⁴⁷ För 2024 och 2025 ingår inte de utbildningsomgångar som har ställts in. Vid tillfället för denna delredovisning har inga utbildningsomgångar för 2026 startat ännu.

studerandeplats är att de inte haft möjlighet att finansiera sina studier. Det beror i en del fall på att de redan har förbrukat de studiemedel de har rätt till för studier på gymnasial nivå. Flera anordnare uppger att detta också är anledningen till att studerande hoppat av sin utbildning. Ett annat vanligt skäl till att sökande tackat nej till sin studerandeplats uppges vara att de valt att påbörja en annan utbildning, antingen inom pilotverksamheten eller i en annan utbildningsform.

Utmaningen att möta en heterogen studerandegrupp och vikten av praktisk färdighetsträning

I tidigare redovisningar har MYH konstaterat att målgruppen för nationell yrkesutbildning är bred när det gäller ålder, studie- och yrkesbakgrund samt tidigare etablering på arbetsmarknaden. Den bilden kvarstår även vid detta redovisningstillfälle.

Nationell yrkesutbildning ska leda till praktiska yrken. För att de studerande ska nå kurs- och utbildningsmålen är det därför avgörande att de får möjlighet till grundläggande och praktisk färdighetsträning, många gånger under överseende av undervisande personal. Ofta handlar det om mängdträning av repetitiva moment som är väsentliga för att kunna utöva yrkesrollen. Här kan de individuella behoven variera kraftigt. Många studerande saknar helt erfarenhet av yrkesområdet, medan andra har erfarenheter från tidigare studier eller yrken som kan komma till nytta. Utbildningsanordnarna beskriver att de behöver planera och utforma undervisningen så att den fungerar för så många som möjligt.

Tid för reflektion och självstudier kan vara en viktig del av utbildningen, men många utbildningsanordnare, såväl som arbetslivsrepresentanter och studerande, framhåller att en praktisk yrkesutbildning som genomförs under en begränsad tid inte kan genomföras helt på distans. Den här typen av utbildningar kräver snarare omfattande interaktion med utbildare och andra studerande samt återkommande tillgång till sådan utrustning som används i yrket, i en arbetsmiljö som liknar den som väntar den studerande efter examen. Det gäller särskilt inom de utbildningsområden som hittills valts ut i pilotverksamheten.

3.7.2 Organisation, lärande och undervisning

De flesta studerande som svarat på MYH:s avslutande studerandeenkät uppger att utbildningsanordnaren och utbildningsledaren ser till att utbildningen fungerar bra.⁴⁸ En stor majoritet uppger även att de är nöjda med ämneskompetensen hos den undervisande personalen och deras förmåga att lära ut.⁴⁹ Av de svarande uppger 82 procent att de kan rekommendera utbildningen de gått till andra.⁵⁰

När de studerande får beskriva vad som varit bäst med utbildningen återkommer möjligheterna till praktisk färdighetsträning, både under skolförlagda moment och LIA. De utvecklingsområden som påtalas av studerande handlar i stor utsträckning om att man förväntat sig mer färdighetsträning och schemalagd undervisning med undervisande personal. De studerande som varit missnöjda med sin utbildning lyfter särskilt fram bristande arbetslivsanknytning som orsak till detta, exempelvis i de skolförlagda momenten eller att LIA inte motsvarat förväntningarna.

En stor majoritet av de studerande svarar att utbildningsanordnaren har gett dem det stöd de behöver för att genomföra utbildningen.⁵¹ I några fall svarar studerande att de inte fått tillräckligt stöd och att anordnaren inte vidtagit åtgärder trots att det har påtalats.

Vissa studerande beskriver att det finns förbättringspotential i anordnarens planering och organisering av undervisningen. Det gäller till exempel områden som framförhållning vid schemaläggning samt efterlevnad av hur kurser och moment ska genomföras. Samtidigt

⁴⁸ På en sexgradig skala är det genomsnittliga svaret 4,9 på frågan om utbildningsledaren ser till att utbildningen fungerar bra.

⁴⁹ På en sexgradig skala är det genomsnittliga svaret 5,0 på frågan om den svarande är nöjd med ämneskompetensen hos utbildarna, och på frågan om förmågan att lära ut är det genomsnittliga svaret 4,9.

⁵⁰ På en sexgradig skala är det genomsnittliga svaret 4,9 på frågan om den svarande kan rekommendera utbildningen till andra. Det var 82 procent av de svarande som gav ett betyg mellan 4 och 6.

⁵¹ På en sexgradig skala är det genomsnittliga svaret 4,9 på frågan om utbildningsanordnaren ger den studerande det stöd som behövs för att genomföra utbildningen.

svarar en stor majoritet att de problem och synpunkter som tas upp med anordnaren hanteras inom rimlig tid.⁵²

I enkäten har de studerande fått ange hur många timmar per vecka de i genomsnitt sammanlagt ägnar åt sina studier. Den vanligaste svars kategorin var 31–40 timmar per vecka, vilket ungefär en tredjedel av de svarande uppgav. Samtidigt varierar den rapporterade studietiden relativt mycket. Vissa studerande uppger att de ägnar 10 timmar eller mindre per vecka åt sina studier, medan andra uppger mer än 40 timmar.

3.7.3 Arbetslivsanknytning

Arbetslivet är engagerat i nationell yrkesutbildning på olika sätt. Vissa av arbetslivsrepresentanterna som ingår i ledningsgrupper för nationella yrkesutbildningar har tagit initiativ till utbildningarna i en tidig fas, medan andra tillkommit närmre utbildningsstart eller efter att utbildningen startat. Många av arbetslivsrepresentanterna har varit delaktiga i att ta fram innehållet i kurs- och utbildningsplaner eller i att identifiera kritiska moment som de studerande behöver behärska för att bli anställningsbara och komma in i branschen.

Ett vanligt skäl till att arbetslivsrepresentanter engagerar sig i nationell yrkesutbildning är att det utbildas för få personer till berört yrke på gymnasial nivå. Flera arbetslivsrepresentanter uppger att de därför behöver rekrytera medarbetare utan rätt kompetens och därefter avsätta tid och resurser för att utbilda internt. I vissa fall innebär bristen på sökande till lediga tjänster att de inte kan anställa.

I många av utbildningarna i pilotverksamheten har arbetslivsrepresentanter varit med och ordnat studiebesök på sina företag eller hållit i gästföreläsningar på arbetsplatsen eller hos utbildningsanordnaren. I en del fall handlar det även om konkreta bidrag för att genomföra utbildningen, till exempel att låta utbildningsanordnaren använda skogsmark för praktiska övningar eller tillhandahålla utrustning, verktyg eller kvalitetssäkrat undervisningsmaterial. Det finns också exempel på arbetslivsrepresentanter som säkerställt att studerande får med sig nödvändiga certifikat och praktiska moment för att kunna vara verksamma på en arbetsplats under LIA. I kapitel 4 finns en närmare beskrivning av hur arbetslivet bidrar med finansiering av nationell yrkesutbildning.

Vi bedömer att det finns ett starkt engagemang från arbetslivet i majoriteten av utbildningarna i pilotverksamheten. Även synpunkter och svar från studerande tyder på det. Över lag upplever de studerande som vi mött och som besvarat vår enkät att utbildningarnas innehåll är relevant för den yrkesroll som utbildningarna ska leda till och att arbetslivet bidrar med exempelvis utrustning, studiebesök, LIA-platser och gästföreläsningar. I vissa fall har studerande dock svarat att de upplevt utmaningar med att hitta LIA-platser.

De flesta studerande som svarat på vår enkät uppger att de känner till ledningsgruppen och dess funktion, medan andra svarat att de inte känner till ledningsgruppen.⁵³ I vissa fall har ledningsgruppen och dess arbetslivsrepresentanter presenterat sig för studerandegruppen, exempelvis i samband med introduktionsaktiviteter, föreläsningar eller studiebesök. I andra fall har någon sådan introduktion av ledningsgruppen inte skett.

3.7.4 Lärande i arbete

Enligt 10 § förordning om stöd för en nationell yrkesutbildning ska utbildningsanordnaren se till att det finns platser för lärande i arbete på en arbetsplats (LIA) och att dessa uppfyller de krav som finns för utbildningen.

⁵² På en sexgradig skala är det genomsnittliga svaret 4,5 på frågan om problem och synpunkter som tas upp med utbildningsanordnaren hanteras inom rimlig tid. Andelen som svarade *Ingen uppfattning* uppgick till 11 procent.

⁵³ På en sexgradig skala är det genomsnittliga svaret 4,5 på frågan om den studerande känner till ledningsgruppens roll och funktion i utbildningen.

Omfattningen av LIA varierar i de utbildningar som hittills beviljats i pilotverksamheten, men de flesta utbildningar består av 20–40 procent LIA. I genomsnitt innehåller utbildningarna i pilotverksamheten 28 procent LIA.⁵⁴

De flesta studerande som svarat på vår enkät och som vi träffat vid besök beskriver att LIA varit en höjdpunkt och att LIA-kurserna skapat en bättre förståelse för yrkesrollen som utbildningen leder till.⁵⁵ LIA upplevs som ett bra sätt att orientera sig inom yrkesrollen, och många uppger att LIA har varit avgörande för att uppnå utbildningens mål. I många fall saknar de studerande förkunskaper och tidigare erfarenhet inom det aktuella yrkesområdet. Det gör LIA särskilt betydelsefullt för att förstå och lära sig den praktiska tillämpningen av de moment som behandlats under de skolförlagda kurserna.

En majoritet av de studerande anser att de fått bra stöd av utbildningsanordnaren för att hitta en LIA-plats, medan vissa studerande tycker att detta är ett förbättringsområde och hade önskat mer stöd från utbildningsanordnaren.⁵⁶

En del studerande anser att förberedelserna inför LIA hade kunnat förbättras, särskilt kopplingen mellan de skolförlagda kurserna och det lärande som ska ske på LIA-arbetsplatsen. I vissa fall menar studerande att LIA-kursen kommit för tidigt i utbildningen och att de inte hunnit förbereda sig ordentligt. Några lyfter också fram att de önskat bättre handledning från sin LIA-handledare.

Ungefär en fjärdedel av de studerande som besvarat vår enkät upplever att de inte fått bra stöd från anordnaren att hitta eller få en LIA-plats. Vi har fått indikationer genom tillsynsärenden att det funnits särskilt stora utmaningar kring LIA kopplat till vissa yrkesroller, däribland nätverkstekniker. Det har lett till att MYH valt att pausa den yrkesrollen i den fjärde ansökningsomgången i pilotverksamheten, som öppnar hösten 2026.⁵⁷

De arbetslivsrepresentanter som besvarat vår enkät och som vi mött i samband med uppföljningsbesök och fokusgrupper uttrycker att LIA är en av de stora fördelarna med nationell yrkesutbildning. Både för de studerande som får pröva på yrket och för arbetsgivare som tar emot de studerande och kan nyttja LIA som en del i ett strategiskt arbete med sin kompetensförsörjning. Många av de arbetslivsrepresentanter som anställt examinerade från nationell yrkesutbildning har gjort det efter att den studerande genomfört sin LIA-kurs hos dem.

LIA:n skapar en möjlighet för oss att börja lära upp eventuella framtida kollegor på lite av det specifika som vi jobbar med. Men det är också ett tillfälle för både arbetsgivaren och den studerande att se om vi kommer att trivas ihop.

(citrat från arbetslivsrepresentant)

Det vanligaste sättet för arbetslivet att engagera sig i nationell yrkesutbildning är genom LIA. Av de arbetslivsrepresentanter som svarat på vår enkät uppger 75 procent att de eller deras organisation erbjuder LIA-platser åt studerande. Flera beskriver att de har positiva erfarenheter, men även att de engagerat sig när det funnits utvecklingsmöjligheter.

Vi har tagit emot 5 elever på LIA, 75 procent har fungerat jättebra och visar stort engagemang. I det stora hela har LIA fungerat bra, men vi kommer se över ordningen på kurser tills nästa utbildningsstart. Så att det flyter lite bättre och passar LIA:n bättre.

(citrat från arbetslivsrepresentant)

⁵⁴ Exklusive de utbildningar som ställts in.

⁵⁵ På en sexgradig skala är det genomsnittliga svaret 5,1 på frågan om LIA-kursen givit den studerande en bättre förståelse för yrkesrollen som utbildningen leder till.

⁵⁶ På en sexgradig skala är det genomsnittliga svaret 4,5 på frågan om den studerande har fått bra stöd av skolan för att hitta eller få en LIA-plats.

⁵⁷ Inför ansökningsomgången har MYH kommunicerat att utbildningar till flera yrkesroller, däribland nätverkstekniker, inte kommer att beviljas oavsett om rollerna tidigare har varit meriterande eller om utbildningen tidigare har beviljats som nationell yrkesutbildning.

Enkät med LIA-handledare

MYH har genomfört en enkät med personer som haft rollen som LIA-handledare i en nationell yrkesutbildning. I MYH:s lägesrapport från februari 2026 redovisas de svar som vi fått av LIA-handledare avseende utbildningar som genomförts 2025.⁵⁸ I detta avsnitt redovisas en sammanfattning av de 90 svar vi fått 2026.

Den sammantagna bilden hos LIA-handledarna är att LIA fungerar väl och uppfyller sitt syfte inom nationell yrkesutbildning. Detta genom att studerande får vidareutveckla kunskaper från de skolförlagda kurserna samt möjlighet att öva nödvändiga praktiska färdigheter ute på en arbetsplats.

En stor majoritet av LIA-handledarna som besvarat enkäten, 87 procent, bedömer att de studerande de handlett har uppnått LIA-kursernas förväntade resultat av lärande. En ungefär lika stor andel uppger att den/de studerande haft med sig relevanta kunskaper och färdigheter från utbildningens skolförlagda kurser inför LIA-kursen/kurserna. Något fler, 90 procent, bedömer att innehållet i kursplanen för LIA har varit rimligt utifrån de uppgifter som kunnat erbjudas för de studerande på arbetsplatsen.

De handledare som bedömt att de studerande inte har uppnått kursernas förväntade resultat av lärande beskriver bland annat att studerande har saknat tillräckliga förkunskaper från de skolförlagda kurserna för att kunna utföra praktiska moment på arbetsplatsen, så som det hade planerats. I vissa fall nämner LIA-handledare att den studerande de handlett har saknat engagemang och vilja att nå de förväntade resultaten.

De flesta LIA-handledare, 65 procent, bedömer att en studerande med examen från den utbildning som de tagit emot LIA-studerande från får med sig den kompetens som krävs för att bli anställningsbar inom deras verksamhet. Det är 14 procent som bedömer att de studerande inte får med sig sådan kompetens, medan resterande 21 procent uppger att de inte kan bedöma det. I vissa fall har enkäten besvarats i ett tidigt skede av en utbildning, där det återstår ytterligare skolförlagda kurser och LIA-kurser. Det kan vara en förklaring till att ungefär en femtedel av handledarna svarar att de inte kan bedöma om den studerande får med sig den kompetens som krävs för att bli anställningsbar.

De flesta LIA-handledarna beskriver att det funnits en god kontakt med utbildningsanordnaren. I vissa fall uppger handledare att de önskat mer information från anordnaren om utbildningen och vad som förväntas av dem i deras roll som handledare, samt att de hade velat ha en närmare dialog under LIA-kursen. En knapp majoritet, 54 procent, av LIA-handledarna uppger att anordnaren har frågat dem om utbildningens innehåll är relevant för den aktuella yrkesrollen.

3.7.5 Systematiskt kvalitetsarbete

Ledningsgruppen för en nationell yrkesutbildning ska svara för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs i utbildningen. Arbetslivsrepresentanterna i pilotverksamheten beskriver att de följer upp kvaliteten i utbildningarna på olika sätt, både genom studerandeenkäter som utbildningsanordnaren genomför och i dialog med anordnaren och de studerande.

I många av utbildningarna har ledningsgruppen varit involverad i olika typer av utvecklingsarbeten inför kommande utbildningsstart, för att ta tillvara erfarenheter från såväl studerande som arbetslivet. Det gäller framför allt i de utbildningar som hunnit ha flera utbildningsstarter, och arbetet handlar till exempel om hur LIA-kurserna ska utformas och förläggas på bästa sätt i förhållande till arbetsgivarnas möjligheter att ta emot studerande och till de moment som genomförs i den skolförlagda undervisningen. I några av utbildningarna har utbildningarnas innehåll justerats något, för att matcha behoven i arbetslivet på ett ännu bättre sätt.

⁵⁸ Myndigheten för yrkeshögskolan (2026) *Uppföljning av pilotverksamheten med nationell yrkesutbildning – lägesrapport 2025*.

När man medverkar i ledningsgrupp har man möjlighet att påverka vad de studerande ska lära sig. Nu inför nästa utbildningsstart kommer vi att vara med och se över de olika momenten som ska ingå i utbildningen, och förfinas dem ännu mer med lärdomar från den första utbildningsomgången.

(citat från arbetslivsrepresentant)

Den samlade bilden hos det arbetsliv som engagerat sig i ledningsgrupper för nationell yrkesutbildning är att utbildningarna fyller en viktig funktion för deras kompetensförsörjning. Flera arbetslivsrepresentanter beskriver att det därför är naturligt och välmotiverat att engagera sig i ett utvecklings- och kvalitetsarbete för utbildningen, även om det kan kräva tid och resurser på kort sikt.

Arbetslivsrepresentanterna beskriver över lag ett gott samarbetsklimat, där företag tar gemensamt ansvar för kompetensförsörjningen inom en viss bransch eller ett geografiskt område, trots att det råder konkurrens om den kompetens som utbildningen leder till. Arbetsgivarna gör det eftersom de har ett gemensamt intresse i att det utbildas fler individer med den yrkeskompetens som utbildningen leder till. Flera beskriver även fördelarna i att de generösa behörighetsreglerna möjliggör för fler individer att utbilda sig till berörd yrkesroll.

En viktig komponent i NY är kopplingen till det lokala behovet. NY är unikt i att anta studerande som inte är så långt från arbetsmarknaden, vilket är positivt för vår del. Företag med liknande behov kan samarbeta, trots konkurrensen om kompetensen.

(citat från arbetslivsrepresentant)

De flesta studerande beskriver både i vår enkät och vid våra uppföljningsbesök att utbildningsanordnaren hanterar uppkomna problem och synpunkter inom rimlig tid. I en del fall upplever studerande att det märks att utbildningen de går är helt ny och inte har genomförts tidigare. Därför finns det förbättringspotential, bland annat när det gäller kursordning, balansen mellan teoretiska och praktiska moment samt tillgång till utrustning. Samtidigt påtalar många av de studerande att de lyft det med utbildningsanordnaren och att de uppfattar att anordnaren har en plan för hur de ska komma till rätta med det, antingen i pågående eller kommande utbildningsomgång. I några fall menar studerande dock att det tagit för lång tid att få svar från anordnaren om hur påtalade problem hanterats eller att svar har uteblivit helt.

En stor majoritet av de studerande uppger att utbildningsanordnaren främjar jämställdhet mellan könen.⁵⁹ En stor majoritet svarar även att anordnaren arbetar aktivt för att motverka alla former av kränkande behandling.⁶⁰

3.7.6 Utbildning på flera orter

I pilotverksamheten är det möjligt att bedriva en och samma utbildning på flera orter. I ansökningsomgång 1 och 2 valde MYH att låta utbildningsanordnare ansöka om att bedriva en utbildning på upp till tre orter, medan det i omgång 3 och 4 varit möjligt att ansöka om upp till fem orter. I ansökningsomgång 3, den senaste omgången som avslutats vid tillfället för den här delredovisningen, beviljade vi sju utbildningar med ett upplägg där utbildningen kan bedrivas på flera orter.⁶¹

Erfarenheterna från pilotverksamheten visar att utbildning på flera orter kan vara en särskilt viktig möjlighet när ett regionalt eller lokalt näringsliv i mindre orter eller kommuner har ett starkt behov av en viss kompetens, men saknar möjligheten att anställa lika många som i en storstadsregion. I stället för att helt avstå från att försöka starta en utbildning på en mindre ort, finns alltså möjligheten att näringslivet i olika delar av landet går samman och delar på platserna i en utbildning. Det kan till exempel vara en

⁵⁹ På en sexgradig skala är det genomsnittliga svaret 5,5 på frågan om man som studerande anser att utbildningsanordnaren främjar jämställdhet mellan könen.

⁶⁰ På en sexgradig skala är det genomsnittliga svaret 5,3 på frågan om man som studerande anser att utbildningsanordnaren arbetar aktivt för att motverka alla former av kränkande behandling.

⁶¹ Av bilaga 3 framgår vilka beviljade ansökningar som avser utbildningar på flera orter.

möjlighet när en bransch är utspridd över landet med flera kluster av företag som är lokaliserade i helt olika regioner.

Utbildning på flera orter kan också vara aktuellt när näringslivet inom en region, eller i angränsande regioner, har liknande kompetensbehov men där de geografiska avstånden är långa. Det skapar dessutom utbildningstillfällen för personer på orter där det annars kan vara svårt att vidareutbilda sig till ett praktiskt yrke på gymnasial nivå som vuxen, trots att arbetsgivarna har stora kompetensbehov. För mindre orter i glesbebyggda regioner kan detta stärka både den lokala och regionala kompetensförsörjningen, samtidigt som individer kan utbilda sig till de yrken som efterfrågas på arbetsmarknaden utan att flytta.

I pilotverksamheten finns flera exempel på utbildningar som bedrivs på flera orter, bland annat till yrken i textilbranschen och andra typer av tillverkande industri. I vissa fall nyttjas kommunala lärcentrum i delar av undervisningen för att skapa bra förutsättningar för studerande på respektive ort.

Av vår uppföljning framgår vikten av att utbildningsanordnare som bedriver utbildningen på flera studieorter säkerställer förankring hos det lokala eller regionala arbetslivet på respektive ort och försäkrar sig om att arbetsgivare kan bidra i utbildningen på olika sätt, inte minst genom att ta emot studerande på LIA. För att utbildningen ska fylla sitt syfte behöver det finnas ett starkt rekryteringsbehov hos arbetslivet på varje ort. Dessutom behöver utbildningsanordnaren säkerställa att studerande på respektive ort har likvärdiga förutsättningar att genomföra utbildningen, både i de skolförlagda momenten och under LIA-kurserna. Samtliga studerande behöver ges tillgång till praktisk färdighetsträning i arbetslivsnära undervisningsmiljöer, med nära handledning från undervisande personal, i den omfattning som krävs för att uppnå kraven i den aktuella yrkesrollen.

3.7.7 Tillsyn av nationell yrkesutbildning

I pilotverksamheten genomför MYH tillsyn på förekommen anledning utifrån klagomål och andra signaler om brister som kommer in till oss. Tillsynen kan leda till kritik mot utbildningsanordnaren som då ska åtgärda bristerna och säkerställa att de inte upprepas.

Hittills har MYH genomfört olika typer av tillsynsärenden i tio utbildningar i pilotverksamheten. Majoriteten av ärendena har initierats efter att vi fått in klagomål och andra signaler om brister. Vid tillfället för den här delredovisningen pågår sex tillsynsärenden, varav fyra är uppföljningsärenden till följd av att MYH riktat kritik mot utbildningarna tidigare. De ärenden där vi lämnat kritik efter tillsyn har bland annat handlat om den dagliga ledningen av utbildningen, ledningsgruppens uppdrag och sammansättning, utbildningens upplägg och undervisning, samt anskaffning och kvalitetssäkring av LIA-platser.

Fem av tillsynsärendena rör utbildningar till en och samma yrkesroll, där vi konstaterar att det bland annat verkar finnas utmaningar med att ordna LIA-platser.

Två uppföljningsärenden har avslutats under pilotverksamheten. I ett av dessa bedömde MYH att bristerna hade åtgärdats. I det andra ärendet kvarstod vissa brister, men myndigheten bedömde att ytterligare återrapportering inte var motiverad eftersom utbildningen skulle avslutas inom kort och inga ytterligare utbildningsstarter hade beviljats.

Av de avslutade ärendena har MYH lämnat kritik i samtliga utom två; de senare har varit ekonomiska granskningar som initierats efter att anordnaren själv har kontaktat oss om korrigering av utbetalt statsbidrag.

3.8 Framgångsfaktorer för nationell yrkesutbildning

I detta avsnitt redogör MYH för de viktigaste framgångsfaktorerna för en kvalitativ nationell yrkesutbildning, som svarar mot arbetslivets behov av kompetens. De framgångsfaktorer som MYH identifierat bygger på vår uppföljning av utbildningarna, som redovisats tidigare i detta kapitel.

Praktisk färdighetsträning är central

En hög andel praktiska moment krävs för att omsätta teori i yrkeskunnande och säkerställa anställningsbarhet efter korta, intensiva utbildningar till praktiska yrken.

Anpassning till arbetslivets behov och branschkrav

Utbildningarna behöver utformas så att innehåll och upplägg motsvarar aktuella kompetensbehov i arbetslivet, formaliserade branschkrav och det som krävs för att bli anställningsbar i avsett yrke. Det finns goda förutsättningar för att en utbildning ska fylla sitt syfte när den bygger på formaliserade branschkrav som arbetsgivare och arbetsmarknadens parter definierat för yrkesrollen. Därför är det viktigt att arbetslivet och ledningsgruppen är en aktiv del av utbildningen och säkerställer att innehållet är relevant och korrekt i förhållande till arbetslivets behov.

Stark arbetslivsanknytning i hela processen

Samarbete med arbetslivet behövs från initiering till genomförande av en utbildning. Det är en förutsättning för hög kvalitet i genomförandet, men kan också vara viktigt för att locka sökande och höja de studerandes motivation samt övergång till arbete efter avslutad utbildning.

LIA skapar möjligheter för både arbetsliv och individer

LIA ger praktisk yrkeserfarenhet, skapar kontakt med arbetsgivare och fungerar ofta som en väg till anställning, samtidigt som det kan fylla ett viktigt syfte för arbetsgivares rekrytering av yrkeskompetens på gymnasial nivå.

Samverkan behövs med en bredd av aktörer

MYH:s erfarenhet är att utbildningsanordnare behöver göra en grundlig analys av det yrke som utbildningen ska leda till. I detta arbete är det viktigt med samverkan med flera olika aktörer, inte enbart berört arbetsliv. Dialog bör gärna föras med arbetsmarknadens parter, både från arbetstagar- och arbetsgivarsidan. Detta för att klargöra vilka formella krav som gäller för anställningsbarhet inom yrket, och hur utbildningen kan utformas för att möta dessa krav. För att kartlägga det lokala och regionala utbudet av utbildningar inom yrkesområdet, i förhållande till kompetensbehoven, är det också centralt att i ett tidigt skede samverka lokalt med berörda parter.

3.8.1 Identifierade förbättringsområden

MYH ser att vissa områden är återkommande i flera av de utbildningar där utmaningar eller förbättringspotential konstaterats.

Utbildningar vars innehåll och genomförande inte har förankrats med bransch, arbetsmarknadens parter eller arbetsliv, gör att utbildningen tappar sin arbetslivsnära karaktär. Arbetslivets vilja att medverka i genomförandet minskar om utbildningens innehåll inte har förankrats tillräckligt med berört arbetsliv eller den aktuella branschen från början. Vår erfarenhet är att avsaknaden av en tidig arbetslivsanknytning gör det mindre sannolikt att arbetsgivare engagerar sig genom exempelvis LIA-platser, gästföreläsningar eller medverkan i ledningsgruppen. Dessutom riskerar de studerande att tappa intresse och motivation att slutföra utbildningen om de inte får möta det arbetsliv som har behov att rekrytera den yrkesroll de utbildar sig till. Hittills har vi identifierat ett fåtal utbildningar där så varit fallet i pilotverksamheten, bland annat i vissa av utbildningarna där vi riktat kritik i tillsyn.

Utan ett starkt och aktivt engagemang i ledningsgruppen, från initiativ till genomförande, saknar en nationell yrkesutbildning den arbetslivsnära grund som krävs för att hålla hög kvalitet. Ledningsgruppen utgör en central bärande funktion i utbildningsformen, eftersom ett av utbildningsformens viktigaste syften är att de studerande ska bli anställningsbara och få med sig de kompetenser som efterfrågas i arbetslivet. När detta engagemang från arbetslivet brister, riskerar utbildningen att förlora sin yrkesrelevans och sitt syfte.

Vi har även identifierat en annan kvalitetsdrivande faktor: att antalet utbildningsplatser är anpassat efter utbildningsanordnarens kapacitet, utbildningens praktiska förutsättningar i form av utrustning och lokaler samt arbetslivets förmåga att bidra i genomförandet, till exempel med LIA-platser. Om det förhållandet är ogenomtänkt riskerar det att skapa en obalans mellan antalet utbildade och arbetslivets faktiska rekryteringsbehov. Det kan också försämra möjligheterna till ett väl fungerande undervisningsupplägg med nära handledning, kontinuerlig återkoppling och tät interaktion mellan utbildare och studerande.

4 Medfinansiering och kostnader i nationell yrkesutbildning

Enligt 32 § förordning om stöd för en nationell yrkesutbildning ska Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) vid sin fördelning av statsbidrag särskilt ta hänsyn till i vilken grad en utbildning

1. i kvalitativt och kvantitativt hänseende svarar mot arbetslivets behov av arbetskraft, och
2. finansieras av arbetslivet.

Vi ser positivt på en hög medfinansieringsgrad och tar särskilt hänsyn till i vilken grad en utbildning finansieras av arbetslivet. Detta kan vara av vikt i vår handläggning av ansökningar om att bedriva nationell yrkesutbildning, om det uppstår en konkurrenssituation mellan olika ansökningar.

MYH undersöker hur arbetslivet bidrar till finansieringen av nationell yrkesutbildning och vilka inslag i utbildningen som uppfattas som särskilt kostnadsdrivande av utbildningsanordnare och arbetslivsrepresentanter. Detta sker genom uppföljningsbesök, fokusgrupper och enkäter.

4.1 Arbetslivets medfinansiering

Hittills ser MYH liknande mönster som inom yrkeshögskolan när det gäller arbetslivets medfinansiering: arbetslivet är delaktiga i stor utsträckning och bidrar på ett påtagligt sätt till utbildningarnas tillkomst, innehåll och genomförande.⁶²

Arbetslivet medfinansierar nationella yrkesutbildningar på en mängd olika sätt. I flera utbildningar har arbetslivets medfinansiering varit avgörande för att utbildningarna kunnat starta och genomföras på ett sätt som motsvarar arbetsmarknadens kompetensbehov. Medfinansieringen har till exempel bestått av avancerad och specialiserad teknisk utrustning samt licenser och programvaror. Tack vare stödet har studerande fått möjlighet att utveckla praktiska färdigheter i en undervisningsmiljö som liknar en verklig arbetsplats. Det gäller särskilt kostnadsintensiva utbildningar inom exempelvis industri samt el- och energiområdena, där en stor del av pilotverksamhetens utbildningar ställer höga krav på tillgång till specialiserad utrustning och avancerade maskin- eller övningsanläggningar. I flera utbildningar har arbetslivet även bidragit med utbildare och lokaler.

Det arbetsliv som vi mött och som besvarat vår enkät motiverar sin medfinansiering med att de har reella möjligheter att vara med och utforma både innehåll och genomförande

62 Myndigheten för yrkeshögskolan (2024) Återrapportering av regeringsuppdrag – uppföljning av statsbidrag i yrkeshögskolan.

av utbildningarna i grunden, så att de studerande genom undervisningen får de praktiska färdigheter som behövs för att behärska berörd yrkesroll efter examen.

Vidare lyfter flera arbetslivsrepresentanter behovet av långsiktighet när det gäller finansiering av de undervisningsmiljöer som krävs för att bedriva yrkesutbildning med hög kvalitet.

”Det kan vara svårt att hitta lösningar långsiktigt vid installation av maskiner för 10–20 miljoner för installation och driftsättning om man bara får godkännande för 3 år/intag. För dessa typer av utbildningar skulle det vara bättre med godkännande för typ 6 år/intag.” (citrat från arbetslivsrepresentant)

Den vanligaste formen av medfinansiering sker genom LIA. I den enkät som vi skickat till arbetslivsrepresentanter inom nationell yrkesutbildning uppger 75 procent att de erbjuder LIA-platser. LIA lyfts fram som någonting positivt utifrån ett arbetslivsperspektiv, men flera arbetslivsrepresentanter ser dock att det också uppstår kostnader för dem som arbetsgivare.

”En faktor som vi upplever som särskilt kostsam i genomförandet av utbildningen är mottagandet av LIA-studerande. Kostnaderna består bland annat av skyddsutrustning såsom fallskydd samt godkända arbetskläder. Därutöver tillkommer kostnader för milersättning och, i vissa fall, bidrag till logi för de studerande under LIA-perioden.” (citrat från arbetslivsrepresentant)

Utöver LIA är de vanligaste formerna av medfinansiering att hålla i föreläsningar och medverka vid branschdagar eller liknande arrangemang. Arbetslivet bidrar också med utrustning, material, anläggningar och lokaler. Det finns dessutom exempel på arbetsgivare som har bidragit med kontanta medel för att möjliggöra utbildningsstarter, och vissa har även ordnat logi för studerande under LIA-kurser när LIA genomförts på en annan ort än där de studerande bor.

4.2 Kostnader för att bedriva nationell yrkesutbildning

Många av utbildningsanordnarna i pilotverksamheten beskriver att kostnaderna för att bedriva nationell yrkesutbildning generellt sett är högre än kostnaderna för att bedriva yrkeshögskoleutbildning. Det beror bland annat på att det krävs omfattande handledar- och lärarledd tid för en studieovan målgrupp och en högre grad av undervisning i mindre grupper än på yrkeshögskoleutbildningar. Bland anordnarna som genomfört flera utbildningsomgångar är det ett flertal som under pilotverksamhetens gång har ökat mängden lärarledd tid och den praktiska färdighetsträningen. Det lyfts fram som viktiga åtgärder för att minska avhopp, men också för att stärka utbildningarnas kvalitet och yrkesrelevans samt de studerandes anställningsbarhet efter avslutad utbildning.

Utbildningsanordnarna i pilotverksamheten beskriver att de studerande generellt sett behöver mer individuellt stöd och undervisning i mindre grupper, än studerande inom yrkeshögskolan. Dessutom kräver återkommande praktiska moment som rör exempelvis svetsning, hantering av skogsmaskiner och underhåll av fordon nära och omfattande handledning av undervisande personal.

En bred målgrupp av studerande innebär också mer omfattande insatser från utbildningsledare, bland annat i form av stöd i studierna, hjälp med studieteknik och extra språkstöd. Samtidigt saknas möjligheter till statsbidrag för svenska med yrkesinriktning, vilket finns inom yrkeshögskolan. Även organisatoriska och praktiska förutsättningar bidrar enligt utbildningsanordnarna till en högre kostnadsnivå. Det kan handla om säkerhetsanordningar, kontrakt med markägare eller transporter i små grupper mellan olika undervisningsmiljöer.

Många utbildningar förutsätter maskinparker och tekniskt avancerade undervisningsmiljöer. Det medför inte bara investeringskostnader utan också kostnader för underhåll och service av maskiner och annan utrustning, eftersom en omfattande mängdtränning leder till att utrustningen slits och ibland går sönder. Flera arbetslivsrepresentanter lyfter fram att det är avgörande att studerande får möjlighet att

öva i sådana undervisningsmiljöer, om de ska ha möjlighet att komma ut i avsedd yrkesroll efter avslutad utbildning.

Självva övningsfälten och allt material som går åt för att de ska kunna få praktisk erfarenhet (vilket vi värdesätter högt!) är väldigt kostsamt och något som de borde kunna få hjälp med från myndigheten.

(citat från arbetslivsrepresentant)

Därutöver tillkommer kostnader för bland annat säkerhetsutrustning, datorer, programvara samt arbetskläder och annan personlig utrustning. Vissa utbildningsmoment är kopplade till certifieringar eller andra specifika moment, vilket för med sig både direkta certifieringskostnader och indirekta kostnader för att momenten måste utföras under översyn av särskilt utsedd personal, vilket behöver bokas och planeras i förväg. Sådana moment lyfts fram som särskilt kostnadsdrivande faktorer av flera arbetslivsrepresentanter, eftersom det många gånger handlar om antingen mindre delcertifikat eller större auktoriseringar som studerande måste få med sig för att vara anställningsbara efter examen.

Behörighetsutbildningar som kräver en specialistkompetens av lärare och utbildningsmaterial. Utbildningar som behöver göras för att eleverna ska få ett yrkesbevis i slutändan och för att de ska få arbeta med arbetsmomenten enligt lagkrav.”

(citat från arbetslivsrepresentant, på frågan om vad som är kostnadsdrivande inom nationell yrkesutbildning)

Utbildningsanordnarna i pilotverksamheten beskriver att de ser större behov av marknadsföring av nationella yrkesutbildningar jämfört med yrkeshögskoleutbildningar som är en mer etablerad utbildningsform. Det beror dels på att det är en helt ny utbildningsform, dels på att många av utbildningarna hittills är inom svårrekryterade områden. Det gör att mer resurser behöver läggas på marknadsföring och på att nå ut till en bred målgrupp av sökande. Hittills har MYH prioriterat utbildningsområden där det saknas tillräckliga utbildningsvägar i dag, exempelvis industriteknik, el och energi samt bygg och anläggning. Flera av dessa områden är viktiga för att tillgodose arbetslivets behov av STEM-kompetenser, men de har utmaningar med lågt söktryck och intresset för att gå sådana utbildningar behöver öka genom hela utbildningssystemet, både på gymnasial och eftergymnasial nivå. Det har bland annat identifierats i regeringens STEM-strategi.⁶³

5 Förankring på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning

Nationella yrkesutbildningar ska möta arbetslivets behov av kompetens och förstärka kopplingen mellan arbetslivets kompetensbehov och yrkesutbildning för vuxna för en snabbare etablering på arbetsmarknaden. Därför är det viktigt att följa upp hur det går för dem som avslutat en nationell yrkesutbildning.

I pilotverksamheten mäts förankring på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning på flera sätt. MYH samlar in uppgifter från utbildningsanordnare om hur studerande som slutfört en nationell yrkesutbildning har förankrat sig på arbetsmarknaden sex månader efter avslutad utbildning. I de utbildningar som inte leder till examen följer vi upp hur etableringen ser ut för de studerande som fullföljt utbildningen med godkända betyg i samtliga kurser. Uppgifterna bygger på svar från studerande, där de fått ange sin sysselsättning vid denna tidpunkt. Svaren har sedan rapporterats till MYH av utbildningsanordnarna.

Vid tidpunkten för denna delredovisning har vi uppgifter om förankring sex månader efter avslutad utbildning för de 34 utbildningar som beviljades i den första

⁶³ Regeringskansliet (2025) *En STEM-strategi för Sverige*.

ansökningsomgången. Dessa 34 utbildningar var först ut i pilotverksamheten och planerades samt startade inom mycket snäva tidsramar under 2024. De sista av dessa utbildningar avslutades i december 2025.

Förankringen på arbetsmarknaden för dem som hittills examinerats från nationell yrkesutbildning kan också behöva förstås mot bakgrund av det allmänna konjunkturläget. MYH:s erfarenheter från yrkeshögskolan som utbildningsform är att det finns ett tydligt samband mellan arbetslöshetens utveckling i Sverige och andelen som har arbete efter avslutad utbildning. Merparten av de utbildningar som MYH hittills har följt upp rapporterade in sina uppgifter under våren 2026; SCB beskrev vid denna tidpunkt arbetsmarknadsläget som återhållsamt och i april uppgick arbetslösheten till 8,7 procent.⁶⁴

MYH planerar att följa upp förankring på arbetsmarknaden med hjälp av registeruppgifter från SCB cirka ett år efter avslutad utbildning. I denna uppföljning blir det möjligt att följa om och i så fall hur förankringen på arbetsmarknaden skiljer sig åt mellan olika målgrupper. Det blir också möjligt att se om förankringen kan påverkas av vilken förankring de studerande hade på arbetsmarknaden innan de startade utbildningen, eller av de studerandes tidigare utbildningsnivå. Resultatet från den uppföljningen kommer att redovisas längre fram i pilotverksamheten.

5.1 Merparten i arbete sex månader efter avslutad utbildning

Av dem som examinerades från en nationell yrkesutbildning under 2025, eller avslutade utbildningen med godkända betyg i samtliga kurser, uppges 78 procent ha ett arbete sex månader efter avslutad utbildning.⁶⁵

Det skiljer sig åt i vilken utsträckning examinerade från olika utbildningar är förankrade på arbetsmarknaden efter utbildningen. Från vissa utbildningar har i princip samtliga som examinerats uppgett att de har ett arbete sex månader efter examen, medan det är en lägre andel i andra fall. Än så länge är det svårt att analysera mönster mellan utbildningsområden, eftersom det varit så pass få utbildningar inom vissa av områdena.

Av dem som påbörjade nationella yrkesutbildningar med avslut under 2025 var det 56 procent som inte var förankrade på arbetsmarknaden före utbildningen, medan 44 procent redan var förankrade. Det förhållandet kan indikera på skillnader jämfört med yrkeshögskolan, där andelen examinerade som redan hade ett arbete före utbildningen var 75 procent år 2025.⁶⁶ Jämförelsen bör dock tolkas med försiktighet eftersom uppgifterna avser olika populationer och bygger på olika mått på arbetsmarknadsanknytning.

5.2 Överensstämmelse mellan arbete och utbildning

Merparten av de examinerade som uppgett att de har ett arbete, anger att arbetet överensstämmer med utbildningens inriktning.

Av dem som är i arbete sex månader efter avslutad utbildning anger 75 procent att arbetet helt eller till största delen överensstämmer med utbildningen. Ytterligare 12 procent uppges att arbetet delvis överensstämmer, medan 12 procent anger att arbetet inte överensstämmer med utbildningen.⁶⁷

I vissa fall där studerande kommit ut i arbeten som delvis stämmer överens med utbildningen, har de studerande beskrivit att utbildningen trots det var avgörande för att bli anställd. Det handlar till exempel om individer som blivit anställda inom liknande tekniska yrken inom industrin eller energibranschen, snarare än den specifika yrkesroll som utbildningen avsåg.

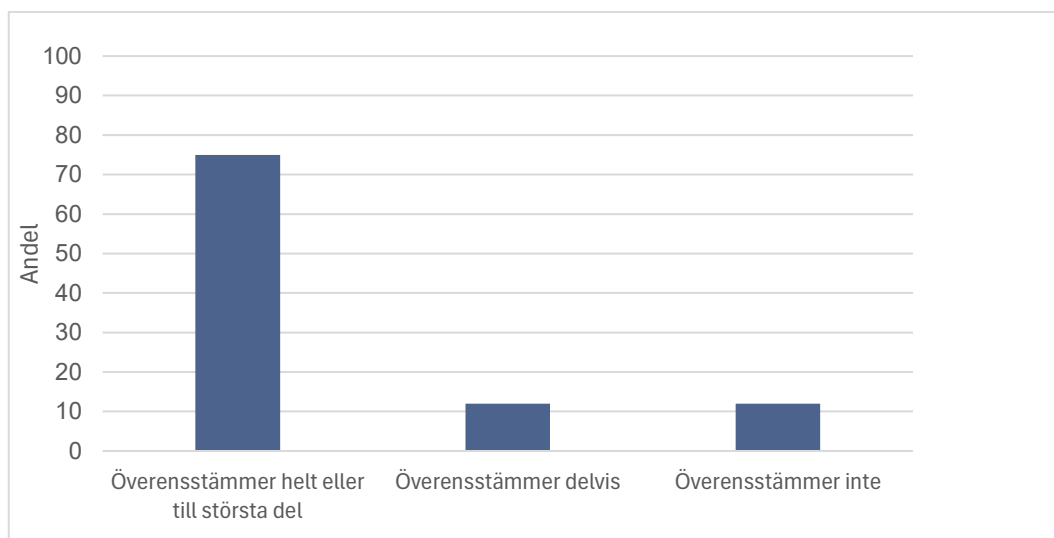
⁶⁴ SCB (2026) *Statistiknyhet april 2026* Återhållsamt arbetsmarknadsläge i april.

⁶⁵ 18 examinerade har utelämnats från redovisningen, eftersom det i dessa fall saknas uppgift om sysselsättning efter examen.

⁶⁶ Myndigheten för yrkeshögskolan (2026) *Statistisk årsrapport*.

⁶⁷ 1 procent av de examinerade saknar uppgift om överensstämmelse mellan arbete och utbildningen.

Diagram 7. Arbetets överensstämmelse med utbildningen bland de som slutfört en nationell yrkesutbildning och är i arbete sex månader efter avslutad utbildning.

6 Arbetslivets syn på nationell yrkesutbildning

Nationella yrkesutbildningar ska svara mot arbetslivets behov av kompetens och utformas så att en hög kvalitet och yrkesrelevans nås. Utbildningarna ska ge sådana kunskaper och färdigheter som krävs för att självständigt och i arbetslag kunna utföra uppgifter i arbetslivet. För att bedöma om och hur detta efterlevs i praktiken har vi undersökt hur det arbetsliv som valt att engagera sig i nationell yrkesutbildning ser på utbildningarna och den kompetens som examinerade får med sig ut i arbetslivet. Detta har skett dels genom en enkät till arbetslivsrepresentanter i utbildningarnas ledningsgrupper, dels genom en fördjupad intervjustudie som MYH låtit en extern konsult genomföra.⁶⁸

6.1 Arbetslivets incitament för att engagera sig i nationell yrkesutbildning

De vanligaste skälen att engagera sig i nationell yrkesutbildning är rekryteringssvårigheter och stora behov av specifik yrkeskompetens. Många lyfter fram möjligheterna att bidra till yrkesutbildningar som svarar mot arbetslivets behov både i innehåll och genomförande.

Behovet av arbetskraft ställt mot tillgången på arbetskraft gjorde att vi tvingas tänka om och i nya banor. Skolor såsom gymnasium och komvux är bra så kallade plantskolor, men med yrkesutbildningar så kommer vi ett steg längre. Jag uppmärksammade att det fanns lokala verksamheter som drev yrkesutbildningar och valde aktivt att delta i detta som en form av förebyggande rekrytering.

(citat från arbetslivsrepresentant)

Vikten av att vi kan kompetensförsörja branschen i första hand och även den enskilda koncernen med dess bolag i andra hand. Viktigt att vi har servicetekniker som kan komma ut i arbetslivet med både teoretisk och praktisk kunskap.

(citat från arbetslivsrepresentant)

⁶⁸ I intervjustudien ingick 11 arbetsgivare, som anställt medarbetare från nio olika nationella yrkesutbildningar inom områdena fordon och transport, industriteknik, bygg och anläggning, naturbruk samt el och energi.

De flesta arbetslivsrepresentanter upplever att de haft goda möjligheter att påverka innehållet i utbildningarna. MYH har identifierat en rad exempel där utbildningen kunnat tillgodose eller lägga rätt grund för branschens krav på certifikat, intyg eller yrkesbevis.

Jag sitter med i utbildningens ledningsgrupp. Jag och utbildningsanordnaren gjorde en ordentlig genomgång av utbildningsinnehållet förra året. Vi gjorde då om och la mer fokus på kundbemötande och tog bort lite av teknikämnena. Det kan vi lära dem på plats.

(citat från arbetslivsrepresentant)

Vi fick också vara med i alla steg: Berätta vad de behöver träna på, vilka maskiner de ska ha osv. De har också fått material härifrån för att testa att jobba med.

(citat från arbetslivsrepresentant)

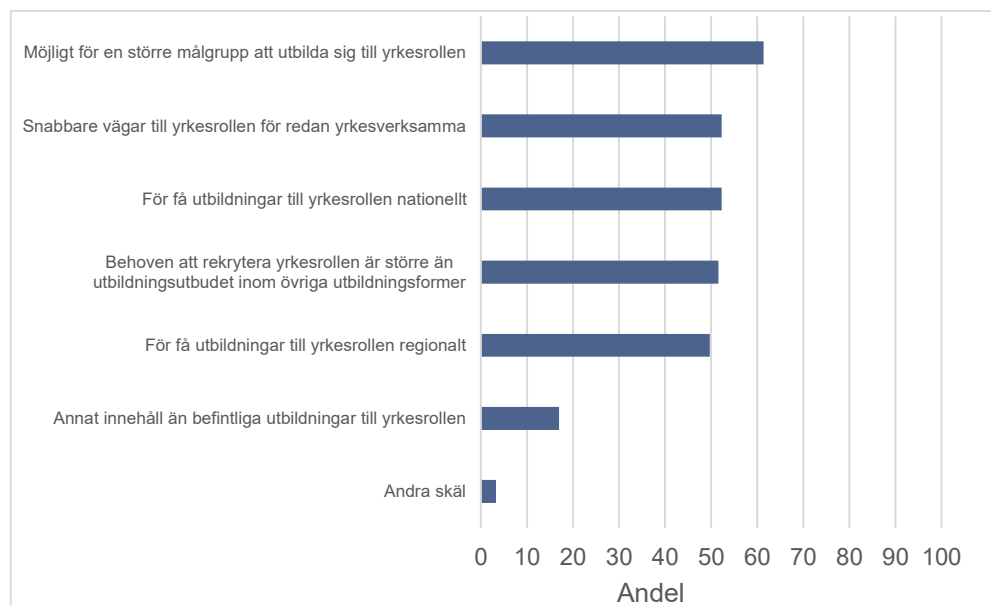
Dels har vi varit med och format delar av utbildningen och kunnat påverka. Vi har exempelvis tryckt på behovet av mer materialkunskap.

(citat från arbetslivsrepresentant)

Arbetslivsrepresentanterna lyfter fram flera olika orsaker till att den utbildning de valt att engagera sig i behövs som nationell yrkesutbildning. Merparten uppger att det finns för få utbildningar till berörd yrkesroll antingen nationellt eller regionalt, liksom att rekryteringsbehoven är större än det befintliga utbildningsutbudet. Många svarar även att den utbildning de valt att engagera sig i gör det möjligt för en större målgrupp att utbilda sig till yrkesrollen.

Den korta ledtiden för att starta en nationell yrkesutbildning framhålls av flera arbetslivsrepresentanter som en tydlig styrka. Detta för att det ger dem goda möjligheter att själva vara med och utforma utbildningar som snabbt kan möta konkreta rekryteringsbehov och en arbetsmarknad där både yrken och kompetensbehov förändras. Flera utbildningar i pilotverksamheten har startat inom mindre än ett år efter att de initierats av arbetslivet tillsammans med utbildningsanordnaren.

Diagram 8. Skäl till att utbildningen behövs som nationell yrkesutbildning enligt arbetslivsrepresentanter i ledningsgrupper.

Not: På frågan om skälen till att utbildningen behövs som nationell yrkesutbildning har det varit möjligt för arbetslivsrepresentanterna att göra flera val.

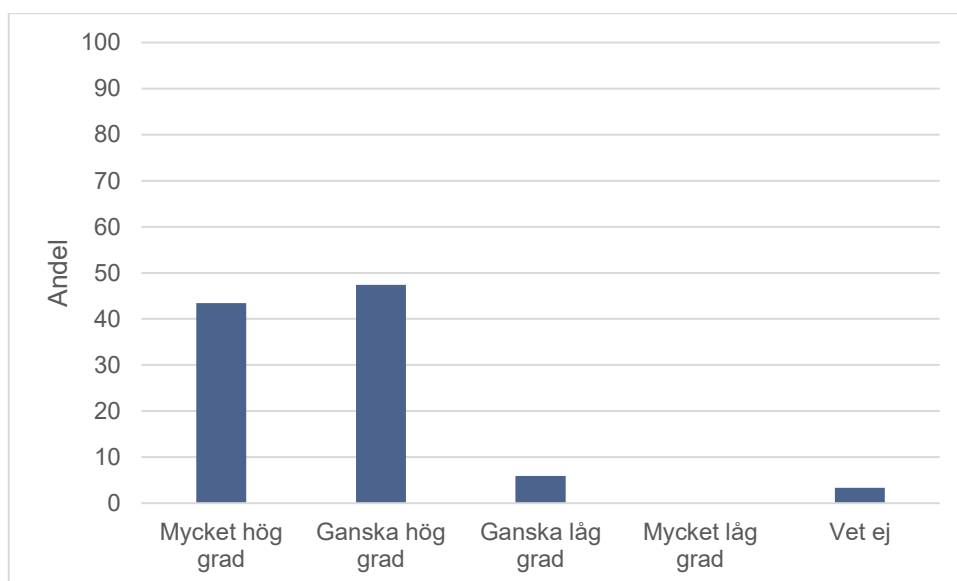
6.2 Avgörande att nationell yrkesutbildning leder till anställningsbarhet

Arbetslivsrepresentanterna i pilotverksamheten är samstämmiga i uppfattningen att studerande som fullföljer en nationell yrkesutbildning ska vara anställningsbara inom det aktuella yrkesområdet efter examen. För att arbetslivet ska kunna säkerställa detta behöver de ha ett reellt inflytande över utbildningens innehåll och genomförande.

För vissa yrken är det avgörande att utbildningsanordnare tillsammans med berört arbetsliv säkerställer att utbildningen leder till nödvändiga certifikat, yrkesbevis eller andra formaliserade branschkrav för att individen ska kunna verka inom yrket. I andra yrken erhålls sådana certifikat först efter en tids yrkeserfarenhet. I de senare fallen framhåller arbetslivsrepresentanter vikten av att utbildningen ger en tillräcklig grund för anställning och skapar förutsättningar för att på sikt uppnå aktuella certifikat eller yrkesbevis. Många gånger är den typen av branschkrav resultatet av ett partsgemensamt arbete där en yrkesnämnd, eller motsvarande konstellation med representanter från både arbetsgivar- och arbetstagar sidan, kommit fram till kompetenskrav för en viss yrkesroll.

I enkäten till arbetslivsrepresentanter svarar 91 procent att den utbildning de engagerat sig i ger det som krävs för att möta branschens krav på yrkesrollen i ganska eller mycket hög grad. Merparten av arbetslivsrepresentanterna svarar även att de varit engagerade i ett tidigt skede av utbildningen för att säkerställa att utbildningen har ett innehåll och genomförande som svarar mot branschens krav.

Diagram 9. Hur väl utbildningens innehåll och genomförande svarar mot branschens krav på yrkesrollen, enligt arbetslivsrepresentanter i nationell yrkesutbildning.

6.3 Arbetslivets nöjdhet med kompetens från nationell yrkesutbildning

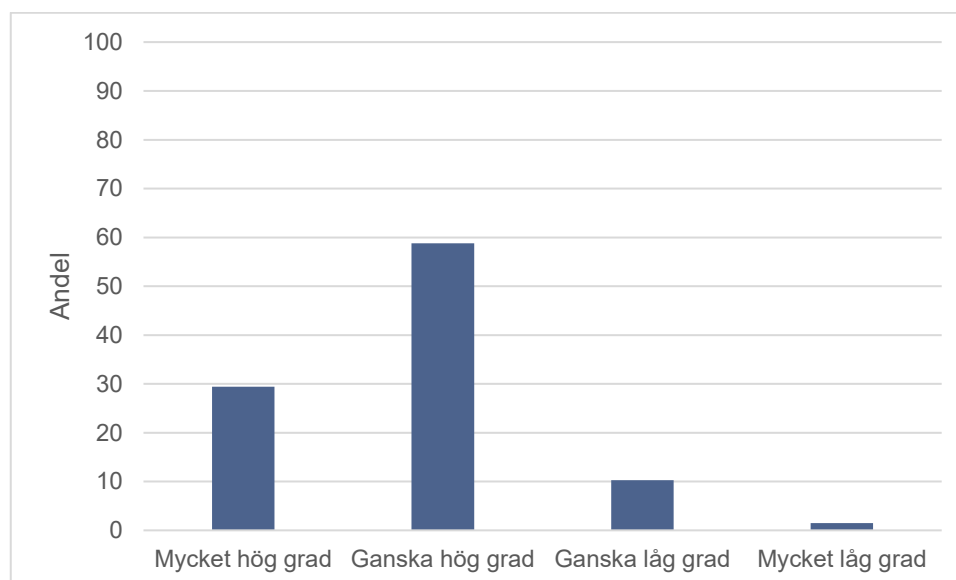
MYH följer upp om den kompetens som de examinerade fått från de nationella yrkesutbildningarna motsvarar de krav som ställs av arbetslivet. Som ett led i denna uppföljning har vi ställt en fråga till arbetslivsrepresentanter om huruvida deras organisation har anställt studerande som avslutat den utbildning de ingår i ledningsgruppen för. Hittills har 70 av 156 arbetslivsrepresentanter, motsvarande 46 procent, uppgett att de anställt examinerade från nationell yrkesutbildning.⁶⁹

⁶⁹ Enkäten skickades till samtliga arbetslivsrepresentanter i ledningsgrupper för de 64 utbildningar som var pågående våren 2026. Ungefär hälften av dessa utbildningar genomfördes för första gången, vilket innebär att arbetslivsrepresentanterna för dessa utbildningar ännu inte haft möjlighet att anställa personer som examinerats från de utbildningar de engagerat sig i.

De som har svarat att de anställt examinerade från nationell yrkesutbildning har också fått ta ställning till i vilken grad kompetensen hos den de anställt motsvarar deras kompetensbehov. Av dem som anställt uppger 88 procent att kompetensen hos den de anställt motsvarar deras kompetensbehov i ganska eller mycket hög grad. De medarbetare som rekryterats beskrivs som motiverade, med rätt grund och med en vilja att fortsätta utvecklas i yrket och branschen. I de fall där arbetslivsrepresentanter inte varit nöjda med kompetensen hos den de anställt handlar det bland annat om att utbildningen innehållit för mycket teori och för lite praktiska moment i förhållande till den yrkesroll utbildningen ska leda till.

Många arbetslivsrepresentanter betonar att de ser ett stort värde i att de studerande är vuxna personer som aktivt har valt att söka sig till yrket. De framhåller också betydelsen av rätt inställning och förmåga att fungera väl med kollegor. Flera beskriver att detta skiljer sig från rekrytering direkt från gymnasieskolan. Det är en viktig rekryteringsväg för de flesta och kommer vara så även fortsatt, men där har eleverna inte alltid samma tydliga motivation eller drivkraft, enligt svaren från arbetslivsrepresentanterna. Det är få inom gymnasieskolan som väljer att utbilda sig till många av de yrkesroller som erbjuds inom nationell yrkesutbildning, och flera arbetslivsrepresentanter understryker därför behovet av fler rekryteringsvägar från det formella utbildningssystemet. Särskilt för att öppna yrkesområdet för fler vuxna med en stark motivation och vilja att lära sig yrket, oavsett tidigare utbildnings- eller arbetslivserfarenhet.

Diagram 10. Grad av överensstämmelse mellan kompetensen hos anställda från nationell yrkesutbildning och arbetsgivares behov, enligt arbetslivsrepresentanter i nationell yrkesutbildning.

Många av arbetslivsrepresentanterna som anställt från nationell yrkesutbildning lyfter fram LIA som en nyckelkomponent. Av den externa intervjustudien med arbetslivsrepresentanter framgår att samtliga intervjupersoner som har anställt från nationell yrkesutbildning har rekryterat tidigare studerande som genomfört LIA hos dem. De beskriver genomgående positiva erfarenheter av LIA som rekryteringsväg och framhåller särskilt värdet av att under en längre period kunna utvärdera den studerande innan anställningsbeslut fattas.

Jag älskar att ha praktikanter överlag. När jag hörde att de skulle starta utbildningen räckte jag upp handen. Nu har jag andra kullens LIA här. Det är ju win-win. Jag får en individ som jag kan testa och känna av. Man vet inte när man rekryterar på annat sätt om det funkar.

(citat från arbetslivsrepresentant)

7 Ett komplement till annan yrkesutbildning

I takt med att fler och fler utbildningar påbörjas, genomförs och avslutas i pilotverksamheten framträder olika exempel på hur nationell yrkesutbildning kan komplettera annan yrkesutbildning för vuxna på gymnasial nivå. Vissa utbildningar leder till yrkesroller som saknar utbildningsvägar för vuxna nationellt eller regionalt. Andra har ett innehåll som skiljer sig åt jämfört med utbildningar till liknande yrkesroller inom andra utbildningsformer. Det finns också flera exempel där nationell yrkesutbildning kompletterar det befintliga utbudet genom att locka en annan målgrupp än liknande utbildningar inom andra utbildningsformer, bland annat genom möjligheterna till riksrekrytering av studerande.

7.1 Individperspektivet

Det finns en risk att utbildningar som är viktiga för kompetensförsörjningen konkurrerar om samma studerande, om nationell yrkesutbildning erbjuder utbildningar som motsvaras av redan befintligt utbildningsutbud på gymnasial nivå för vuxna. Det skulle kunna leda till att utbildningar måste läggas ned på grund av för få sökande. Denna risk har bland annat lyfts fram i SOU 2024:16 *Växla yrke som vuxen – en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna*.

MYH:s uppföljning visar att utbildningarna i pilotverksamheten hittills har nått en målgrupp som har sett få alternativ till den utbildning de påbörjat. Än så länge är det ovanligt att studerande har valt bort en liknande utbildning inom en annan utbildningsform för att i stället påbörja en nationell yrkesutbildning. Merparten av de studerande (56 procent) som börjat en nationell yrkesutbildning och besvarat vår enkät uppger att de inte haft något annat utbildningsalternativ än den utbildning de påbörjat.

Bland de studerande som haft andra utbildningsalternativ var yrkeshögskoleutbildning och annan nationell yrkesutbildning de mest förekommande alternativen. Flera utbildningsanordnare i pilotverksamheten uppger att de mött sökande som till en början varit intresserade av att gå en yrkeshögskoleutbildning, men saknat behörighet för att påbörja en sådan, och i stället kunnat vägledas till en nationell yrkesutbildning inom samma bransch. Bland samtliga studerande som besvarat MYH:s enkät uppger 7 procent att de övervägt en utbildning inom komvux.

Flera av de studerande beskriver att de letat efter en liknande utbildning tidigare eller varit intresserade av att komma in i en viss bransch, utan att ha hittat rätt.

Dröm om att jobba med betong. Det här var den utbildning inom betong som finns.
(citrat från studerande)

På frågan om varför man valt att påbörja utbildningen beskriver vissa studerande att de haft en mer eller mindre osäker ställning på arbetsmarknaden tidigare och saknat rätt utbildning för att etablera sig stadigvarande inom ett yrke. I en del fall uppger studerande att de hoppat av gymnasiet eller gjort ett annat gymnasieval och därför står utan relevant utbildning.

Eftersom jag hoppade av gymnasiet 2022 så har det varit svårt att få tag i något stabilt heltidsjobb och jag kände att jag behövde fylla på mitt CV. Jag går denna också då det var en av de kortaste [utbildningarna] jag hittade och praktisk i dubbel bemärkelse.

(citrat från studerande)

Behovsyrke. Uppfattningen är att det blir lätt att få jobb efter avslutade studier.

(citrat från studerande)

Valde fel på gymnasiet och ville göra något praktiskt och så fick jag den här utbildningen som förslag och tänkte att det kändes perfekt, vilket det gör.

(citrat från studerande)

7.2 Arbetslivsperspektivet

Det arbetsliv som engagerat sig i nationell yrkesutbildning lyfter flera skäl till att den utbildning de valt att engagera sig i är viktig för deras kompetensförsörjning. Merparten av arbetslivsrepresentanterna uppger att det finns otillräckliga utbildningsvägar till den aktuella yrkesrollen, både nationellt och regionalt, och att rekryteringsbehoven överstiger det befintliga utbildningsutbudet. Många framhåller att utbildningen möjliggör för en bredare målgrupp än tidigare att utbilda sig till yrket.

Gemensamt för de arbetslivsrepresentanter som engagerat sig är, oavsett bransch och geografisk placering, uppfattningen att det utbildas för få personer med rätt kompetens inom ett visst yrke. Det resulterar i att deras arbetsgivare anställer medarbetare utan rätt kompetens, för att därefter lägga tid och resurser på internutbildning. Det kan också göra att de inte kan anställa överhuvudtaget, med sämre produktivitet och lönsamhet som följd.

Av vår enkät till arbetslivsrepresentanter framgår att rekrytering till berörda yrkesroller inom pilotverksamheten sker på olika sätt i dag. Vissa uppger att gymnasieskolan är den främsta rekryteringskällan men att alldeles för få elever i förhållande till behovet väljer relevanta inriktningar, alternativt att utbildningar med önskat innehåll saknas helt. Andra framhåller att yrkeshögskolan har varit det enda tillgängliga rekryteringsalternativet på regional och lokal nivå. Detta har inneburit att man i vissa fall endast rekryterat från utbildningar på SeQF-nivå 5, trots att det finns omfattande kompetens- och rekryteringsbehov även på SeQF-nivå 4 (gymnasial nivå). Vissa arbetslivsrepresentanter beskriver att de rekryterar studerande från den kommunala vuxenutbildningen eller från arbetsmarknadsutbildningar, men att det utbildas för få individer i de utbildningsformerna i förhållande till deras behov.

De indikationer MYH fått från utbildningsanordnare och arbetslivsrepresentanter hittills är att arbetslivet i de allra flesta fall avstår från att engagera sig i en nationell yrkesutbildning när det redan finns väl fungerande utbildningsvägar som ger den kompetens som arbetslivet efterfrågar. Om de befintliga utbildningarna svarar mot behoven av en viss yrkesroll minskar incitamenten för arbetslivet att vara med och skapa och genomföra ytterligare utbildningar till samma roll.

7.3 Anordnarperspektivet

Utbildningsanordnarna inom pilotverksamheten beskriver att nationell yrkesutbildning är en utbildningsform väl utformad för att komplettera det befintliga utbudet av gymnasial yrkesutbildning för vuxna. Vi har identifierat flera fall där anordnare haft kontakt med vuxenutbildningen inom den kommun där utbildningen planeras, och ibland även med närliggande kommuner. Detta för att undvika konkurrens mellan utbildningar inom olika utbildningsformer om sökande och studerande eller LIA/APL-platser.⁷⁰

På frågan om hur en av utbildningarna kompletterar, svarar utbildningsanordnaren så här:

Utbildningen finns inom gymnasieskolan, men arbetslivet bedömer att detta inte räcker för att täcka behovet av kvalificerad arbetskraft. Dessutom minskar antalet elever som söker denna inriktning på gymnasiet. Vi ser också att våra studerande antingen saknar fullständig gymnasieutbildning eller kommer från helt andra gymnasieprogram, vilket ytterligare understryker behovet av denna utbildningsväg.

(citat från utbildningsanordnare)

I vissa fall erbjuds utbildningar till samma yrkesroll för vuxna inom andra utbildningsformer, men med ett annat upplägg, innehåll eller i andra delar av landet. Av den anledningen är yrkesrollen motiverad inom nationell yrkesutbildning.

⁷⁰ Arbetsplatsförlagt lärande (APL) innebär att hela eller delar av nivåer i ämnen i gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan eller komvux genomförs på en eller flera arbetsplatser. Arbetsplatsförlagt lärande (APL) - Skolverket.

Det finns vissa utbildningar till automationstekniker på distans. Dock är vi övertygade om att det är högre kvalitet med en platsbunden undervisning till yrkesrollen.

(citat från utbildningsanordnare)

Träffsäker utbildningsform där utbildningsanordnaren tillsammans med arbetslivet kan utforma relevant utbildning. Vår erfarenhet är att det antligen ges möjlighet att bedriva kostsam utbildning på SeQF-nivå 4.

(citat från utbildningsanordnare)

Flera av anordnarna betonar också att nationell yrkesutbildning öppnar vägar in till yrken för en större målgrupp än tidigare. Detta genom möjligheterna att rekrytera studerande från hela landet, oavsett etablering på arbetsmarknaden. På så sätt kan utbildningsformen göra det möjligt för fler att utbilda sig till praktiska yrken på gymnasial nivå.

En målgrupp som inte tidigare fått plats i vuxenutbildningen får chans att utbilda/skola om sig på en utbildning som är anpassad efter den lokala (och nationella) arbetsmarknadens behov.

(citat från utbildningsanordnare)

Denna utbildning fungerar som ett värdefullt komplement till befintliga utbildningsvägar på flera sätt. För det första erbjuder den en mer effektiv och direkt väg ut i arbete, vilket är särskilt betydelsefullt i branscher där behovet av arbetskraft är stort. Dessutom fångar utbildningen upp personer som tidigare gjort andra studie- eller yrkesval, eller som senare i livet upptäcker att de vill bli golvläggare. De flexibla antagningskraven gör utbildningen mer tillgänglig för en bredare målgrupp. Ett ytterligare komplement är att företagen inte behöver bära hela kostnaden för utbildningen, utan endast bidra genom medfinansiering. Detta sänker tröskeln för branschen att medverka och skapar bättre förutsättningar för att utbilda fler inom yrket.

(citat från utbildningsanordnare)

7.4 Annan yrkesutbildning på gymnasial nivå för vuxna

7.4.1 Yrkesutbildningar inom kommunal vuxenutbildning

Ett mål för den kommunala vuxenutbildningen (komvux) är att ge vuxna möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens för att på så sätt stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt främja sin personliga utveckling. Komvux ska också ge en god grund för fortsatta studier och utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet. Enligt 20 kap. 2 § skollagen ska utgångspunkten för utbildningen av en enskild elev vara elevens behov och förutsättningar. Vid en urvalssituation ska de som har störst behov av utbildning prioriteras. Komvux finns i första hand till för de personer som är folkbokförda i den kommun som utbildningen ges, men även andra personer kan antas, förutsatt att deras hemkommun accepterar att bära kostnaden för utbildningen.

Inom ramen för komvux finns det möjlighet att anordna gymnasiala yrkesutbildningar. I samverkan kan flera kommuner söka statsbidrag för regional yrkesinriktad utbildning inom komvux, regionalt yrkesvux. Regionalt yrkesvux innebär att yrkesutbildningar planeras och dimensioneras i samverkan mellan flera kommuner, och utbildningarna ska motsvara behoven på den regionala arbetsmarknaden. I planeringen ska även regionerna samt Arbetsförmedlingen medverka. Utbildningarna kan anpassas till målgruppens förkunskaper eller till specifika lokala kompetensbehov.⁷¹

⁷¹ <https://www.skolverket.se/styrning-och-ansvar/anordna-utbildning/anordna-utbildning-inom-komvux/anordna-yrkesutbildning-inom-regionalt-yrkesvux>

MYH har skickat en enkät till samtliga 35 kommuner där nationell yrkesutbildning bedrivits hittills, för att följa upp om nationell yrkesutbildning har påverkat utbudet av utbildningar inom kommunal vuxenutbildning, framför allt när det gäller utbildningar inom yrkesvux. 10 kommuner har besvarat enkäten.

Flera kommuner svarar att nationell yrkesutbildning kan komplettera det utbud av utbildningar inom yrkesvux som redan bedrivs. Bland annat framhålls möjligheten att bedriva yrkesutbildning på gymnasial nivå enligt yrkeshögskolemodellen, med en ledningsgrupp där arbetslivet har majoritet. De svarande lyfter att det kan bidra till ett bredare utbud av gymnasiala yrkesutbildningar för vuxna, inom fler yrkesområden med specifika kompetensbehov.

Samtidigt betonar flera svarande hur viktigt det är att olika utbildningsaktörer inom olika utbildningsformer samverkar, särskilt när en utbildning initieras tillsammans med berört arbetsliv. I flera fall underlättas detta genom att kommunen själv är anordnare av såväl nationell yrkesutbildning som utbildning inom yrkesvux.

En kommun svarar att nationell yrkesutbildning påverkat yrkesvux negativt. I den kommunen har det dock inte varit någon utbildningsstart inom nationell yrkesutbildning ännu, eftersom den utbildning som beviljades i pilotverksamheten ställdes in. Övriga kommuner som svarat på enkäten menar att nationell yrkesutbildning inte påverkat utbudet av utbildningar inom yrkesvux negativt.

7.4.2 Arbetsmarknadsutbildning

I en del av kommunerna där nationell yrkesutbildning bedrivits, bedrivs utbildningar till liknande yrkesroller även som arbetsmarknadsutbildning. Hittills har vi inte fått några indikationer om att det skulle råda konkurrens om sökande och studerande eller APL/LIA-platser mellan nationella yrkesutbildningar och arbetsmarknadsutbildningar. Det verkar snarare som att NY-utbildningarna nått ut till en annan målgrupp än de som påbörjat en arbetsmarknadsutbildning till en liknande yrkesroll. Detta enligt vår dialog med Arbetsförmedlingen och anordnare av nationell yrkesutbildning, varav vissa även anordnar arbetsmarknadsutbildning. Hittills visar vår uppföljning att NY-utbildningar har lockat såväl arbetssökande som personer som varit förankrade på arbetsmarknaden innan de påbörjat utbildningen, men som av olika skäl valt att söka sig till ett annat yrke.

Målet med arbetsmarknadsutbildningar är dels att underlätta för den enskilde att efter utbildningen få eller behålla ett arbete, dels att motverka att det uppstår brist på arbetskraft på arbetsmarknaden.⁷² Arbetsmarknadsutbildning ska användas för arbetssökande som efter utbildningen bedöms ha förutsättningar att övergå i arbete. Målgruppen är dem som efter en arbetsmarknadspolitisk bedömning bedöms vara i behov av programmet. En anvisning får göras om en person är minst 25 år och är eller riskerar att bli arbetslös samt söker arbete genom Arbetsförmedlingen. För följande grupper kan undantag från ålderskravet på 25 år göras:

- unga med funktionsnedsättning
- personer som har deltagit i insatser enligt förordningen (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare under maximal tid enligt den förordningen
- personer som har fyllt 18 år och som står långt ifrån arbetsmarknaden.⁷³

Vid anvisning till en arbetsmarknadsutbildning behöver tre perspektiv beaktas i den arbetsmarknadspolitiska bedömningen: den arbetssökandes behov och förutsättningar att få arbete, arbetsmarknadens och arbetsgivares krav och behov av rätt kompetens samt Arbetsförmedlingens uppdrag och prioriteringar.

⁷² 11 § förordning (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program.

⁷³ 9 § förordning om arbetsmarknadspolitiska program.

Motsvarande krav finns inte för att bli behörig till nationell yrkesutbildning, där behörighetsreglerna inte beaktar den sökandes ställning eller behov på arbetsmarknaden.

7.4.3 Yrkesutbildningar på folkhögskola

Folkhögskolorna erbjuder yrkesinriktade utbildningar och kurser på gymnasial nivå som kan leda till antingen ett specifikt yrke eller vidare studier. Hittills har vi inte fått några indikationer från utbildningsanordnare eller andra aktörer om att nationella yrkesutbildningar bidrar till konkurrens om sökande eller andra undanträngningseffekter i förhållande till folkhögskolornas yrkesinriktade utbildningar, eller att utbildningsutbudet inom de båda utbildningsformerna överlappar till sitt innehåll eller syfte.

8 Regelverket för nationell yrkesutbildning

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) har under pilotverksamheten identifierat behov av ändringar i förordningen om nationell yrkesutbildning. En sammanställning av de utmaningar och behov av förändringar som identifierats finns i den delredovisning som MYH lämnade till regeringen den 11 februari 2025 och i den lägesrapport som vi upprättat den 17 februari 2026.⁷⁴

Detta kapitel sammanfattar de utmaningar som identifierats med regelverket för nationell yrkesutbildning samt de behov av förändringar i regelverket för nationell yrkesutbildning som enligt vår mening bör övervägas eller utredas vidare om utbildningsformen ska permanentas.

Med "förordningen" avses i detta kapitel förordning om stöd för en nationell yrkesutbildning, om inte annat anges.

8.1 Författningsmässiga frågor

Detta avsnitt behandlar författningsmässiga frågor som enligt MYH bör utredas vidare om det beslutas att utbildningsformen ska permanentas.

8.1.1 Nivån på utbildningarna inom nationell yrkesutbildning

I förordningens inledande bestämmelse anges att förordningen innehåller bestämmelser om utbildning på gymnasial nivå. Det finns däremot ingen bestämmelse om att utbildningen ska ha en viss nivå. För utbildning som ska avslutas med examen enligt 16 § förordningen innebär MYH:s prövning indirekt en bedömning av utbildningens nivå. Vi ser ändå en risk för att utbildningarnas gymnasiala nivå inte säkerställs; detta gäller inte minst för de utbildningar som inte ska avslutas med en examen.

Som jämförelse kan nämnas regleringen inom yrkeshögskolan. Inte heller dessa författningar innehåller i och för sig något uttryckligt krav på utbildningarnas eftergymnasiala nivå.⁷⁵ I 5 § lagen om yrkeshögskolan (YHL) finns en bestämmelse om vilka kunskaper som utbildningen väsentligen ska bygga på. Denna bestämmelse syftar till att möjliggöra att utbildningen till viss del får avse kunskapsområden som inte har någon motsvarighet i gymnasieskolan. Det innebär i praktiken dock indirekt att utbildningarnas innehåll till övervägande del i regel är eftergymnasialt.

En liknande bestämmelse för nationell yrkesutbildning skulle troligen inte kunna fylla samma syfte eftersom det inte finns någon motsvarighet till kunskapsområden på samma sätt som inom gymnasieskolan. MYH anser att regleringen bör innehålla tydligare bestämmelser i denna del men har inte något konkret förslag på hur det kan lösas.

⁷⁴ Myndigheten för yrkeshögskolan (2025) *Delredovisning av regeringsuppdrag om nationell yrkesutbildning* och Myndigheten för yrkeshögskolan (2026) *Uppföljning av pilotverksamheten med nationell yrkesutbildning – lägesrapport 202*

⁷⁵ Enligt 1 § YHL syftar bestämmelserna i denna lag till att säkerställa att eftergymnasiala yrkesutbildningar som svarar mot arbetslivets behov kommer till stånd.

Vår bedömning är att de ansökningar som hittills beviljats stöd har varit på gymnasial nivå. Vi anser dock att frågan blir viktigare om utbildningsformen ska fortsätta och dessutom omfatta fler utbildningar och utbildningsplatser.

I detta sammanhang kan det noteras att regeringen har beslutat att examen från en nationell yrkesutbildning ligger på SeQF-nivå 4.⁷⁶ MYH gör inom ramen för SeQF dock ingen prövning av vilken nivå i referensramen som läranderesultaten i en kvalifikation motsvarar. För de nationella yrkesutbildningar som inte leder till examen finns därmed ingen fastställd nivå i SeQF.

Vi vill även uppmärksamma att det saknas en tydlig definition av vad gymnasial nivå innebär. Begreppet kan tolkas betyda skilda saker som kurser inom gymnasiet, innehåll, utbildningsform, delar av vuxenutbildningen eller nivå på en examen. Samtidigt har regeringen beslutat att examen från en nationell yrkesutbildning ligger på SeQF-nivå 4.⁷⁷ Det kan bli otydligt för utbildningsanordnare, arbetslivet och individer om flera olika begrepp används för att beskriva nivå på utbildningarna inom nationell yrkesutbildning. Med SeQF som utgångspunkt är det viktigt att tydligt kommunicera att nivå 4 inte (enbart) motsvarar gymnasial nivå, men att slutresultatet av en gymnasieutbildning eller en examen inom nationell yrkesutbildning är en examen som motsvarar SeQF-nivå 4.

8.1.2 Arbetslivsanknytning

I uppföljningen av pilotverksamheten har vi identifierat att en viktig framgångsfaktor är stark arbetslivsanknytning, från att en utbildning initieras till att den genomförs. Arbetslivsanknytningen bidrar till att utbildningarna får ett innehåll och genomförande som svarar mot arbetslivets behov. Av uppföljningen framgår att arbetslivet är engagerat i nationell yrkesutbildning på olika sätt. Till exempel erbjuder de LIA-platser och studiebesök och bidrar till undervisningen genom att tillhandahålla utrustning, lokaler och undervisande personal. I de fall då utbildningar fått kritik av MYH efter tillsyn, har det saknats ett engagerat arbetsliv som bidrar till utbildningens innehåll och genomförande.

Förordningen innehåller dock inte något krav på att utbildningen ska präglas av stark arbetslivsanknytning, till skillnad från 6 § 4 p. i YHL. Det finns samtidigt krav på att utbildningen väsentligen ska utvecklas och bedrivas i samarbete med de delar av arbetslivet som berörs av utbildningen. Om utbildningsformen ska bli permanent bör innebörden av och skälen för regleringen i denna del kommenteras i förarbeten. Alternativt bör kravet på stark arbetslivsanknytning läggas till i författningen. Detta eftersom stark arbetslivsanknytning är en viktig förutsättning för att utbildningarna ska hålla hög kvalitet och uppfylla sitt syfte att förstärka kopplingen mellan arbetslivets kompetensbehov och yrkesutbildning för vuxna för en snabbare etablering på arbetsmarknaden.

8.1.3 Förtydligande om anordnare av nationell yrkesutbildning och möjliga mottagare av "enbart studiestöd" (2 §)

I 2 § första stycket förordningen anges vilka typer av aktörer som kan få stöd i form av att utbildningen förklaras berättiga till studiestöd. Uppräkningen omfattar både statliga myndigheter, kommuner, regioner och privata aktörer. I andra stycket samma paragraf anges vilka typer av aktörer som kan få statsbidrag och att statliga myndigheter undantas.

MYH har uppfattat att utbildningsformen som huvudregel ska bedrivas med statsbidrag och att varianten med "enbart studiestöd" därför är avsedd att bara gälla statliga myndigheter. De anordnare som kan ansöka om statsbidrag (det vill säga andra än statliga myndigheter) bör därmed inte kunna ansöka om stöd enbart i form av att utbildningen förklaras berättiga till studiestöd. Det bör inte heller vara möjligt att utbildningen endast förklaras berättiga till studiestöd vid en ansökan som omfattar båda stödformerna. Detta synsätt framgår enligt MYH inte av bestämmelsen i förordningen.

⁷⁶ Förordning (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande | Sveriges riksdag.

⁷⁷ Förordning (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande | Sveriges riksdag.

Om detta är avsikten bör det framgå tydligare av förordningen om utbildningsformen permanentas.

Av förordningen framgår att stöd inte får lämnas till universitet och högskolor.⁷⁸ Mot bakgrund av att högskolor kan vara organiserade som aktiebolag eller stiftelser anser MYH att det bör tydliggöras att högskolor och universitet inte får beviljas stöd oavsett organisationsform. Det har vid några tillfällen kommit in ansökningar från högskolor organiserade som aktiebolag, vilket enligt oss visar på behovet av ett sådant förtydligande. Det kan även noteras att universitet och högskolor får äga och förvalta holdingbolag, även om dessa aktörer endast får bedriva forskning och utveckling, inte utbildning.

MYH anser att det behövs ett förtydligande om detta. Utöver det anser vi att en utbildning på gymnasial nivå inte bör tillhandahållas av högskolor och universitet, utan att andra aktörer är mer lämpade att anordna sådan utbildning. Vi bedömer därför att förordningen bör förtydligas så att det framgår att stöd inte får lämnas till universitet och högskolor. Detta kan exempelvis göras genom ett tillägg i tredje stycket där det anges att stöd, trots första och andra stycket, inte får lämnas till universitet och högskolor.

8.1.4 Stöd för undervisning i svenska med yrkesinriktning saknas (2 §)

Statsbidrag kan beviljas för kostnader för särskilt pedagogiskt stöd i utbildningen till studerande med funktionsnedsättning. Dock saknas i förordningen motsvarande möjlighet till stöd för undervisning i svenska med yrkesinriktning (SMY).

Inom yrkeshögskolan är syftet med SMY att studerande ska ha de yrkesinriktade språkkunskaper som arbetsmarknaden kräver när de börjar arbeta i den yrkesroll utbildningen förbereder för. Vår uppföljning av målgrupperna för nationell yrkesutbildning och genomförandet av utbildningarna visar att det finns individer med behov av stöd i svenska med yrkesinriktning. Bland de studerande som påbörjat nationell yrkesutbildning hittills är andelen utrikes födda större än inom yrkeshögskolan.⁷⁹ Det handlar till exempel om utrikes födda individer med yrkeserfarenhet från andra länder, som uppfyller behörighetskraven och därför kan antas till utbildningarna. De kan dock behöva extra stöd med yrkesinriktade språkbegrepp eller annan terminologi inom yrkesområdet. Tidigare har vi sett tecken på att SMY kan påverka examensgraden inom yrkeshögskolan i positiv riktning.⁸⁰

Många av utbildningsanordnarna betonar att avsaknaden av stöd för SMY är en av de större utmaningarna i pilotverksamheten hittills. I vissa fall beskriver anordnarna att språksvårigheter lett till att studerande inte nått upp till målen eller till och med hoppat av utbildningen. Det kan också vara resurskrävande att tillhandahålla språkstöd för en bred målgrupp av studerande som redan har utmaningar till följd av studieovana.

8.1.5 Studerandeavgifter (2 §)

Nationell yrkesutbildning tillhör det formella utbildningssystemet genom att utbildningarna omfattas av statlig tillsyn och kvalitetssäkring och huvudsakligen finansieras genom statligt stöd. MYH anser därför att en utbildning som beviljats statligt bidrag i huvudsak ska vara avgiftsfri, i likhet med utbildningar med statligt bidrag inom yrkeshögskolan. Det är också så vi har tolkat förordningen.

MYH ser dock behov av att detta tydliggörs genom en bestämmelse som delvis motsvarar den som gäller enligt 9 § lagen (2009:128) om utbildning inom yrkeshögskolan. Denna bestämmelse slår fast att en utbildning som beviljats stöd i form av statsbidrag ska vara avgiftsfri för de studerande, med undantag för enstaka inslag och då med obetydligt

⁷⁸ Inom yrkeshögskolan beslutar MYH om statsbidrag eller särskilda medel i samband med beslutet om att en utbildning får ingå i yrkeshögskolan. Särskilda medel gäller för utbildningsanordnare som är universitet eller högskola med staten som huvudman.

⁷⁹ Bland de studerande som påbörjat nationell yrkesutbildning hittills är 34 procent utrikes födda. Inom yrkeshögskolans program var 28 procent utrikes födda år 2025.

⁸⁰ Myndigheten för yrkeshögskolan (2022) *Förstärkt stöd avseende svenska med yrkesinriktning*

belopp. En sådan bestämmelse ger ökad förutsebarhet och rättssäkerhet för de studerande och tydliggör också förutsättningarna för anordnarna.

Vi bedömer att utbildningsanordnaren bör kunna bestämma att böcker och andra lärmaterial som varje studerande har för eget bruk och får behålla som sin egendom ska anskaffas av de studerande själva eller erbjudas mot avgifter som högst motsvarar utbildningsanordnarens anskaffningskostnader. Lärmaterial som används i utbildningen ska i övrigt tillhandahållas utan kostnad för de studerande.

8.1.6 Benämning av poäng och examen (8 § och 16 § 5)

I 8 § förordningen anges utbildningens omfattning med hjälp av ett poängsystem. Det framgår dock inte att poängen avser nationell yrkesutbildning eller hur de förhåller sig till poängsystem i andra utbildningsformer. Avsaknaden av en sådan precisering försvårar värderingen av nationell yrkesutbildning och kommunikationen kring utbildningarnas omfattning. Det kan exempelvis vara svårt att bedöma vad ett visst antal poäng inom nationell yrkesutbildning motsvarar i jämförelse med poäng inom andra utbildningsformer. Förordningen anger inte heller hur en examen från nationell yrkesutbildning ska benämnas (jämför med "yrkeshögskoleexamen" inom yrkeshögskolan). För att legitimera och tydliggöra utbildningsformen i utbildningssystemet är det att föredra att nationell yrkesutbildning har en egen examensbenämning och namn på poäng.

Att begrepp som poäng och examen inte specificerats i förordningen om nationell yrkesutbildning har även väckt frågor om hur examensbevis ska utformas, liksom hur utbildningarna ska integreras i databaser där utbildningar från olika utbildningsformer ingår.

8.1.7 Utbildningsplanens innehåll (12 §)

MYH har uppmärksammat ett par utmaningar i den praktiska tillämpningen av 12 § i förordningen om utbildningsplaner inom nationell yrkesutbildning. Detta handlar dels om att vissa detaljuppgifter inte bör krävas innan ansökan beviljats, dels om att det uppstår frågor om huruvida planen kan ändras efter beslut och i så fall på vilket sätt.

Uppgifter om förväntat resultat av lärande för varje kurs

Enligt 12 § ska det för varje utbildning finnas en utbildningsplan. Av denna ska bland annat framgå vilken eller vilka kurser som ingår i utbildningen och förväntat resultat (12 § 3 p.) av lärande i form av kunskaper, färdigheter, ansvar och självständighet för varje kurs. MYH anser att uppgifter om läranderesultat för enskilda kurser inte behöver framgå redan i utbildningsplanen. Det är tillräckligt att utbildningens inriktning och det förväntade resultatet av lärande för hela utbildningen anges i enlighet med samma bestämmelse.

Enligt 31 § ska utbildningsplanen bifogas MYH:s beslut om att bevilja stöd. När beslutet väl har fattats är möjligheterna att ändra utbildningsplanen begränsade. Om utbildningsplanen redan i ansökningsskedet måste innehålla förväntade läranderesultat för varje kurs minskar samtidigt utrymmet att anpassa utbildningens innehåll utifrån arbetslivets löpande behov och synpunkter.

De förväntade läranderesultaten för enskilda kurser fastställs dessutom i de kursplaner som tas fram efter att en ansökan har beviljats. Kravet på att dessa uppgifter redan ska anges i utbildningsplanen har därför inneburit en onödig begränsning.

MYH bedömer att det saknas ett tydligt behov av att utbildningsplanen innehåller förväntade läranderesultat för varje enskild kurs. Det är i stället tillräckligt att utbildningsplanen anger utbildningens mål, övergripande läranderesultat och vilka kurser som ingår. Läranderesultaten för respektive kurs hör naturligt hemma i kursplanerna, där de får praktisk betydelse för utbildningens genomförande.

MYH ser därför behov av att 12 § 3 p. ändras på så sätt att uppgiften om förväntat läranderesultat för varje kurs stryks. Det skulle innebära motsvarande reglering som inom yrkeshögskolan.

Omfattningen av lärar- eller handledarledd verksamhet i utbildningen

Enligt 12 § 7 p. ska utbildningsplanen innehålla uppgifter om omfattningen av lärar- eller handledarledd verksamhet i utbildningen, angiven i timmar. MYH vill uppmärksamma att det kan bli svårt att utöva tillsyn av antal timmar lärar- eller handledarledd tid i utbildningar när omfattningen uppges i utbildningsplanen i stället för i kursplanen. Uppgiften är inte användbar på utbildningsnivå eftersom utbildningarna sällan är avslutade när tillsynen görs, vilket i praktiken gör det omöjligt att utkräva ansvar vad gäller detta.

Grunder för urval

Av utbildningsplanen ska det enligt 12 § 8 p. i förordningen också framgå vilka grunder som ska användas vid urval bland behöriga sökande. Utbildningsanordnarna i pilotverksamheten har påtalat att detta är uppgifter som kan behöva ändras under en utbildnings genomförande, särskilt om flera utbildningsomgångar beviljas. Enligt anordnarna kan ändringar i kunskapskontroller och urvalsförfarande vara en del i en utbildnings kvalitetsarbete. MYH anser att denna typ av ändringar inte bör kunna göras under pågående ansökningsperiod eller antagning till en utbildning. Kontroller och urvalsgrunder måste vara oförändrade under ansökningsperiod och antagning till en utbildningsomgång av hänsyn till förutsägbarheten för dem som söker en utbildning.

Vi bedömer dock att det kan finnas skäl att möjliggöra ändring av hur urvalet genomförs mellan utbildningsomgångar, under förutsättning att detta sker innan ansökan öppnar. Enligt 31 § förordningen är utbildningsplanen en del av MYH:s beslut, och därför behöver det också finnas möjlighet att ändra beslutet i dessa delar.

Dokumentation av behörighetsbedömningar m.m.

Av utbildningsplanen ska det också framgå hur behörighetsbedömningar, urval, antagning, kunskapskontroll och studieresultat samt arkivering av studieresultat ska dokumenteras (12 § 9 p.). Vi bedömer dock att utbildningsplanen inte behöver innehålla den typen av detaljerade dokumentationskrav. Motsvarande krav på hur dokumentation ska ske finns inte heller i regelverket för yrkeshögskolan, varken fram till den 1 juli 2026 eller i de ändringar som trätt i kraft därefter.

Avsaknad av krav på uppgift om särskilda mål och krav för examen

MYH vill även uppmärksamma att 12 § i förordningen om utbildningsplanens utformning saknar en punkt om de särskilda mål och krav som ska gälla för en examen om utbildningen kan få avslutas med en sådan examen (jämför 2 kap. 7 § YHF).

8.1.8 Bosättningskravet (19 §)

Definitionen av bosättning i 19 § i förordningen för behörighet att antas till utbildningen är den som anses som bosatt i landet enligt 29 kap. 2 § första-tredje styckena skollagen (2010:800). Det innebär att kretsen är mycket stor, eftersom även asylsökande och personer med tillfälligt uppehållstillstånd samt personer som ska avvisas eller utvisas kan uppfylla dessa krav. Vi bedömer att så lågt ställda bosättningskrav är omotiverade inom nationell yrkesutbildning eftersom denna inte omfattar barns rätt till utbildning.

Bestämmelsens utformning kan samtidigt göra den svår att tillämpa. Detta eftersom utbildningsanordnarna behöver lägga tid dels på att inhämta information om skollagens reglering och innebörd i denna del, dels i vissa fall också kontakta Migrationsverket för att utreda om kravet är uppfyllt.

Det nuvarande bosättningskravet kan också försvåra för MYH att säkerställa personernas identitet för rekvirering av statsbidrag, och att uppfylla kraven på studiedokumentation och kraven i GDPR.

Vi har inga exempel på situationer där bosättningskravet vållat konkreta problem. MYH förordar ändå att kravet ändras om utbildningsformen permanentas. Som grundläggande behörighetskrav kan då anges att den sökande anses som bosatt i landet, och

innebörden av detta kan anges i ett särskilt stycke. MYH har i andra sammanhang föreslagit att en person ska anses som bosatt i landet och därmed uppfylla bosättningskravet om personen

1. är folkbokförd här enligt folkbokföringslagen (1991:481)
2. har rätt till utbildning till följd av EU-rätten, avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller avtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiz, å andra sidan, om fri rörlighet för personer.

8.1.9 Behörighetskrav (19 §)

MYH anser att behörighetskraven i 19 § första stycket 1 p. är omotiverat höga samtidigt som 19 § första stycket 2 p. innebär att det finns många möjligheter till undantag från dessa krav. MYH uppfattar regleringen som motsägelsefull och menar att den riskerar skapa bristande förutsägbarhet och rättssäkerhet för de studerande.

Enligt 19 § i förordningen är en person behörig om denne har godkända betyg från grundskolan eller motsvarande utbildning i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik samt *i minst fem andra ämnen*, eller har likvärdiga kunskaper. Utifrån erfarenheterna i pilotverksamheten ser vi att det kan uppstå frågor om vilka dessa fem ämnen ska vara, och om de behöver vara relaterade till utbildningens innehåll. Vi uppfattar även att det kan vara oklart vad en bedömning av likvärdiga kunskaper för fem odefinierade grundskoleämnena innebär.

MYH vill även uppmärksamma att 19 § förordningen i vissa fall ställer krav på att en sökande ska ha slutfört en utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan, trots att utbildningen avser gymnasial nivå. Enligt nuvarande regelverk gäller detta krav för sökande som inte har fyllt 20 år, medan motsvarande krav inte ställs på sökande som har fyllt 20 år. Vi ser ett behov av att framåt utreda hur behörighetsreglerna bör utformas, särskilt i förhållande till utbildningsformens nivå och syfte.

8.1.10 Möjlighet till särskilda förkunskapskrav och villkor saknas

Förordningen innehåller grundläggande behörighetskrav för antagning till nationell yrkesutbildning, men det finns ingen möjlighet för utbildningsanordnaren att ställa krav på särskilda förkunskaper eller villkor. Detta kan innebära att personer antas till utbildningen trots att de inte har förutsättningar att genomföra den eller inte senare kan utöva det yrke som utbildningen syftar till.

Behörighetskrav i form av villkor

Det finns villkor som kan vara nödvändiga för att en person ska kunna genomföra utbildningen och/eller senare utöva yrket; till exempel kan personen behöva ha körkort med en viss behörighet eller uppfylla medicinska krav på syn, hörsel och rörelsefunktioner. MYH anser därför att det bör finnas möjlighet för utbildningsanordnaren att ange särskilda villkor för antagning till utbildningen om dessa är nödvändiga för att den studerande ska kunna genomföra utbildningen eller utöva yrket.

I detta sammanhang kan nämnas att utbildningsanordnaren uppmärksammat att de behöver kunna ställa villkor på utdrag ur belastningsregistret och misstankeregistret. Vi vill dock betona att sådana utdrag i regel inte är en förutsättning för att genomföra en utbildning eller utöva ett yrke, utan oftast avser rätten till tillträde till vissa anläggningar. Utbildningsanordnaren behöver i dessa fall informera de sökande om att kravet kan komma att ställas av arbetsplatsen för lärande i arbete (LIA) eller senare av arbetsgivaren.

Behörighetskrav i form av särskilda förkunskapskrav

I vissa fall har utbildningsanordnaren och branschföreträdare framhållit behovet av att kunna ställa särskilda krav på förkunskaper som är nödvändiga för att den studerande ska kunna tillgodogöra sig utbildningen eller utöva det yrke som utbildningen leder till. Det

kan exempelvis handla om krav på godkända betyg i vissa gymnasiekurser för att den studerande ska kunna erhålla de certifikat eller behörigheter som krävs inom yrket, men också andra typer av förkunskapskrav och villkor.

Myndigheten instämmer i att utbildningsanordnarna bör kunna ställa särskilda förkunskapskrav. Detta kan, i likhet med villkor, ha betydelse för de studerandes möjlighet att genomföra en utbildning och bli anställningsbara efter genomförd utbildning. Vi bedömer dock att möjligheterna att ställa förkunskapskrav i form av godkända betyg i vissa gymnasiekurser bör utredas vidare. Frågan om gymnasiebetyg som särskilt förkunskapskrav bör sättas i relation till att nationell yrkesutbildning är en utbildning på gymnasial nivå. Om en utbildning har omotiverat höga förkunskapskrav, i form av gymnasiebetyg, kan den riskera att delvis bli på en eftergymnasial nivå.

Kunskaper på gymnasial nivå som behövs för att kunna genomföra utbildningen eller utöva yrket kan som regel ingå i utbildningen eller i annat fall genomföras parallellt med utbildningen eller efter det att utbildningen genomförts. Ett intyg om *motsvarande kunskaper* som ett gymnasiebetyg bör då vara tillräckligt för anställning. Vi anser därför att särskilda förkunskaper i form av gymnasiebetyg vid antagning till nationell yrkesutbildning bör tillämpas restriktivt och endast i undantagsfall.

Aspekter av betydelse för både villkor och särskilda förkunskapskrav

I detta sammanhang kan också nämnas att det i dagsläget finns en risk att utbildningsanordnare otillåtet ställer upp förkunskapskrav eller villkor. Med nuvarande reglering kan detta ske utan MYH:s kännedom, eftersom frågan inte ska prövas. En anordnare kanske inte inser innebörden av att regleringen inte medger särskilda förkunskapskrav och i all välmening vill ge de studerande rätt förutsättningar. Vi bedömer inte att denna risk är omfattande. Om utbildningsanordnare ställer upp sådana krav kan det dock innebära dels att studerande felaktigt hindras från att gå en utbildning, dels att MYH beviljar stöd till utbildningar som i praktiken inte uppfyller gällande krav.

Vi anser sammanfattningsvis att det bör finnas möjlighet för utbildningsanordnare att ställa upp villkor och särskilda förkunskapskrav för antagning till utbildningen, om dessa är nödvändiga för att genomföra utbildningen eller bli anställningsbar.

8.1.11 Hänsyn till lämplig regional eller nationell placering (32 §)

MYH ser att nationell yrkesutbildning kan bli en utbildningsform som tillgodoser arbetslivets behov av kompetens både nationellt och regionalt. Hittills har pilotverksamheten bidragit till nya och fler utbildningsvägar till yrken i delar av landet där arbetslivet har stora rekryteringsbehov.

Vi har dock uppmärksammat att förordningen om nationell yrkesutbildning saknar bestämmelser om att MYH vid fördelning av stöd ska ta särskild hänsyn till en lämplig regional eller nationell placering, utifrån arbetslivets behov.⁸¹

När vi bedömt arbetslivets behov har vi utgått från bestämmelsen om fördelning av stöd i 32 § första stycket 2 i förordningen, och vägt in var i landet det finns behov av kompetens på SeQF-nivå 4. Inom ramen för pilotverksamheten har vi även tagit ställning till var i landet som de olika utbildningsområdena är efterfrågade. När vi analyserat kompetensbehov och befintligt utbud har vi gjort det i dialog med regionalt utvecklingsansvariga, Arbetsförmedlingen, Skolverket och relevanta branschföreträdare.

Om regeringen beslutar att utbildningsformen ska fortsätta, bör det övervägas om MYH ska ta särskild hänsyn till om utbildningarna ges på för arbetslivet lämpliga orter när stöd fördelas av myndigheten. Det bör övervägas om det vid fördelningen av stöd ska tas särskild hänsyn till lämplig regional eller nationell placering utifrån arbetslivets behov, om det beslutas om en fortsättning av utbildningsformen. Detta har också betydelse för att nationell yrkesutbildning inte ska konkurrera med andra utbildningsformer.

⁸¹ Jämför 5 kap. 5 § 3 p. i förordning (2009:130) om yrkeshögskolan.

Hittills har MYH beslutat att det endast är utbildningar i bunden studieform som kan tilldelas statsbidrag. Med utbildning i bunden studieform avses utbildningar där undervisningen i huvudsak är skolförlagd. Vi bedömer att utbildningarnas placering bör avgöras med hänsyn till var arbetslivets kompetensbehov finns, oavsett med vilken studieform utbildningarna bedrivs.

8.1.12 GDPR och sekretessfrågor

Vi vill uppmärksamma att förordningen saknar bestämmelser för MYH:s behandling av personuppgifter som inte avser känsliga personuppgifter eller fällande domar i brottmål. Det saknas också sekretessregler för uppgifter i ärenden om särskilt pedagogiskt stöd.

Som framgår ovan innebär även bosättningskravet risker med hänsyn till GDPR.

8.1.13 Möjlighet till studieuppehåll och anstånd saknas

I förordningen saknas möjlighet till studieuppehåll och anstånd för studerande. Om utbildningsformen blir permanent är det viktigt att studerande, vid särskilda skäl, ges sådana möjligheter.

8.1.14 Lärande i arbete som obligatorisk del av utbildningen

Inför ett eventuellt permanentande av nationell yrkesutbildning som utbildningsform vill MYH uppmärksamma frågan om LIA som obligatorisk del av utbildningen.

Vi bedömer att LIA är en viktig förutsättning för att utbildningarna ska kunna genomföras i samarbete med de delar av arbetslivet som berörs av utbildningen. Enligt förordningen är LIA inte en obligatorisk del av utbildningen. Samtidigt anger regeringsuppdraget om pilotverksamheten att LIA ska vara en viktig del i utbildningen. I vår uppföljning av de utbildningar som startat hittills är det tydligt att såväl arbetsliv som utbildningsanordnare och studerande anser att LIA är en avgörande del för att utbildningarna ska kunna förstärka kopplingen mellan arbetslivets kompetensbehov och en kvalitativ yrkesutbildning för vuxna.

Nationell yrkesutbildning ska genomföras med utgångspunkt i den modell som tillämpas för yrkeshögskolan. MYH har tidigare uppmärksammat att möjligheten till LIA genomsyrar yrkeshögskolans karaktär och särart.⁸² LIA gör att studerande får möjlighet att vidareutveckla sina kunskaper, färdigheter och kompetenser, och företrädare för arbetslivet ska delta aktivt med planeringen, organiseringen och genomförandet av LIA. Vi anser därför att frågan om LIA som obligatorisk del av en nationell yrkesutbildning bör övervägas inför ett permanentande.

8.1.15 Examenskrav (16 §)

I 16 § förordningen anges de krav som behöver uppfyllas för att en utbildning ska leda till examen inom nationell yrkesutbildning. Regeringen har beslutat att en examen från en utbildning inom nationell yrkesutbildning ligger på SeQF-nivå 4.

För att regeringen ska kunna fatta beslut om vilken nivå en kvalifikation motsvarar enligt SeQF, behöver kvalifikationens övergripande resultat av lärande finnas i författningen, såsom till exempel yrkeshögskolans examenskrav. När regeringen utformade yrkeshögskolans examenskrav valde regeringen att använda SeQF:s nivåbeskrivningar för nivå 5 respektive 6 som sådana examenskrav.

SeQF:s nivåbeskrivningar ska inte ses som absoluta krav som måste uppfyllas i sin helhet för att kvalifikationen ska uppnå en specifik nivå. MYH bedömer att kopplingen mellan en specifik kvalifikation och en SeQF-nivå bör baseras på "best fit" i stället för

⁸² Myndigheten för yrkeshögskolan (2022) Återrapportering av regeringsuppdrag om förslag till reviderade examenskrav inom yrkeshögskolan & Myndigheten för yrkeshögskolan (2023) Yttrande över Framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar (SOU 2023:31)

absoluta krav avseende resultat av lärande, det vill säga "full fit".⁸³ Full fit uppnås när en kvalifikations resultat av lärande helt motsvarar de kunskaper, färdigheter och kompetenser som överensstämmer med en nivå i referensramen, medan best fit är en viktig utgångspunkt för nivåplacering av kvalifikationer eftersom det medger en nödvändig flexibilitet, vilket ibland är nödvändigt. Erfarenheterna från nationell yrkesutbildning visar på utmaningar med detta, när till exempel främmande språk blir ett absolut krav för examen, även om det inte är relevant utifrån yrkesrollen och yrkesutövningen. MYH har framfört motsvarande resonemang i en tidigare hemställan om ändring av förordning om yrkeshögskolan.⁸⁴

Därtill bedömer vi att krav på främmande språk är irrelevant för de flesta yrken inom nationell yrkesutbildning och att det sannolikt inte finns skäl för en reglering motsvarande den som tidigare gällt inom yrkeshögskolan.⁸⁵

8.1.16 Urvalsmöjligheter (19 §)

Om antalet platser på en utbildning är mindre än antalet behöriga sökande får ett urval göras. Betyg är exempel på en möjlig urvalsgrund. En möjlig urvalsgrund är betyg, men enligt 19 § är det också möjligt att anta sökande som har kunskaper likvärdiga med de grundläggande behörighetskraven, alltså reell kompetens. De som antagits på grund av sådana kunskaper saknar helt eller delvis de betyg som anges för grundläggande behörighet. Ett urval baserat på betyg innebär därför att dessa personer inte kommer kunna omfattas av urvalet.

I uppföljningen av pilotverksamheten har vi identifierat flera fall där sökande inte har kunnat omfattas av urvalet eftersom de saknar betyg, trots att de av anordnarna bedömts ha förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen tack vare exempelvis tidigare yrkeserfarenhet eller ofullständig utbildning.

Nationell yrkesutbildning riktar sig till vuxna. Medianåldern bland de studerande som påbörjat en utbildning hittills är 30 år. För dem som uppfyller de grundläggande kraven på betyg kan betygen därför vara utfärdade för många år sedan och inte på ett rättvisande sätt spegla personens förmåga att tillgodogöra sig utbildningen och utöva yrket. MYH bedömer därför att betyg inte är en ändamålsenlig urvalsgrund.

8.1.17 Ekonomiska krav m.m. avseende utbildningsanordnare

MYH har valt att endast lämna stöd till den som är utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan vid tidpunkten för ansökan, i enlighet med den möjlighet som anges i 30 § förordningen om nationell yrkesutbildning. MYH bör ha möjlighet att avslå ansökningar eller vidta andra åtgärder om anordnaren har bristande ekonomisk förmåga. Enligt vår mening bör det därför införas direkta krav i bestämmelserna om nationell yrkesutbildning om denna ordning ska fortsätta. Vi anser att detta är nödvändigt om utbildningsformen nationell yrkesutbildning får en permanent och uttalad roll som en del av statligt finansierad utbildning. Ytterligare skäl för detta är att utbildningens gymnasiala nivå innebär att det på sikt bör vara möjligt för andra än anordnare inom yrkeshögskolan att anordna nationell yrkesutbildning. Vid en utvidgning av kretsen av möjliga utbildningsanordnare är det viktigt att MYH kan beakta anordnarnas ekonomiska förutsättningar vid prövningen av ansökningar.

Det bör övervägas särskilda krav på anordnarens ekonomiska situation, till exempel att anordnaren inte är i likvidation eller konkurs, genomgår en företagsrekonstruktion eller har skatte- eller avgiftsskulder. Det bör vidare övervägas utökade möjligheter för MYH att

⁸³ I SeQF tillämpas "best fit" vid nivåplacering av kvalifikationer på samtliga åtta nivåer. Best fit innebär att samtliga tre kategorier av nivåbeskrivningar inte behöver vara fullt uppfyllda för att en kvalifikation ska kunna placeras på en viss nivå. Det kan till exempel innebära att en kvalifikation motsvarar nivå 4 när det gäller kunskaper, nivå 3 när det gäller färdigheter och nivå 4 när det gäller kompetens (ansvar och självständighet). Enligt best fit-principen placeras då kvalifikationen på SeQF-nivå 4.

⁸⁴ MYH 2019/5384

⁸⁵ Från och med den 1 april 2027 upphör kravet på att kunna kommunicera åtaganden och lösningar inom ett arbets- eller studieområde på minst ett främmande språk för att få avlägga en yrkeshögskoleexamen.

kräva åter eller hålla inne bidrag samt avslå ansökningar, i likhet med de bestämmelserna avseende yrkeshögskolan som införts 2026.⁸⁶

Vi vill i detta sammanhang också lyfta att det bör övervägas en ägar- och ledningsprövning liknande den som beskrivs i MYH:s förslag om utredning avseende yrkeshögskolan.⁸⁷ Även frågan om certifiering av utbildningsanordnare som ett första steg i ansökningsprocessen bör enligt vår mening utforskas framöver för nationell yrkesutbildning.

8.2 Rättsliga utmaningar i behov av fortsatt utredning

Detta avsnitt handlar om frågor som kan behöva kommenteras i eventuella förarbeten till en ny eller ändrad författning för nationell yrkesutbildning eller utredas i andra sammanhang, om det blir en fortsättning av utbildningsformen.

8.2.1 Parallella specialregleringar

Inom ramen för pilotverksamheten har MYH haft dialog med branschorganisationer, myndigheter och andra aktörer som ser att nationell yrkesutbildning skulle kunna skapa både nya och fler utbildningsvägar till bristyrken.

I några fall har dock tolkningsfrågor uppstått i förhållande till parallella specialregleringar för vissa yrken eller yrkesområden, det vill säga hur MYH ska förhålla sig när det finns flera olika författningar och regleringar som rör ett yrke eller yrkesområde. Flera författningar inom andra myndigheters verksamhetsområde innehåller särskilda tillståndskrav och/eller begränsningar till vissa typer av utbildningsformer eller aktörer samt krav på utbildande personal.

Det anges inte i dessa specialförfattningar att utbildning får ges som nationell yrkesutbildning. Enligt förordningen om nationell yrkesutbildning får anordnaren inte heller ställa särskilda förkunskapskrav eller krav på villkor för antagning medan det finns särskilda sådana krav i specialförfattningen.

De krav som anges i andra specialförfattningar ska inte prövas av MYH men gäller parallellt med förordning om stöd för en nationell yrkesutbildning. Det finns därför en risk att stöd beviljas till en utbildning som inte uppfyller kraven i specialförfattningen och att studerande därför inte kan tillgodogöra sig utbildningen eller uppfylla kraven för yrkesrollen.

Exempel på parallella bestämmelser i specialförfattningarna är förarutbildning för körkort och yrkesförarkompetens med delvis reglering i lag. Inom sjöfartsområdet har regelverken under pilotverksamheten justerats, vilket gör att det nu är möjligt att anordna utbildningar till vissa yrken inom nationell yrkesutbildning.⁸⁸

8.2.2 En reglering som stödjer syftet med nationell yrkesutbildning

I takt med att fler och fler utbildningar påbörjas, genomförs och avslutas i pilotverksamheten framträder olika varianter av hur nationell yrkesutbildning kan komplettera övrig vuxenutbildning på gymnasial nivå, som till exempel arbetsmarknadsutbildning och kommunal vuxenutbildning. Vissa utbildningar leder till

⁸⁶ Enligt 3 § YHF, som träder i kraft 1 april 2027, krävs det att en utbildning som ska kunna ingå i yrkeshögskolan

1. har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen enligt lagen om yrkeshögskolan och 2-4 kap. denna förordning,
2. inte är i likvidation, är försatt i konkurs eller har näringsförbud,
3. vid tidpunkten för ansökan inte genomgår företagsrekonstruktion,
4. inte har skatte- eller avgiftsskulder eller andra skulder som har överlämnats till Kronofogdemyndigheten och som vid indrivning handläggs i allmänt mål, och
5. inte har en skuld som inte betalats i rätt tid och som avser återkrav av statlig finansiering som har lämnats av Myndigheten för yrkeshögskolan.

⁸⁷ Jämför Myndigheten för yrkeshögskolans rapport (MYH 2025/202) *Utveckla det brottsförebyggande arbetet och motverka felaktiga utbetalningar* samt Myndigheten för yrkeshögskolans rapport (MYH 2025/2006) *Utveckla yrkeshögskolans kurser för omställning*.

⁸⁸ Ändringar i Transportstyrelsens föreskrifter om behörigheter, bemanning och läkarintyg för sjöfolk – Transportstyrelsen

yrkesroller som saknar utbildningsvägar för vuxna nationellt eller regionalt. Andra har ett innehåll som skiljer sig åt jämfört med utbildningar till liknande yrkesroller inom andra utbildningsformer. Det finns också flera exempel på hur nationell yrkesutbildning kompletterar befintligt utbud genom att locka en annan målgrupp än liknande utbildningar inom andra utbildningsformer, bland annat tack vare möjligheterna till riksrekrytering av studerande.

Vår uppföljning och utvärdering av pilotverksamheten visar att det är fortsatt viktigt att utforska och analysera hur nationell yrkesutbildning kan komplettera andra utbildningsformer. Likaså om och i så fall hur det kompletterande perspektivet bör hanteras i reglering och annan styrning av utbildningsformen.

Vidare har vi identifierat flera framgångsfaktorer i genomförandet av nationell yrkesutbildning. Det är till exempel viktigt att utbildningen har handledning samt omfattande och regelbunden praktisk färdighetsträning, eftersom en stor del av målgruppen är studieovan eller har begränsad erfarenhet från det yrkesområde utbildningen leder till. Lika betydelsefullt är det att utbildningsanordnaren tar fram och genomför utbildningen med stark arbetslivsanknytning. LIA spelar en central roll för att ge de studerande möjlighet att omsätta det skolförlagda lärandet i praktiken. Om nationell yrkesutbildning blir en permanent utbildningsform är det viktigt att regelverket stödjer sådana framgångsfaktorer.

Som tidigare framgått av detta kapitel anser MYH att vissa bestämmelser som finns i regelverket för yrkeshögskolan också bör införas i förordningen om nationell yrkesutbildning. Vi bedömer att det inom nationell yrkesutbildning bör förtydligas att utbildningsanordnaren ansvarar för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs, medan ledningsgruppen ska bevaka att kvalitetsarbetet leder till att utbildningen uppfyller kraven i 6 §. Detta motsvarar den ansvarsfördelning som gäller inom yrkeshögskolan enligt ändring (2026:571) av lagen om yrkeshögskolan. Precis som inom yrkeshögskolan kan detta förtydliga utbildningsanordnarens övergripande ansvar för utbildningens genomförande.

Därtill bör regleringen för nationell yrkesutbildning även innehålla en bestämmelse om att nationell yrkesutbildning ska bidra till att bryta könsbundna utbildnings- och yrkesval, motsvarande 6 § sista punkten i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan. I uppföljningen av pilotverksamheten ser vi att nationell yrkesutbildning, med sina generösa behörighetsregler, har god potential att ge ökade möjligheter för individer som vill bryta tidigare könsbundna utbildnings- och yrkesval.

8.2.3 Progression mellan nationell yrkesutbildning och yrkeshögskolan

Om nationell yrkesutbildning blir en permanent utbildningsform behöver det enligt vår bedömning finnas möjligheter till progression i utbildningssystemet för studerande med examen från NY. De flesta studerande i pilotverksamheten uppger förvisso att deras främsta drivkraft är att nå ett praktiskt yrke, och arbetslivets kompetensbehov styr både utbildningsutbud och innehåll i nationell yrkesutbildning. Trots det är det viktigt att utbildningsformen inte blir en återvändsgränd i utbildningssystemet. I utredningen *Växla yrke som vuxen* (SOU 2024:16) – *en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna* föreslås att MYH ska ges bemyndigande att föreskriva att examen från yrkesskola ska kunna ge behörighet till yrkeshögskolan inom samma yrkesområde.⁸⁹ Vi anser att MYH bör få ett sådant bemyndigande även för nationell yrkesutbildning. Vi ser också behov av att utreda om behörigheten bör avse samma utbildningsområde, eftersom detta utgör ett vidare begrepp än yrkesområde.

⁸⁹ Växla yrke som vuxen – en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna, SOU 2024:16 s. 105 & 179

9 Resultatbedömning av pilotverksamheten med nationell yrkesutbildning

Myndigheten för yrkeshögskolans (MYH) samlade bedömning av pilotverksamhetens resultat är att nationell yrkesutbildning bidrar till att fler individer utbildas till yrken som efterfrågas på arbetsmarknaden.

Utbudet av nationell yrkesutbildning styrs av arbetslivets behov, och för dem som slutför en nationell yrkesutbildning finns goda möjligheter till anställning inom det yrke som utbildningen leder till. En bakomliggande förklaring till det kan vara att arbetslivet haft ett starkt engagemang i de flesta utbildningar i pilotverksamheten, vilket har lett till att utbildningarnas innehåll och upplägg motsvarar aktuella kompetensbehov och de krav som ställs för att vara anställningsbar i avsett yrke.

9.1 Fler individer i arbete

MYH:s uppföljning visar att merparten av dem som hittills examinerats från utbildningarna, 78 procent, uppges vara i arbete sex månader efter examen. Av dem som är i arbete har 75 procent ett arbete som överensstämmer helt eller till största del med utbildningen. Ytterligare 12 procent har ett arbete som delvis stämmer överens med utbildningen, varav de flesta har ett arbete inom relevant bransch men i en annan typ av yrkesroll än den som utbildningen avsåg.

Merparten av de studerande har saknat etablering på arbetsmarknaden före utbildningen, men har genom nationell yrkesutbildning fått stärkta möjligheter att etablera sig i arbetslivet.⁹⁰ En del av de studerande har tidigare saknat utbildning för att kunna ta de lediga jobb som finns, medan andra har bytt karriär från andra branscher till följd av lågkonjunktur, varsel eller av eget intresse. Andelen studerande som tidigare har stått helt utanför arbetskraften har ökat i takt med att fler utbildningar startat i pilotverksamheten.

Nationell yrkesutbildning kan också skapa bredare vägar in i områden som i dag är tydligt mansdominerade – både på arbetsmarknaden och inom gymnasieskolan. Både el och energi samt de industritekniska programmen på gymnasiet har mer än 90 procent män och mindre än 10 procent kvinnor.⁹¹ Genom generösa behörighetsregler för nationell yrkesutbildning finns goda möjligheter för individer som vill bryta tidigare könsbundna utbildnings- och yrkesval eller som hoppat av gymnasiet. Till exempel är det en förhållandevis hög andel kvinnor, nästan 40 procent, som hittills påbörjat nationella yrkesutbildningar till yrkesroller inom industrin, en bransch med stora rekryteringsbehov och sned könsfördelning.

En stor majoritet av de studerande som fullföljt en nationell yrkesutbildning uppger att de är nöjda med utbildningen. De skulle också rekommendera andra att gå utbildningen och uppfattar att den ger den kompetens som krävs för yrkesrollen som utbildningen ska leda till. Särskilt uppskattat är möjligheterna till praktisk färdighetsträning, både under skolförlagda moment och LIA.

9.2 Nationell yrkesutbildning bidrar till arbetslivets kompetensförsörjning

Av de arbetslivsrepresentanter som hittills har anställt från nationell yrkesutbildning uppger 88 procent att kompetensen hos den/dem de anställt motsvarar deras kompetensbehov i ganska eller mycket hög grad.

Pilotverksamheten med nationell yrkesutbildning skapar nya möjligheter för företag och arbetsgivare att rekrytera viktig kompetens på gymnasial nivå, vilket är den nivå där

⁹⁰ MYH kommer att följa upp om etableringen på arbetsmarknaden efter utbildningen varierar mellan olika målgrupper, exempelvis utifrån faktorer som tidigare utbildningsnivå och etablering på arbetsmarknaden före utbildningen.

⁹¹ SCB (2025) *Pressmeddelande: Könskillnader både i skola och yrkesliv*

arbetsgivares efterfrågan av yrkesutbildade är som störst. Utbudet av nationell yrkesutbildning styrs av arbetslivets behov. Det arbetsliv som engagerat sig i nationell yrkesutbildning är överens om att utbildningarna har ett innehåll och genomförande som möter branschens krav på yrkesrollen. Detta eftersom arbetslivet själva har kunnat styra utbildningarnas inriktning och utformning.

Genom pilotverksamheten har arbetsgivare fått nya rekryteringsvägar till yrkesroller där kompetensbehoven är stora. Flera av utbildningarna leder till yrken som tidigare helt saknat utbildningsvägar för vuxna i det formella utbildningssystemet, till exempel sömnadsoperatör och ställningsbyggare.

9.3 Bättre matchning mellan arbetslivets behov och individers kompetens

Syftet med nationell yrkesutbildning är att förstärka kopplingen mellan arbetslivets kompetensbehov och yrkesutbildning för vuxna för en snabbare etablering på arbetsmarknaden. Utbildningarna ska svara mot arbetslivets behov av kompetens och utformas så att en hög kvalitet och yrkesrelevans nås. MYH bedömer att utbildningsformen har god potential att fylla detta syfte även på längre sikt, utifrån resultatet av pilotverksamheten hittills. Merparten av dem som gått en nationell yrkesutbildning uppger att de har kommit ut i avsett yrke inom sex månader efter avslutad utbildning.

Därtill ser vi att intresset för utbildningarna har vuxit kraftigt under pilotverksamheten, både bland individer och arbetsliv. Söktrycket till utbildningarna har ökat, liksom de nyttjade studerandeplatserna. Samtidigt har pilotverksamheten successivt utökats och breddats till att omfatta fler yrkesroller och utbildningsområden, mot bakgrund av det växande intresset från branscher och arbetsliv. Genom nära samverkan med ett arbetsliv som styr både utbud och innehåll utformas utbildningarna så att de svarar mot regionala kompetensbehov.

Utbildningarna inom pilotverksamheten riktar sig till branscher och samhällssektorer där behoven av kompetens snabbt förändrats och vuxit – till följd av elektrifiering, klimatomställning, ökad automatisering och ett förhöjt säkerhetsläge i samhället – och där det samtidigt saknas tillräckliga utbildningsvägar för vuxna. I pilotverksamheten utbildas till exempel personer med den kompetens som behövs för en trygg elförsörjning samt inom maskinteknik, service och underhåll för att stärka den svenska tillverkningsindustrin, även vid höjd beredskap. Det är nyckelkompetenser som behövs för Sveriges försörjningsberedskap och totalförsvar. Av Tillväxtverkets rapport *Kompetens för resiliens* från våren 2026 framgår att det råder stor brist på kompetens inom drift och underhåll samt att det finns en enorm efterfrågan på yrkesarbetare på gymnasial nivå – exempelvis montörer, operatörer och svetsare.⁹² Industrirådets undersökning om industrins kompetensbehov 2025–2028 bekräftar att det råder stor brist på personal inom vissa yrken, samtidigt som det finns ett otillräckligt utbud av gymnasial yrkesutbildning.⁹³

Det finns också utbildningar som ger kompetens som behövs för fungerande transporter på väg, järnväg och inom sjöfarten. Även inom detta område råder stor brist på gymnasialt yrkesutbildade. Pilotverksamheten har dessutom möjliggjort utbildningar som leder till nyckelkompetenser inom byggbranschen, en bransch där det finns stora kompetensbehov men begränsade utbildningsvägar till en rad olika yrkesroller.

Genom nationell yrkesutbildning medverkar arbetsliv och branscher i att både identifiera och utveckla utbildningar som saknas i dag, mot bakgrund av samhällets kompetensbehov, och som behövs för att studerande ska få den kompetens som krävs för att möta de utmaningar som följer av förändringar i omvärlden. Det gör att utbildningsformen är väl utformad för att bidra till en bättre matchning mellan arbetslivets behov och individers kompetens.

⁹² Tillväxtverket (2026) *Kompetens för resiliens – en kunskapsöversikt om kompetensförsörjning*

⁹³ Industrirådet (2025) *Industrins kompetensbehov 2025–2028*

10 Förutsättningar för en fortsatt utveckling av nationell yrkesutbildning

I detta avsnitt redogör Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) för förutsättningarna för den fortsatta pilotverksamheten och en fortsatt utveckling av nationell yrkesutbildning som utbildningsform. Pilotverksamheten pågår till och med den 31 december 2028.⁹⁴ Den sista ansökningsomgången i pilotverksamheten genomförs med nuvarande förutsättningar hösten 2026. Där har utbildningsanordnare möjlighet att ansöka om att bedriva nationell yrkesutbildning. Denna ansökningsomgång avser utbildningar som startar 2027.

MYH bedömer att behovet av en förstärkt koppling mellan arbetslivets kompetensbehov och yrkesutbildning för vuxna sannolikt kommer att kvarstå även efter att pilotverksamheten avslutats 2028. Till exempel visar uppgifter från SCB att det outnyttjade arbetskraftsutbudet på svensk arbetsmarknad, i form av arbetslösa, undersysselsatta och latent arbetssökande, i april 2026 motsvarade 565 000 heltidsarbeten med 40 timmars arbetsvecka.⁹⁵

Samtidigt vittnar många företag och arbetsgivare om fortsatta utmaningar att rekrytera. Av Tillväxtverkets rapport *Företagens villkor och verklighet 2026* framgår att tillgång till arbetskraft och kompetens är ett av de största hindren för tillväxt och utveckling för små och medelstora företag.⁹⁶ Arbetsförmedlingen rapporterar att 51 procent av de arbetsgivare som försökt rekrytera under våren 2026 har haft svårt att hitta rätt kompetens. Vidare konstaterar Arbetsförmedlingen att många av de arbetssökande saknar den utbildning eller de kompetenser som efterfrågas på arbetsmarknaden.⁹⁷ Enligt en rekryteringsenkät från Svenskt Näringsliv är brist på personer med relevant gymnasial yrkesutbildning en av de främsta orsakerna till att företagen har svårt att rekrytera.⁹⁸

MYH bedömer att nationell yrkesutbildning har förutsättningar att bidra positivt till Sveriges kompetensförsörjning även efter 2028, baserat på de resultat som presenteras i denna delredovisning, och den nytta som utbildningsformen kan ge för både individer och arbetsliv. Om nationell yrkesutbildning skulle permanentas, skulle det ge möjlighet för utbildningsanordnare att tillsammans med berört arbetsliv pröva fler yrkesroller och varianter av NY-utbildningar, inom branscher och samhällssektorer med stora kompetensbehov. Inför en eventuell fortsättning ser vi dock flera frågor som behöver hanteras.

10.1 Expansion och utveckling av nationell yrkesutbildning

Om pilotverksamheten förlängs eller utbildningsformen blir permanent bedömer MYH att det är viktigt att det inte uppstår ett glapp i verksamheten mellan pilotverksamheten och en eventuell fortsättning. Det behövs kontinuitet för såväl utbildningsanordnare som medverkande arbetsliv och i utbildningarnas genomförande. MYH behöver få besked om en eventuell fortsättning i budgetpropositionen för 2027 eller senast i vårandringsbudgeten 2027, för att MYH ska ha möjlighet att utlysa en ansökningsomgång hösten 2027 för utbildningsstarter 2028 och därmed undvika ett sådant glapp.

Vi föreslår att volymen av studerandeplatser fördubblas till år 2030 om nationell yrkesutbildning ska fortsätta i någon form. Det kan göras antingen genom att pilotverksamheten förlängs eller genom att utbildningsformen permanentas. Detta förslag har lämnats tidigare i MYH:s budgetunderlag till regeringen avseende 2027–2029.⁹⁹ Om volymen fördubblades skulle det vara möjligt att utbilda till fler yrkesroller, samtidigt som fler individer över hela landet skulle ges ökad tillgång till yrkesutbildning.

⁹⁴ Prop. 2025/26:1 Utgiftsområde 16

⁹⁵ SCB (2026) *Statistiknyhet: Återhållsamt arbetsmarknadsläge i april*

⁹⁶ Tillväxtverket (2026) *Företagens villkor och verklighet 2026*

⁹⁷ Arbetsförmedlingen (2026) *Arbetsmarknadsutsikterna våren 2026*

⁹⁸ Svenskt Näringsliv (2026) *Rekryteringsenkäten 2025/2026*

⁹⁹ Myndigheten för yrkeshögskolan (2026) *Budgetunderlag 2027–2029*

Tabell 14. Förslag till anslagsförändringar och villkor anslag 16 01 017 ap 003 Pilot för yrkesutbildning på gymnasial nivå.

Finansieringsbehov 2027–2029 (tkr)	2027	2028	2029
Fortsatt utbildningsverksamhet och expansion		80 000	290 000
Totalt	0	80 000	290 000

Not. Anslaget avser pilotverksamhet och upphör 2028.

Tabell 14 redovisar det behov av förstärkning av medlen för att en fördubbling av antalet platser 2030 ska vara möjlig. Myndigheten anser att nuvarande lösning, där nationell yrkesutbildning finansieras via anslaget till vuxenutbildning, i längden inte är lämplig utifrån att möjliggöra bästa förutsättningar för ett effektivt nyttjande av anslaget. Ett möjligt alternativ vore att anslaget för nationell yrkesutbildning blir en del av anslaget för yrkeshögskoleutbildningar.

MYH ser att pilotverksamheten med befintliga volymer medför utvecklings- och förvaltningskostnader. Vi uppskattar dessa kostnader till 3 miljoner kronor årligen under pilotverksamheten. Vidare bedömer vi att förvaltning av nationell yrkesutbildning kommer att kräva cirka åtta årsarbetskrafter, motsvarande 8 miljoner kronor från och med 2029, om antalet platser fördubblas 2030.¹⁰⁰ Ökade volymer av studerandeplatser innebär ökad resursåtgång för myndigheten vad gäller bland annat analys av arbetslivets kompetensbehov, handläggning av ansökningar, tillsyn och kvalitetsgranskning, kommunikation och uppföljning.

Tabell 15. Förslag till anslagsförändringar avseende utgiftsområde 16 anslag 1:18 Myndigheten för yrkeshögskolan.

Finansieringsbehov 2027–2029 (tkr)	2027	2028	2029
Utvecklings- och förvaltningskostnader pilotverksamhet	3 000	3 000	
Fortsatt utbildningsverksamhet och expansion			8 000

10.1.1 Anslagssparande och anslagskredit

MYH ser att möjligheter till anslagssparande och en anslagskredit¹⁰¹ skulle förbättra förutsättningarna för att nyttja medlen för nationell yrkesutbildning effektivt, på samma sätt som med anslaget för yrkeshögskoleutbildning. Detta skulle ge MYH bättre förutsättningar att planera antalet beviljade utbildningar i förhållande till tillgängliga medel. Vi föreslår därför en möjlighet till såväl anslagssparande som anslagskredit på 5 procent som grundförutsättningar för anslaget, för att möjliggöra en mer långsiktig planering av antalet beviljade utbildningar.

10.2 Utvidgning av yrkesroller, utbildningsområden och utbildningsanordnare

10.2.1 Fler utbildningsområden och yrkesroller

Genom dialog med arbetsmarknadens parter har MYH successivt utvecklat pilotverksamheten med fler utbildningsområden och meriterande yrkesroller som svarar

¹⁰⁰ Denna bedömning redogörs för i MYH:s budgetunderlag för 2027–2029.

¹⁰¹ När det gäller anslag som används för förvaltningsändamål har myndigheter som huvudregel rätt till ett anslagssparande eller en anslagskredit på 3 procent av det tilldelade beloppet. För övriga anslag (sakanslag) beslutar regeringen särskilt om anslagssparande och anslagskredit. Källa: <https://forum.statskontoret.se/redovisning-och-finansiering/anslag-och-inkomsttitlar/redovisning-av-anslag/>

mot arbetslivets kompetensbehov, samtidigt som det fortsatt är möjligt att ansöka om utbildningar till andra efterfrågade yrkesroller inom dessa områden. Inför ansökningsomgång 4 har flera yrkesroller lagts till som meriterande.

Tabell 16. Nya meriterande yrkesroller i ansökningsomgång 4.¹⁰²

Utbildningsområde	Yrkesroll
Bygg och anläggning	Plattsättare
Bygg och anläggning	Stenmontör
Bygg och anläggning	Beläggningsarbetare
Industriteknik	Maskinoperatör
Industriteknik	Formsprutare
VVS och fastighet	Isoleringsplåtslagare
VVS och fastighet	VVS-isolerare
Restaurang och livsmedel	Kock
Restaurang och livsmedel	Servitör/servitris

Utöver de yrkesroller som lagts till inför ansökningsomgång 4 har MYH fått önskemål från flera aktörer om möjlighet att bedriva nationell yrkesutbildning till ytterligare yrken inom branscher och samhällssektorer där det finns ett otillräckligt utbildningsutbud på gymnasial nivå i förhållande till arbetslivets behov. I några fall handlar det om utbildningsområden där det över lag finns fungerande utbildningsvägar, men där det saknas utbildningar till specifika yrkesroller eller yrkesområden trots att arbetslivet har omfattande behov av gymnasialt yrkesutbildade.

Vidare konstaterar vi att antalet ansökningar om att bedriva nationell yrkesutbildning har ökat kraftigt, från 86 i den första omgången till 214 i den tredje.

Vi bedömer därmed att det finns goda förutsättningar att utvidga både utbildningsområden och meriterande yrkesroller, om pilotverksamheten förlängs eller utbildningsformen blir permanent. Detta mot bakgrund av arbetslivets behov av yrkeskompetens på gymnasial nivå och det stora intresset från arbetslivet och utbildningsanordnare.

En utvidgning av utbildningsområden och utökning av utbildningsplatser bör ske på ett sätt som möjliggör att kvalitet och yrkesrelevans bibehålls i utbildningsutbudet. Det är också avgörande att arbetslivet har förutsättningar och förmåga att bidra till utbildningarnas genomförande, inte minst vad gäller LIA. Tillgången till LIA-platser är avgörande för utvecklingen av nationell yrkesutbildning som utbildningsform.

10.2.2 Utbildningsanordnare

MYH har fått önskemål från aktörer och utbildningsanordnare som inte är anordnare av utbildning inom yrkeshögskolan om att bedriva nationell yrkesutbildning. Vi bedömer att det sannolikt finns andra aktörer som också kan vara lämpliga för att anordna nationell yrkesutbildning, exempelvis kommuner, folkhögskolor och privata utbildningsanordnare. Samtidigt kan vi konstatera att en sådan utvidgning skulle kräva fler resurser och mer stöd till utbildningsanordnare som inte är bekanta med modellen för yrkeshögskolan.

Därtill har CSN uppmärksammat att införandet av en ny utbildningsform, med andra utbildningsanordnare än dem som anordnar yrkeshögskoleutbildning, skulle kräva omfattande systemutveckling och utvecklingstid för dessa anordnare. I CSN:s remissvar på utredningen *Växla yrke som vuxen* (SOU 2024:16) beskriver myndigheten att

¹⁰² För en komplett lista med meriterande yrkesroller i ansökningsomgång 4, se <https://www.myh.se/pilotverksamhet-nationell-yrkesutbildning/ansok-om-att-bedriva-utbildning/ansokningsomgang-4-2026>

införandet av en ny utbildningsform skulle kräva en mängd anpassningar i CSN:s system. Det skulle bland annat behövas omfattande it-utveckling och även manuell handläggning i flera delar, vilket innebär att en ny utbildningsform skulle vara mycket kostnadsdrivande och påverka annan nödvändig it-utveckling hos CSN.¹⁰³ Denna fråga berörs även i MYH:s rapport *Utveckla yrkeshögskolans kurser för omställning*.¹⁰⁴

MYH bedömer att frågan om krav på anordnares ekonomiska förmåga blir särskilt viktig om även andra anordnare än befintliga anordnare av yrkeshögskoleutbildning ges möjlighet att bedriva nationell yrkesutbildning. I ett sådant fall bör det övervägas om regelverket behöver justeras för att ge MYH bättre möjligheter att ställa krav på ekonomisk stabilitet och lämplighet samt avslå ansökningar eller vidta andra åtgärder vid brister. Det bör även övervägas en ägar- och ledningsprövning i likhet med MYH:s förslag om utredning avseende yrkeshögskolan.¹⁰⁵ Ett resonemang om detta finns i delredovisningens avsnitt 8.1.17.

10.3 Utvecklingsmöjligheter med nationell yrkesutbildning

MYH bedömer att yrkeshögskolans modell, där arbetslivet styr utbildningsutbudet samt utbildningarnas innehåll och upplägg, kan bidra till ett större och bredare utbud av yrkesutbildningar även på gymnasial nivå för vuxna, där det saknas tillräckliga utbildningsvägar. Erfarenheter från pilotverksamheten visar att yrkesutbildningar som annars inte hade kommit till stånd, nu genomförs och leder till att individer kommer ut i avsedda yrken. Det finns flera möjligheter att pröva och utveckla olika varianter av att bedriva utbildningarna, antingen som en förlängd pilotverksamhet eller i ett permanent format.

10.3.1 Nationell yrkesutbildning på SeQF-nivå 3

Ett av de viktigaste syftena med nationell yrkesutbildning är att kompetensförsörja arbetslivet med personer som har kvalifikationer på gymnasial nivå. I 20 kap. 4 § skollagen anges att utbildning på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen i gymnasieskolan ska ge. Det saknas dock en tydlig definition av gymnasial nivå. Begreppet kan tolkas som att det omfattar så skilda saker som kurser inom gymnasiet, innehåll, utbildningsform, delar av vuxenutbildningen eller nivån på en examen.

Det är också viktigt att vara tydlig med att allt innehåll i en utbildning inte per automatik är på samma SeQF-nivå som utbildningens slutresultat, alltså vad kvalifikationen motsvarar i sin helhet. Detta eftersom en utbildning som helhet har en intern progression. Erfarenheterna från pilotverksamheten hittills visar att så tycks vara fallet i flera utbildningar. Det finns exempel på utbildningar i pilotverksamheten som har moment där de studerande förväntas ta ansvar för enklare uppgifter och samarbeta under ledning (SeQF-nivå 3), men också moment där de behöver visa specialiserade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde (SeQF-nivå 5).

I dag saknas helt kvalifikationer i det formella utbildningssystemet på SeQF-nivå 3. Det finns däremot flera exempel på icke-formella kvalifikationer¹⁰⁶ på nivå 3, där arbetsmarknadens parter har enats om branschens krav på yrkeskompetens, det vill säga den kompetens som efterfrågas i arbetslivet och gör individen anställningsbar inom ett kompetensområde eller en yrkesroll. Trots detta saknas formella utbildningsvägar till dessa yrkesroller, även om kraven på yrkeskompetens är fastställda och arbetslivet har stora rekryteringsbehov.

Vid en fortsättning med nationell yrkesutbildning skulle en möjlig utveckling enligt MYH kunna vara att erbjuda utbildningar som motsvarar yrkeskompetens även på SeQF-

¹⁰³ Se till exempel CSN U2024/00585, Remissvar SOU 2024:16, CSN

¹⁰⁴ Myndigheten för yrkeshögskolan (2026) *Utveckla yrkeshögskolans kurser för omställning*

¹⁰⁵ Se Myndigheten för yrkeshögskolans rapport (MYH 2025/202) *Utveckla det brottsförebyggande arbetet och motverka felaktiga utbetalningar* samt Myndigheten för yrkeshögskolans rapport *Utveckla yrkeshögskolans kurser för omställning*.

¹⁰⁶ Organisationer som ansvarar för kvalifikationer som regeringen inte fattat beslut om nivå för, så kallade icke-formella kvalifikationer, kan ansöka hos MYH om att få ett beslut om nivå enligt SeQF.

nivå 3. På så sätt skulle utbudet av yrkesutbildningar som anordnas enligt yrkeshögskolemodellen breddas och stärkas. Detta kan skapa fler vägar till arbete för personer med svag etablering på arbetsmarknaden inom områden där arbetslivet har stora kompetensbehov men saknar tillräckliga rekryteringsvägar. Därigenom finns potential för nationell yrkesutbildning att förbättra kompetensförsörjningen för en ännu större del av arbetslivet.

10.3.2 Kort utbildning (kurser) inom nationell yrkesutbildning

Syftet med korta utbildningar inom yrkeshögskolan är att utveckla yrkeshögskolans flexibilitet och utbildningsformens möjlighet att svara mot behov av breddad och förnyad kompetens i arbetslivet. Dessa utbildningar inom yrkeshögskolan riktar sig främst till yrkesverksamma som behöver förnya sin kompetens för att behålla jobbet eller gå vidare till nya, mer avancerade arbetsuppgifter alternativt byta bana i arbetslivet.

Flera statliga utredningar har identifierat ett behov av att öka kursutbudet även på gymnasial nivå för redan yrkesverksamma. Sådana behov har lyfts fram även av arbetsliv och arbetsmarknadens parter i pilotverksamheten med nationell yrkesutbildning. Om det blir en fortsättning med nationell yrkesutbildning skulle systemet i framtiden kunna utvecklas till att innefatta en sådan typ av kurser. En sådan möjlig utveckling behandlas bland annat i SOU 2024:16 *Växla yrke som vuxen*¹⁰⁷ och SOU 2025:19 *Kunskap för alla*¹⁰⁸.

Möjligheten att erbjuda kurser inom nationell yrkesutbildning bör dock övervägas med hänsyn till hur förslagen från MYH:s regeringsuppdrag om kurser för omställning inom yrkeshögskolan hanteras. I uppdragets slutredovisning från januari 2026 föreslås att införa en ny utbildningsform: fortbildande yrkeskurser, som ska ersätta dagens kurser inom yrkeshögskolan. Den ska bygga på yrkeshögskolans modell, men ska till skillnad från yrkeshögskolan inte vara begränsad till eftergymnasial nivå. Modellen ska möjliggöra kurser på både gymnasial och eftergymnasial nivå, med nationell rekrytering och arbetslivets aktiva medverkan i såväl framtagande som genomförande.¹⁰⁹

10.4 Behov av att anpassa regelverket för nationell yrkesutbildning och parallella specialregleringar

MYH bedömer att såväl yrkeshögskolemodellen som erfarenheterna från pilotverksamheten går att luta sig emot i det fall nationell yrkesutbildning skulle bli en permanent utbildningsform i det svenska utbildningssystemet. Samtidigt vill vi uppmärksamma avsaknaden av förarbeten och att flera frågor behöver hanteras för att skapa ett ändamålsenligt regelverk för en ny utbildningsform.

Om utbildningsformen permanentas är det viktigt att regeringen ser över regelverken så att nationell yrkesutbildning kan fylla sitt syfte för individer och arbetsliv på bästa möjligt sätt. Det handlar exempelvis om hur en stark arbetslivsanknytning kan värnas, hur utbildningsformen kan bidra till fler utbildningar där det saknas ett tillräckligt utbud i dag, vem som får anordna nationell yrkesutbildning och relationen till andra utbildningsformer, både på gymnasial nivå och inom övriga delar av utbildningssystemet.

I kapitel 8 redovisar vi de behov av förändringar i regelverket för nationell yrkesutbildning som vi menar bör övervägas eller utredas vidare om utbildningsformen ska permanentas. Vi bedömer att det finns behov av att i förarbeten utreda om vissa bärande delar av nationell yrkesutbildning bör befästas i lagstiftning, på motsvarande sätt som detta görs för yrkeshögskolan.

¹⁰⁷ I betänkandet av Yrkesvuxutredningen (SOU 2024:16) (s. 131) konstaterades att det bör övervägas om kurser på gymnasial nivå borde ges inom den föreslagna yrkesskolan.

¹⁰⁸ Även SOU 2025:19, *Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande* föreslår att utveckling av kurser på gymnasial nivå skulle kunna prövas inom ramen för nationell yrkesutbildning. (s. 549)

¹⁰⁹ Myndigheten för yrkeshögskolan (2026) *Utveckla yrkeshögskolans kurser för omställning*

10.4.1 Begränsade möjligheter till studiemedel för en del av målgruppen

Studiestödsrelaterade frågor har i vissa fall utgjort hinder för att rekrytera studerande till en nationell yrkesutbildning. Av dem som hittills sökt till en nationell yrkesutbildning finns det studerande som har förbrukat det studiemedel som är möjligt att få för utbildning på gymnasial nivå. Nationell yrkesutbildning är placerad i avdelning A i studiestödsförordningen (2000:655), tillsammans med övriga utbildningar på grundläggande och gymnasial nivå eller motsvarande. Enligt studiestödsförordningen kan studiemedel lämnas för studier vid de läroanstalter och utbildningar som anges i avdelning A på heltid under högst den tid som anges i 3 kap. 8 § andra och tredje styckena studiestödslagen (1999:1395). Det innebär att studerande som redan har en treårig gymnasieutbildning eller motsvarande svensk eller utländsk utbildning kan få studiemedel under högst 80 veckor. Möjligheterna att få studiemedel kan därför vara begränsade för studerande med fullföljd gymnasieutbildning samt annan utbildning på gymnasial nivå som söker en nationell yrkesutbildning.¹¹⁰

MYH har identifierat flera fall där sökande tackat nej till sin utbildningsplats inom nationell yrkesutbildning när de insett att de har förbrukat sitt studiemedel på gymnasial nivå. Samma personer kan vara berättigade till studiemedel för studier på yrkeshögskola eller högskola, trots att en nationell yrkesutbildning skulle vara en mer lämpad utbildningsform för dem utifrån deras situation på eller utanför arbetsmarknaden samt tidigare studie- och yrkeserfarenheter.

Utbildningsanordnarna i pilotverksamheten uppger att dessa begränsningar är bland de vanligaste skälen både till att sökande tackar nej till sin utbildningsplats och till att studerande väljer att hoppa av en utbildning de påbörjat.

10.5 Fortsatt samverkan och ett gemensamt ansvarstagande

MYH:s ambition är att nationell yrkesutbildning även fortsättningsvis ska komplettera det befintliga utbudet av yrkesutbildning på gymnasial nivå för vuxna. Vi bedömer att utbildningsformen hittills har fyllt en viktig funktion, både för de individer som har gått utbildningarna och kommit ut i avsedda yrken och för det arbetsliv som har engagerat sig i och rekryterat från utbildningarna. De studerande som påbörjat nationell yrkesutbildning har i stor utsträckning saknat andra utbildningsalternativ, samtidigt som arbetslivet genom pilotverksamheten har fått nya möjligheter att bidra till utbildningar som svarar mot deras konkreta kompetensbehov.

Fortsatt samverkan mellan MYH och andra myndigheter och aktörer på nationell och regional nivå är en förutsättning för att utbildningsformen ska fylla sitt syfte och även framöver kunna komplettera befintligt utbud av yrkesutbildning på gymnasial nivå. Vi ser ett stort värde i att upprätthålla och utveckla den dialog som initierats under pilotverksamheten hittills, för att utbildningsformen ska förbli kompletterande även om den permanentas. Det är särskilt viktigt i arbetet med att analysera vilka utbildningsområden och yrkesroller som ska prioriteras inom nationell yrkesutbildning.

En utmaning för de myndigheter och aktörer som är involverade i yrkesutbildning på gymnasial nivå är svårigheterna att få en samlad bild av utbildningsutbudet. MYH ser positivt på det pågående utvecklingsarbetet med Susa-navet och Utbildningsguiden som Skolverket bedriver tillsammans med andra myndigheter och aktörer, och som syftar till att skapa en bättre överblick över utbildningsutbudet för alla offentligt finansierade utbildningar i Sverige.¹¹¹ Under pilotverksamheten har utbildningarna inom nationell yrkesutbildning gjorts sökbara i Utbildningsguiden samtidigt som fler och fler kommuner valt att lägga in sina komvux-utbildningar. Det gör det enklare för utbildningsanordnare och medverkande arbetsliv att både planera och dimensionera yrkesutbildningar på gymnasial nivå som saknas i dag.

¹¹⁰ Exempel: En person som tidigare har studerat på komvux, exempelvis för att läsa upp sina gymnasiebetyg, och som nu vill gå en nationell yrkesutbildning, kan riskera att inte vara berättigad till studiemedel. Däremot kan samma person vara berättigad till studiemedel för studier på en yrkeshögskoleutbildning, eftersom yrkeshögskolan tillhör "avdelning B1", där maxgränsen för studiemedel är 240 veckor och inte 80 veckor.

¹¹¹ Susa-navet – nationell databas för utbildningar – Skolverket.

Samtidigt vill vi betona vikten av att utbildningsanordnare inom nationell yrkesutbildning har nära dialog med lokala och regionala aktörer, mer än bara berörda arbetsgivare. Det gäller särskilt när en utbildning initieras. Det kan handla om anordnare av kommunal vuxenutbildning eller arbetsmarknadsutbildning, regionalt utvecklingsansvariga eller regionala/lokala bransch- eller partssammansatta nätverk. Detta så att utbildningsanordnare, tillsammans med berört arbetsliv, säkerställer arbetslivets behov av en viss yrkesroll och att utbildningen ger det som krävs för att den studerande ska bli anställningsbar, men också för att kartlägga befintliga utbildningsvägar och undvika undanträngningseffekter.

10.6 Fortsatt uppföljning och utvärdering

MYH lägger stor vikt vid en fortsatt noggrann uppföljning och utvärdering av pilotverksamheten. I detta arbete har vi involverat även andra myndigheter och aktörer inom kompetensförsörjningsområdet som kommit med inspel om hur resultatet av nationell yrkesutbildning kan mätas både på kort och lång sikt.

Denna delredovisning visar att nationell yrkesutbildning kan bidra positivt till Sveriges kompetensförsörjning, men också att det finns en rad utvecklingsbehov och utmaningar där lösningarna sannolikt finns på olika nivåer. Utbildningsanordnare, tillsammans med berört arbetsliv, kan själva till viss del arbeta vidare med upplägg, innehåll och urval medan andra frågor kan behöva lösas i samverkan med branscher eller genom ändringar i regelverk. Tillgång till LIA-platser är ett annat område som kommer bli avgörande för utbildningsformens utveckling.

Såväl anordnare som arbetslivsföreträdare har lyft frågan om kostnader att bedriva nationell yrkesutbildning med en stor mängd praktiska inslag. Frågan om investerings- och underhållsstöd för dyra utbildningsmiljöer har också adresserats. Hur utbildningsformen även fortsatt ska komplettera befintligt utbildningsutbud är en av de centrala frågeställningarna framåt.

En övergripande frågeställning i vårt arbete med uppföljning och utvärdering är hur väl utbildningsformen uppnår det syfte som anges i förordningen om nationell yrkesutbildning: att förstärka kopplingen mellan arbetslivets kompetensbehov och yrkesutbildning för vuxna för en snabbare etablering på arbetsmarknaden. I denna delredovisning gör vi en bedömning av hur väl detta syfte är uppnått hittills.

Om nationell yrkesutbildning blir en permanent utbildningsform vill vi uppmärksamma behovet av att en statistikansvarig myndighet utses. Regelbunden statistik är viktig för uppföljning, utvärdering och analys av utbildningsformens resultat och utveckling. För yrkeshögskolan ansvarar SCB för den officiella statistiken över bland annat sökande, studerande och examinerade.

Nedan redovisas några centrala och övergripande kriterier samt frågeställningar som ingår i MYH:s uppföljning och utvärdering av pilotverksamheten. Utöver dessa följer myndigheten upp ett antal mer specifika indikatorer och mått för att bedöma verksamhetens resultat. Vissa av dessa redovisas i denna delrapport utifrån det underlag som hittills har samlats in, medan andra kräver längre uppföljningstid och kommer att kunna analyseras först i ett senare skede.

- Svarar utbildningsutbudet mot arbetslivets behov av yrkeskompetens på gymnasial nivå?
- Kompletterar nationell yrkesutbildning befintligt utbud av yrkesutbildning på gymnasial nivå?
- Bidrar nationell yrkesutbildning till att individer etablerar sig på arbetsmarknaden i avsett yrke?
- Skiljer sig etableringsgraden åt mellan olika målgrupper, exempelvis utifrån tidigare utbildning och etablering på arbetsmarknaden?
- Arbetslivets nöjdhet med kompetens från nationell yrkesutbildning.

- Arbetslivets engagemang i utbildningarna.
- Utbildningarnas kvalitet utifrån arbetslivets och de studerandes perspektiv.
- Söktryck, nyttjandegrad och examensgrad för utbildningarna.
- Fyller LIA sitt syfte inom nationell yrkesutbildning?
- Eventuell påverkan på andra utbildningsformer.

Referenser

- Arbetsförmedlingen. 2026. Arbetsmarknadsutsikterna våren 2026 – utvecklingen på arbetsmarknaden 2026–2027.
<https://mb.cision.com/Public/1326/4363994/a7c53462cdeea3fe.pdf>
- Arbetsförmedlingen. 2025. Arbetsmarknadsutbildningars kostnadseffektivitet och bidrag till kompetensförsörjningen. Rapport: Arbetsmarknadsutbildningars kostnadseffektivitet och bidrag till kompetensförsörjningen
- Centrala studiestödsnämnden. 2024. Remissvar på Växla yrke som vuxen – en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna (SOU 2024:16).
<https://www.regeringen.se/contentassets/c6b17c8fae454b97b7a8e941cbffbf68/centrala-studiestodsnamnden.pdf>
- Förordning (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan
- Förordning (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program
- Förordning (2022:857) om omställningsstudiestöd
- Förordning (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande
- Förordning (2024:107) om stöd för en nationell yrkesutbildning
- Förordning (2009:130) om yrkeshögskolan
- Industrirådet. 2025. Industrins kompetensbehov 2025–2028. 17-12-25-Industrins-kompetensbehov-2025-2028.pdf
- Lag (2022:856) om omställningsstudiestöd
- Lag (2009:128) om yrkeshögskolan
- Myndigheten för yrkeshögskolan. 2026. Budgetunderlag 2027–2029. budgetunderlag-2027-2029.pdf
- Myndigheten för yrkeshögskolan. 2026. Statistisk årsrapport 2026. Statistisk årsrapport 2026
- Myndigheten för yrkeshögskolan. 2026. Uppföljning av pilotverksamheten med nationell yrkesutbildning – lägesrapport 2025. uppfoljning-pilotverksamhet-nationell-yrkesutbildning.pdf
- Myndigheten för yrkeshögskolan. 2026. Utveckla yrkeshögskolans kurser för omställning. rapport-utveckla-yrkeshogskolans-kurser-for-omstallning.pdf
- Myndigheten för yrkeshögskolan. 2025. Utveckla det brottsförebyggande arbetet och motverka felaktiga utbetalningar. rapport-2025-felaktiga-utbetalningar.pdf
- Myndigheten för yrkeshögskolan. 2025. Delredovisning av regeringsuppdrag om nationell yrkesutbildning. delredovisning-ny-250214.pdf
- Myndigheten för yrkeshögskolan. 2024. Återrapportering av regeringsuppdrag – Uppföljning av statsbidrag inom yrkeshögskolan. aterrapportering_uppfoljning-av-statsbidrag.pdf
- Myndigheten för yrkeshögskolan. 2024. Yttrande över betänkandet SOU 2024:16 Växla yrke som vuxen – en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna. myndigheten-for-yrkeshogskolans-yttrande-over-betankandet-sou-2024-16-vaxla-yrke-som-vuxen-en-reformerad-vuxenutbildning-och-en-ny-yrkesskola-for-vuxna.pdf
- Myndigheten för yrkeshögskolan. 2023. Yttrande över Framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar (SOU 2023:31). <https://assets.myh.se/docs/om-oss/remissvar-och-yttranden/myndigheten-for-yrkeshogskolans-yttrande-over-framtidens-yrkeshogskola-stabil-effektiv-och-hallbar-sou-202331.pdf>

Myndigheten för yrkeshögskolan. 2022. Förstärkt stöd avseende svenska med yrkesinriktning. rapport-forstarkt-stod-avseende-svenska-med-yrkesinriktning.pdf

Myndigheten för yrkeshögskolan. 2022. Återrapportering av regeringsuppdrag – förslag till reviderade examenskrav inom yrkeshögskolan. aterrapportering-regeringsuppdrag-forslag-till-reviderade-examenskrav-inom-yrkeshogskolan.pdf

Regeringen. 2025. Budgetpropositionen för 2026.
https://www.regeringen.se/contentassets/3416d1df56ae4fcaacf03ecd8ed81ab1/budgetpropositionen-for-2026-prop.-2025261-hela-dokumentet_.pdf

Regeringen. 2025. En STEM-strategi för Sverige. en-stem-strategi-for-sverige.pdf

Regeringen. 2025. Pressmeddelande: Utbildning och matchning för fler i jobb - Regeringen.se

Regeringen. 2025. Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Myndigheten för yrkeshögskolan. <https://www.statkontoret.se/Statliggaren/Regleringsbrev?rbid=25755>

Regeringen. 2023. Regleringsbrev för budgetåret 2023 avseende Myndigheten för yrkeshögskolan. <https://www.statkontoret.se/statliggaren/regleringsbrev/?RBID=24256>

Statistiska centralbyrån. 2026. Arbetskraftsundersökningarna, april 2026.
<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/utbud-av-arbetskraft/arbetskraftsundersokningarna-aku/pong/statistiknyhet/arbetskraftsundersokningarna-april-2026/>

Skollag (2010:800)

Skolverket. Susa-navet en nationell databas för utbildningstillfällen. Susa-navet – nationell databas för utbildningar - Skolverket

Skolverket. Gy25 – Ämnesbetyg på gymnasial nivå - Skolverket

Statens offentliga utredningar, SOU 2024:16. 2024. Betänkande av yrkesvuxutredningen. Växla yrke som vuxen – en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna.
<https://www.regeringen.se/contentassets/0421d12f06484396889df7f435f16052/sou-202416-vaxla-yrke-som-vuxen.pdf>

Statens offentliga utredningar, SOU 2025:19. 2025. Betänkande av Läroplansutredningen: kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande.
<https://www.regeringen.se/contentassets/ff8d9a87571445c38afab38690c0c60e/kunskap-for-alla--nya-laroplaner-med-fokus-pa-undervisning-och-larande-sou-202519.pdf>

Studiestödsförordningen (2000:655)

Studiestödslagen (1999:1395)

Svenskt Näringsliv. 2026. Kompetens för tillväxt – rekryteringsenkäten 2025/2026. Rekryteringsenkäten 2025/2026

Tillväxtverket. 2026. Kompetens för resiliens – En kunskapsöversikt om kompetensförsörjning för ökad beredskap inom svensk industri.
<https://tillvaxtverket.se/download/18.61bf24f419e6366026b52467/1780040667027/kompetens-for-resiliens.pdf>

Tillväxtverket. 2026. Företagens villkor och verklighet 2026.
<https://tillvaxtverket.se/tillvaxtverket/statistikochanalys/varaundersokningar/foretagensvillkorochverklighet.3631.html>

Transportstyrelsen. 2026. Ändringar i Transportstyrelsens föreskrifter om behörigheter, bemanning och läkarintyg för sjöfolk (TSFS 2026:16, TSFS 2026:17, TSFS 2026:18).
<https://www.transportstyrelsen.se/sv/om-oss/dina-rattigheter-lagar-och-regler/lagar-och-regler/information-om-nya-eller-andrade-regler/andringar-i-transportstyrelsens-foreskrifter-om-behorigheter-bemanning-och-lakarintyg-for-sjofolk/>

Bilaga 1: Fördjupade uppgifter från ansökningsomgångar inom pilotverksamheten med nationell yrkesutbildning

Tabell 1. Ansökningar och beslut, ansökningsomgång 1 (2024).

Utbildningsområde	Antal ansökningar	Antal beviljade ansökningar	Antal sökta studerandeplatser	Antal beviljade studerandeplatser
Bygg och anläggning	7	4	155	85
El och energi	25	12	660	300
Fordon och transport	11	5	225	95
Industriteknik	21	13	431	280
Naturbruk	11	4	210	80
Marinteknik ¹¹²	3	0	60	0
Totalt	86	38	1 966	840

I den andra ansökningsomgången valde MYH att lägga till även VVS och fastighet som utbildningsområde.

Tabell 2. Ansökningar och beslut, ansökningsomgång 2 (2025).

Utbildningsområde	Antal ansökningar	Antal beviljade ansökningar	Antal sökta studerandeplatser	Antal beviljade studerandeplatser
Bygg och anläggning	9	5	205	110
El och energi	40	24	970	550
Flygteknik ¹¹³	1	0	16	0
Fordon och transport	10	6	183	98
Industriteknik	39	27	851	571
Naturbruk	16	6	278	120
Sjöfart ¹¹⁴	1	0	35	0
Tågteknik ¹¹⁵	2	0	45	0
VVS och fastighet	6	4	134	90
Totalt	124	72	2 717	1 539

I den tredje ansökningsomgången valde MYH att lägga till specifika yrkesroller inom ett antal ytterligare utbildningsområden: väktare inom barn och fritid, bagare inom restaurang och livsmedel, lättmatros och vaktgående maskinpersonal inom sjöfart samt tågmekaniker inom tågteknik. MYH valde de yrkesrollerna för att de bedöms sakna tillräckliga utbildningsvägar i befintligt utbildningssystem.

¹¹² Ansökningarna inom området marinteknik avslogs av skälet att de inte tillhörde de utbildningsområden som valts ut för ansökningsomgången.
¹¹³ Ansökan inom området flygteknik avslogs av skälet att den inte tillhörde de utbildningsområden som valts ut för ansökningsomgången.
¹¹⁴ Ansökan inom området sjöfart avslogs av skälet att den inte tillhörde de utbildningsområden som valts ut för den ansökningsomgången.
¹¹⁵ Ansökningar inom området tågteknik avslogs av skälet att de inte tillhörde de utbildningsområden som valts ut för den ansökningsomgången.

Tabell 3. Ansökningar och beslut, ansökningsomgång 3 (2026).

Utbildningsområde	Antal ansökningar	Antal beviljade ansökningar	Antal sökta studerandeplatser per omgång ¹¹⁶	Antal beviljade studerandeplatser ¹¹⁷
Barn och fritid	9	2	205	45
Bygg och anläggning	18	8	415	165
El och energi	53	14	1111	314
Fordon och transport	20	6	388	103
Industri teknik	47	22	1 071	471
Naturbruk	23	6	370	86
Sjöfart	4	1	106	20
Tåg teknik	5	2	120	55
VVS och fastighet	34	2	895	40
Teknik ¹¹⁸	1	0	20	0
Totalt	214	63	4681	1 299

¹¹⁶ I den tredje ansökningsomgången var det möjligt att ansöka om två utbildningsomgångar. Tabellen redogör för antalet sökta studerandeplatser i den första omgången.

¹¹⁷ Samtliga utbildningar som beviljades i den tredje ansökningsomgången beviljades två utbildningsomgångar. Tabellen redogör för antalet beviljade studerandeplatser i den första omgången.

¹¹⁸ Ansökan inom området teknik avslogs av skälet att den inte tillhörde de utbildningsområden som valts ut för den ansökningsomgången.

Bilaga 2: Sammanfattning av MYH:s metoder för uppföljning och utvärdering av pilotverksamheten

I denna bilaga sammanfattas MYH:s metoder för uppföljning och utvärdering av pilotverksamheten hittills.

Uppföljningsbesök

Vid tillfället för den här delredovisningen har MYH gjort 33 besök på utbildningar. Vid uppföljningsbesöken träffar myndigheten utbildningsanordnare, studerande, undervisande personal och arbetslivsrepresentanter.

- Trädgårds- och odlingsarbetare, Enköpings kommun, Enköping.
- Fordonstekniker el och hybrid, Yrgo, Göteborg.
- Sömnadoperatör, Nordiska textilakademin, Borås och Östersund.
- Betongarbetare, YH akademien, Farsta.
- Nätverkstekniker, Edugrade, Bromma.
- Skogsvårdare och Skogsmaskinförare, Biologiska yrkeshögskolan, Svenljunga.
- Industri och marin teknik, Olofströms kommun, Karlskrona.
- Laboratorietekniker, Folkuniversitetet Stiftelsen Kursverksamheten vid Lunds universitet, Karlskrona.
- Automatiserad husproduktion, Vetlanda Lärcentrum, Vetlanda.
- Internationell svetsare, Montico Kompetensutveckling AB, Mjölby.
- Servicetekniker inom industri, Östsvenska Yrkeshögskolan AB, Motala.
- Ställningsbyggare, Östsvenska Yrkeshögskolan AB, Norrköping.
- Golvläggare, Östsvenska Yrkeshögskolan AB, Norrköping.
- Diagnostik – fordon samt Process- och underhållstekniker, Lidköpings kommun Campus Lidköping, Lidköping.
- Marinelektriker samt Industrilackerare, Campus Nynäshamn, Nynäshamn.
- Elektroniktekniker, Kunskapsförbundet Väst, Vänersborg.
- Personbilsmekaniker/Servicetekniker och Bilskadereparatör, Vilhelmina kommun, Vilhelmina.
- Bilskaderådgivare i hållbara skadeverkstäder samt Reservdelsrådgivare i hållbara verkstäder, Fordonsakademin Sverige AB, Solna.
- Automationstekniker, Stiftelsen Stockholms Tekniska Institut, Stockholm.
- Kyl- och värmepumpmontör, Södertälje kommun, Södertälje.
- Larm- och säkerhetstekniker, Södertälje kommun, Södertälje.
- Teknisk montör – inriktning mot produktion, Södertälje kommun, Södertälje.
- Distributionselektriker, Åsbro Kursgård AB, Åsbro.
- Fastighetstekniker, Nercia Utbildning Aktiebolag, Kista.
- CNC-operatör, Jönköpings kommun, Jönköping.
- Verktygsteknik – reparation och underhåll, Jönköpings kommun, Jönköping.
- Svetsare, Yh akademien, Helsingborg.
- Distributionselektriker, Göteborgs Tekniska College Aktiebolag, Göteborg.

- Industritekniker – underhåll och automation, Göteborgs Tekniska College Aktiebolag, Göteborg.

Enkäter

- Inledande studerandeenkät till samtliga studerande som påbörjar nationell yrkesutbildning, 2025 och 2026.
- Avslutande studerandeenkät, 2025 och 2026.
- Enkät med LIA-handledare, 2025 och 2026.
- Enkät till utbildningsanordnare, 2024 och 2025.
- Enkät till arbetslivsrepresentanter, 2026.
- Enkät till ansvariga för yrkesvux inom kommuner där nationell yrkesutbildning bedrivs, 2026.

Fokusgrupper

- Fokusgrupper med arbetslivsrepresentanter, 2025.
- Fokusgrupper med studeranderepresentanter, 2025.

Studerandes bakgrund

- Statistik från SCB, avseende studerande som påbörjat utbildning 2024 och 2025.

Förankring på arbetsmarknaden

- Uppföljning av studerandes förankring på arbetsmarknaden, sex månader efter avslutad utbildning.

Rapporter av extern konsult på uppdrag av MYH

- En NY möjlighet – uppföljning av första tiden i pilotverksamheten med nationell yrkesutbildning, 2024.¹¹⁹
- Nyutbildad och redo för arbetslivet – uppföljning av arbetsgivares erfarenhet av att anställa personer som gått NY.¹²⁰

¹¹⁹ MYH 2026/4735

¹²⁰ MYH 2026/4734

Bilaga 3: Beviljade ansökningar i pilotverksamheten med nationell yrkesutbildning

Ansökningsomgång 1 (utbildningar med start 2024)

Utbildningsanordnare	Utbildningsnamn	Studieort/er
Lernia Utbildning AB	Industrielektriker	Malmö
Montico Kompetensutveckling AB	Internationell svetsare – IW	Mjölby
Olofströms kommun Yrkeshögskolan Syd	Industri och marin teknik	Olofström/ Karlskrona
YH Akademin AB	Betongarbetare	Farsta
YH Akademin AB	Underhållsmekaniker NY	Örnsköldsvik
Vilhelmina kommun, Vilhelmina Lärcentrum	Fordons-mekaniker/ Servicetekniker/ Bilskadereparatör	Vilhelmina
Nercia Utbildning AB	Installationselektriker	Malmö
Tekniska Högskolan i Jönköping AB	CNC-tekniker	Jönköping
Tekniska Högskolan i Jönköping AB	Verktygsteknik – reparation och underhåll	Värnamo, Göteborg
Hermods AB	Trädgårdsarbetare med inriktning mot växthus- och frilandsodling	Karlskrona
Västra Götalands läns landsting, Biologiska Yrkeshögskolan i Skara – BYS	Skogsvårdare	Svenljunga
Västra Götalands läns landsting, Biologiska Yrkeshögskolan i Skara – BYS	Skogsmaskinförare	Svenljunga
Enköpings kommun	Trädgårds- och odlingsarbetare	Enköping
Östsvenska Yrkeshögskolan AB	Servicetekniker inom industri	Motala
Stiftelsen PROTEKO – Nordiska Textilakademin	Sömnadsoperatör inom textil	Borås, Nacka, Östersund
KYH AB	Glas- och metalltekniker ¹²¹	Varberg, Malmö, Liljeholmen
Göteborg kommun, Yrgo	Fordonstekniker personbil el och hybrid	Västra Frölunda
Vetlanda kommun Vetlanda Lärcentrum	Industriell husproduktion med inriktning produktionsteknik och automation	Vetlanda, Nässjö, Eksjö
Campus Nynäshamn	Marinelektriker	Nynäshamn
Kunskapsförbundet Vuxenutbildningen	Elektroniktekniker	Vänersborg
Stadsmissionens Skolstiftelse	Nätverkstekniker ¹²²	Uppsala
Lidköpings kommun/Campus Västra Skaraborg	Diagnostekniker, fordon	Lidköping, Falköping
Lidköpings kommun/Campus Västra Skaraborg	Process och underhållstekniker	Lidköping, Falköping
Folkuniversitetet Stiftelsen Kursverksamheten vid Lunds universitet	Laboratorietekniker	Karlskrona

¹²¹ Inställd utbildning.

¹²² Inställd utbildning.

Göteborgs Tekniska College AB	Industri tekniker – underhåll och automation	Göteborg
Göteborgs Tekniska College AB	Distributionselektriker	Göteborg
Nässjö kommun	Spärsvetsare	Nässjö
Etec Teknikutbildning AB	Hållbar EI- och Automations- tekniker	Oskarshamn
Folkuniversitetet Tibro hantverksakademi	Maskinsnickare	Tibro
Movant AB	Bygg och anläggning inriktning infrastruktur ¹²³	Jönköping, Skövde
Movant AB	Servicetekniker industri och hemprodukter	Varberg
Fordonsakademin i Sverige AB	Bilskaderådgivare i hållbara skadeverkstäder	Solna
Fordonsakademin Sverige AB	Reservdelsrådgivare i hållbara verkstäder	Solna
INSU AB	Industrielektriker	Nyköping
INSU AB	Larm- och säkerhetstekniker	Katrineholm
Edugrade AB	Nätverkstekniker	Bromma
Västerås Stad/Barn- och utbildnings- förvaltningen/ Västerås Yrkeshögskola	Internationell svetsare – IW ¹²⁴	Västerås
Nercia Utbildning AB	Installationselektriker	Gävle

Ansökningsomgång 2 (utbildningar med start 2025)

Utbildningsanordnare	Utbildningsnamn	Studieort/er
Hermods AB	Glas- och metalltekniker ¹²⁵	Stockholm
Östsvenska Yrkeshögskolan AB	Golvläggare	Norrköping
Östsvenska Yrkeshögskolan AB	Ställningsbyggare	Norrköping
Hermods AB	Anläggningsarbetare Järnväg / Järnvägstekniker	Stockholm
YH Akademin AB	Betongarbetare	Stockholm
JENSEN Education School AB	Nätverkstekniker	Göteborg
Kursverksamheten vid Lunds universitet	Nätverkstekniker	Kristianstad
Edugrade AB	Nätverkstekniker	Stockholm
Fordonsakademin Sverige AB	Nätverkstekniker	Solna
Edugrade AB	Nätverkstekniker	Västra Frölunda
Edugrade AB	Nätverkstekniker	Malmö
Åsbro Kursgård AB	Distributionselektriker	Åsbro
Göteborgs Tekniska College AB	Distributionselektriker	Göteborg
Lernia Utbildning AB	Industrielektriker	Malmö
INSU AB	Industrielektriker	Nyköping
Nercia Utbildning	Installationselektriker	Malmö
Nercia Utbildning	Installationselektriker	Gävle

¹²³ Inställd utbildning.

¹²⁴ Inställd utbildning.

¹²⁵ Inställd utbildning

Nercia Utbildning	Installationselektriker	Kista
Kunskapsförbundet Väst	Elektroniktekniker	Vänersborg
JENSEN Education School AB	Automationstekniker	Stockholm
Falkenbergs kommun	Automationstekniker	Falkenberg, Gislaved
Stiftelsen Stockholms Tekniska Institut	Automationstekniker	Stockholm
Etec Teknikutbildning AB	Hållbar EI och Automationstekniker	Oskarshamn
Movant AB	Servicetekniker - Industri- och Hemprodukter Eskilstuna ¹²⁶	Eskilstuna
Movant AB	Servicetekniker - Industri- och Hemprodukter Göteborg	Göteborg
Nynäshamns kommun	Marinelektriker	Nynäshamn
INSU AB	Larm- och säkerhetstekniker	Katrineholm
Södertälje Kommun	Larm- och säkerhetstekniker	Södertälje
Botkyrka kommun	Larm- och säkerhetstekniker	Botkyrka
Vilhelmina kommun	Bilskadereparatör	Vilhelmina
Fordonsakademin Sverige AB	Bilskaderådgivare i hållbara skadeverkstäder	Solna
Lidköpings kommun	Diagnostikern - fordon	Lidköping, Falköping
Göteborgs kommun	Fordonstekniker personbil el och hybrid	Västra Frölunda
Vilhelmina kommun	Personbilsmekaniker/Servicetekniker	Vilhelmina
Fordonsakademin Sverige AB	Reservdelsrådgivare i hållbara verkstäder	Solna
AVT AB	Automations- och Underhållsmekaniker	Eskilstuna
Lidköpings kommun	CNC- och industrioperatör	Falköping, Lidköping, Falkenberg
Jönköpings kommun	CNC-operatör	Jönköping
Hermods AB	CNC-operatör metall och trä	Örebro
Nynäshamns kommun	Industrilackerare	Nynäshamn
Olofströms kommun	Industrieteknik, underhåll industri och marin miljö	Olofström, Karlskrona
Göteborgs Tekniska College AB	Industrietekniker - underhåll och automation	Göteborg
Västerås Stad	Internationell svetsare ¹²⁷	Västerås
Montico Kompetensutveckling AB	Internationell svetsare - IW	Mjölby, Värnamo
Östsvenska Yrkehögskolan AB	Servicetekniker inom industri	Motala
Nässjö Kommun	Spårsvetsare	Nässjö
YH Akademin AB	Svetsare	Helsingborg
Södertälje Kommun	Teknisk montör - inriktning mot produktion	Södertälje
YH Akademin AB	Underhållsmekaniker	Härnösand, Örnsköldsvik

¹²⁶ Inställd utbildning.¹²⁷ Inställd utbildning.

Arvika Kommun	Underhållsmekaniker	Arvika
Göteborgs kommun	Underhållsmekaniker	Göteborg
Nercia Utbildning	Underhållsmekaniker EI ¹²⁸	Skövde
Jönköpings kommun	Verktygsteknik – reparation och underhåll	Göteborg, Jönköping, Värnamo
AVT AB	Verktygstekniker inom VA	Örebro
Vetlanda kommun	Automatiserad husproduktion	Vetlanda
Kursverksamheten vid Lunds universitet	Laboratorietekniker	Karlskrona
Kursverksamheten vid Lunds universitet	Laboratorietekniker	Malmö
YH Akademin AB	Livsmedeloperatör	Kalmar
Göteborgs kommun	Processoperatör ¹²⁹	Göteborg
Malmö Tillskärarakademi AB	Sömnadsoperatör	Kristianstad
Stiftelsen PROTEKO	Sömnadsoperatör inom textil	Nacka, Borås, Östersund
Folkuniversitetet Kursverksamheten vid Göteborgs universitet	Maskinsnickare	Tibro
Falkenbergs kommun	Småskalig yrkesodlare och råvaruförädlare	Falkenberg
Enköpings kommun	Trädgårds- och odlingsarbetare	Enköping
Hermods AB	Trädgårdsarbetare med inriktning mot anläggning ¹³⁰	Ronneby
Hermods AB	Trädgårdsarbetare med inriktning mot växthus- och frilandsodling	Ronneby
Västra Götalands läns landsting	Skogsmaskinförare	Svenljunga
Västra Götalands läns landsting	Skogsvårdare	Svenljunga
Stenungsunds kommun	Industrirörmontör ¹³¹	Stenungsund
Södertälje Kommun	Kyl- och värmepumpmontör	Södertälje
Nercia Utbildning	Fastighetstekniker	Stockholm
Nercia Utbildning	Fastighetstekniker ¹³²	Borlänge

Ansökningsomgång 3 (utbildningar med start 2026 och 2027)¹³³

Utbildningsanordnare	Utbildningsnamn	Studieort/er
Falkenbergs kommun	Småskalig yrkesodlare och råvaruförädlare	Falkenberg
Folkuniversitetet Stiftelsen Kursverksamheten vid Göteborgs Universitet	Maskinsnickare	Tibro
YH Akademin AB	Betongarbetare	Stockholm
YH Akademin AB	Livsmedelsoperatör	Kalmar

¹²⁸ Inställd utbildning.

¹²⁹ Inställd utbildning.

¹³⁰ Inställd utbildning.

¹³¹ Inställd utbildning.

¹³² Inställd utbildning.

¹³³ Samtliga av de beviljade ansökningarna i ansökningsomgång 3 beviljades två utbildningsomgångar, med start 2026 respektive 2027.

YH Akademin AB	Underhållsmekaniker	Härnösand, Örnsköldsvik
Arvika kommun	Underhållsmekaniker	Arvika
YH Akademin AB	Fog- och brandtätare	Stockholm
Vilhelmina kommun	Bilskadereparatör	Vilhelmina
Vilhelmina kommun	Personbilmekaniker/Servicetekniker	Vilhelmina
YH Akademin AB	Svetsare	Helsingborg
Kunskapsförbundet Väst	Väktare	Vänersborg
Olofströms kommun	Industri teknik, underhåll	Karlskrona
Kunskapsförbundet Väst	Elektroniktekniker	Vänersborg
Västra Götalandsregionen	Arbete med lantbruksdjur - djurskötare i grisproduktion	Töreboda
Västra Götalandsregionen	Djurskötare i mjölkproduktion	Skara
Jensen Education School AB	Automationstekniker	Stockholm
Jensen Education School AB	Nätverkstekniker	Göteborg
Jensen Education School AB	Väktare	Linköping, Norrköping
Movant AB	Låssmed	Malmö
Movant AB	Servicetekniker - Industri- och Hemprodukter	Göteborg
Göteborgs kommun	Fordonstekniker personbil el och hybrid	Göteborg
Montico Kompetensutveckling AB	Internationell svetsare - IW	Växjö, Mjölby, Värnamo
Åsbro Kursgård AB	Distributionselektriker ¹³⁴	Åsbro
Östsvenska Yrkeshögskolan AB	Servicetekniker inom industri	Motala
Östsvenska Yrkeshögskolan AB	Ställningsbyggare	Norrköping
Östsvenska Yrkeshögskolan AB	Golvläggare	Norrköping
Stiftelsen Stockholms Tekniska Institut	Tågmekaniker	Stockholm
Lidköpings kommun	CNC- och industrioperatör	Lidköping
Enköpings kommun	Trädgårds- och odlingsarbetare	Enköping
Västra Götalandsregionen	Skogsvårdare	Svenljunga
Västra Götalandsregionen	Skogsmaskinförare	Svenljunga
Nässjö kommun	Tågmekaniker	Nässjö
Nässjö kommun	Spårsvetsare	Nässjö
Göteborgs kommun	Underhållsmekaniker	Göteborg
Etec Teknikutbildning AB	Hållbar EI och Automationstekniker	Oskarshamn
Företagsekonomiska Institutet 1888 Aktiebolag	Undertaksmontör	Malmö, Göteborg
Folkuniversitetet Stiftelsen Kursverksamheten vid Lunds universitet	Laboratorietekniker	Malmö
Folkuniversitetet Stiftelsen Kursverksamheten vid Lunds universitet	Laboratorietekniker	Karlskrona

¹³⁴ Inställd utbildning.

Jönköpings kommun	CNC-operatör metall	Jönköping
Falkenbergs kommun	Automationstekniker	Falkenberg, Gislaved
Jönköpings kommun	Verktygsteknik – reparation och underhåll	Göteborg, Jönköping, Värnamo
Edugrade AB	Nätverkstekniker	Malmö
Botkyrka kommun	Marin servicetekniker	Botkyrka
INSU AB	Larm- och säkerhetstekniker	Katrineholm
Kunskapscompaniet Ankaret Aktiebolag	Murare	Borås
Nyköpings kommun	Produktionstekniker	Nyköping
Handelsakademin i Göteborg AB	Busstekniker/mechaniker	Äle
Handelsakademin i Göteborg AB	Anläggningsarbetare Mark	Norrköping
Nercia Utbildning Aktiebolag	Fastighetstekniker	Stockholm
Stiftelsen Proteko	Sömnadsoperatör inom textil	Nacka, Borås, Östersund
Ideella föreningen Medborgarskolan Syd med firma Medborgarskolan Syd	Lätt matros/matros	Helsingborg
Göteborgs Tekniska College Aktiebolag	Industriekniker - underhåll och automation	Göteborg
Göteborgs Tekniska College Aktiebolag	Distributionselektriker	Göteborg
Fordonsakademin Sverige AB	Bilskaderådgivare i hållbara skadeverkstäder	Solna
Fordonsakademin Sverige AB	Reservdelsrådgivare i hållbara verkstäder	Solna
Nynäshamns kommun	Industrilackerare	Nynäshamn
AVT Sverige AB	Automations- och Underhållsmekaniker	Eskilstuna
Nynäshamns kommun	Marinelektriker	Nynäshamn
AVT Sverige AB	Verktygstekniker	Örebro
Södertälje kommun	Kyl- och värmepumpmontör	Södertälje
Södertälje kommun	Larm- och säkerhetstekniker	Södertälje
Södertälje kommun	Drifttekniker – kraftvärme, fjärrvärme, fjärrkyla	Södertälje
Alea Kompetenshöjning AB	Anläggningsarbetare Rörnät / Rörläggare	Solna

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan

Box 145

721 05 Västerås

www.myh.se